တၢ်မၤလၤကပီၤဟိၣ်ခိၣ်ဒိဘ့ၣ်(၁၆)သီတၢ်ပတုာ်ကွံာ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါ
ပိာ်မုၣ်အဓိၣ်နံၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢဒဲကပီၤဒီးကီၢ်ရှၣ်တဖၣ်အပူၤ

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

မဲးကၢစံ

ကတြူၢ်(၃)အဘ့ၣ်(၇)လါစဲးပတ့ဘၢ်–လါဒံၣ်စဲဘၢ်(၂၀၁၅နံၣ်)

မဲာ်လၢအခူဲၤကပီၤကမျၢၢ်တဖၣ်   လဲၤထီၣ်မၤလၤကပီၤ

တၢ်ဒုးသ့ညါဘၣ်ထိၣ်   **တၢ်ထဲသိးထုၤသိး**   **တၢ်သဘျ့**

Volume (3) Issue(7), September to December (2015)

Karen Women Organization Magazine

ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤအီၤလၢလီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

နံၣ်ဖိဒဲကစီၤကမျၢၢ်ဒီးကၠိဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ်မၤလၤကပီၤ
ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ

ဖၣ်အခၣ်ကီၢ်ရှၣ်, ပီဘိခိၣ်သဝီကမျၢၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ်မၤလၤကပီၤ
ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ

နံၣ်ဖိဒဲကစီၤကမျၢၢ်ဖိတဖၣ်ဟဲထီၣ်တၢ်မၤလၤကပီၤ
ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ

ဖၣ်အခၣ်ကီၢ်ရှၣ်, ကမျၢၢ်ဒူဖိသဝီဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ်မၤလၤကပီၤ
ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤဒီးကဵးသတြီ

ကညီပိာ်မုာ်ကရၢအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ

☆ ဒ်သိးပိာ်မုာ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤအကလုာ်ကလုာ်.
☆ တၢ်ကသုးထီထီၣ်ကညီပိာ်မုာ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအတီၤပတီၢ် ဒ်သိးပိာ်မုာ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအတီၤပတီၢ်ကထီထီၣ်အဂီၢ်.
☆ တၢ်ကသုးထီထီၣ်ကညီပိာ်မုာ်တဖၣ် ထံရှူၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်သ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်သ့ၣ်ညါ.
☆ ဒ်သိးကညီပိာ်မုာ်တဖၣ် ကနၢ်ပၢၢ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအကျဲသနူ နုာ်လီၤမၤသကိးဃုာ်တၢ်လၢကညီတၢ်သဘျ့အဂီၢ် ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ.
☆ ဒ်သိးကညီပိာ်မုာ်တဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ပိာ်မုာ်ခွဲးယာ်,တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီးကကၢၤဃာ် ကဟုကယာ်ကွၤအီၤ.
☆ ဒ်သိးကညီပိာ်မုာ်တဖၣ် ကဟံးဃာ်ပၢၤဃာ်ဒီး မၤဖျါထီၣ်ကွၤကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ.
☆ ဒ်သိးမိၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ကဟုကယာ်.

လၢတၢ်ဆဲးကျိး
ကညီပိာ်မုာ်ကရၢမဲးကစံအဂီၢ်

(လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤဒၢး)

P.O.Box 19
Mae Sariang
Mae Hong Son Province
58110
Thailand
Tel: (66) 053-682-440
E-mail : kwocentral@gmail.com
: kwomagazine@gmail.com

(လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤလီၢ်အဒ့(၁))

P.O. Box 60
Mae Sot
Tak Province
63110
Thailand
Tel/Fax: (66)055-563-797
Mobile Phone : 0852687542
Email : kwomaesot@gmail.com

www.karenwomen.org

အဲၤဒံးထၢၣ်အတၢ်ကွဲး

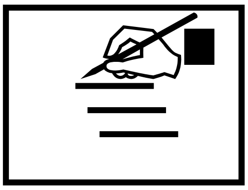

ကြုၢ်(ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်)

ကြုၢ်(ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်)တဖျၢၣ်အံၤ ပှၤအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လၢ အအိၣ်ဆိးဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢအပူၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အသးသမူအဂီၢ် လီၤ. ထံကိၢ်ထံကွၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်မူလၢပှၤကသူကဆူးကါအီၤဒီး ကဲဘျုးလၢတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအသးသမူဒီးမၤဃံလၤ, မၤခုၣ်မၤကဘးဟီၣ် ခိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢအပူၤလီၤ.

တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအိၣ်ဒီးအသးသမူဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်အဂီၢ်, တၢ်တ့ထီၣ်ဘှီထီၣ်အဂီၢ် တၢ်ကၢၤဃာ်မူခိၣ်ထံဖဲတၢ်စူၤကတီၢ် ဝၣ်လၢဝၣ်အ လီၢ်,သ့ၣ်လၢသ့ၣ်အလီၢ် မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တ့တကလုာ်လၢ အကဲဘျုးလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးပှၤကညီအဂီၢ်လီၤ.

ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလာ်, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဒၢ ဒ်အလုၢ်အလၢ်အန့ဆၢၣ်ဒၣ်ဝဲအသိး မၤဃံလၤစ့ၢ်ကီးကစၢ်ကလိထံကိၢ်ထံကွၢ် ပှ့ၤသိၣ် ကီးသိၣ်လၢအကလုၢ်မုာ်သယုၢ်သတွၤ, ကဲဘျုးစ့ၢ်ကီးလၢပှၤကညီဖိတဖၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီဒီး တၢ်မၤပနံာ်တၢ်ကၤလၢအဃိစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ဒ့ၣ်ဖိညၣ်ဖိ,ဆွဲၣ်,သဒီၣ်,ချံး တၢ်လၢအအိၣ်လၢထံလာ်တဖၣ် ကဲဘျုးလၢပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်အဂီၢ်,တၢ်ပှ့ၤတၢ်ဆါအဂီၢ်လီၤ.

ထဲဒၣ်ပှၤကညီ(ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ)တကလုာ် မ့ၢ်တၢ်တ့အထိကတၢၢ်လၢတၢ်ဘၣ်တ့ခဲလၢာ်အကျါအတၢ်လီၤဆီမ့ၢ်ဝဲ အိၣ်ဒီးသးအတၢ်သ့ၣ် ညါ, အိၣ်ဒီးခိၣ်နူာ်လၢအကတ့ထီၣ်ဘှီထီၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတဘ့ၣ်အံၤအပူၤ ဒုးကဲထီၣ်ဒုးလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်တၢ်လၢ မုၢ်မဆါတနံၤအံၤလီၤဘီလီၤမုၢ်,လီၤလိၢ်လီၤလး ဒ်ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢစိၤဒီးဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပကွဲးတလၢာ်,ပတဲတလၢာ်,ပဆိကမိၣ်တတုၤ,ပ ဘုးတတုာ်,ဖိၣ်တဝးဘၣ်.

ဘၣ်ဆၣ် ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိလီၤရၢၢ်လီၤစၢၢ်လၢတၢ်သကဲးပဝး,လၢအဂၤတကပၤတခီ မ့ၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပှၤဟီၣ်ခိၣ် ဖိကဒဲကဒဲမၤသံလိာ်အသး,ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိကဒဲကဒဲအ့ၣ်လိာ်ဝ်လိာ်သး,ဒုးလိာ်ယၤလိာ်အသး,ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိကဒဲကဒဲကၠၣ်သံကၠၣ်ဟါမၢ်လိာ်သး မုၣ်ခွါလၢအမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တ့ လၢကဘၣ်အဲၣ်လိာ်သး,ကဟုကယာ်လိာ်သး,ကြၢးဟ်ကဲလိာ်သး,ကြၢးဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤလိာ်အသး,ကြၢးဆီၣ်ထွဲမၤ စၢၤလိာ်သး,ကြၢးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါလိာ်သးကဒဲကဒဲအံၤ ကဲထီၣ်က့ၤလၢတၢ်မၤဆါလိာ်သး,မၤတရီတပါလိာ်သး,ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤလိာ်သး,မၤတၢ် စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢနီၢ်ခိလၢနီၢ်သး မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်ဘၣ်ကွ့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲ,ဘၣ်တူၢ်ဝဲ,ဘၣ်သဂၢၢ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

လၢမဲးကစံတဘ့ၣ်အံၤအပူၤ ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဝဲ(၁၆)သီအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤတဖၣ်,တကးဒံးဘၣ် ပကဖးဘၣ် တၢ်တဲဘၣ်ဃး(ယတသ့ၣ်ညါနီတဘျီလၢ)တၢ်ကဲထီၣ်အသးအမ့ၢ်အတီတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲပှၤကညီပိာ်ခွါတဖၣ် သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢပိာ်မုၣ် တဖၣ်အဖီခိၣ်အဃိ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်မၤဝဲ(၁၆)သီ"တၢ်ပတုာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဆူပိာ်မုၣ်" စးထီၣ်လါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ်(၂၅)သီ,တုၤဒံၤစဲဘၢၣ်(၁၀)သီလီၤ. တမ့ၢ်ထဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမၤဝဲဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲမၤဝဲအဃိ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢစ့ၢ်ကီး ဒ်အမ့ၢ်ကရၢတဖုလၢအ ကျဲးစၢးတၢ်လၢကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အသိး ကိးနံၤဒဲး မၤဝဲတၢ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပဆၢဒီးမုၢ်လၢ်လၢတၢ်ဘၣ်တ့လၢအထိကတၢၢ် လၢအမ့ၢ်ပဝဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတကလုာ်အံၤ ကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်စၢၤပိာ်မုၣ်တဖၣ်အတၢ်တူၢ် ဘၣ်ဒီး ပှၤကိးဂၤဒဲးကပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ် ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပာ်သူၣ်ပာ်သးလၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ကတြီစၢၤကမၤစၢၤ ဒ်သိးပှၤပိာ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပိာ်မုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ သုတ သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢတဂၤဒီးတဂၤအဖီခိၣ်တဂ့ၤ.

ပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး
အၢၣ်လီၤလိာ်သကိးပသးဒီးဆၢထၢၣ်သကိးဒူဒူလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအဂီၢ်တက့ၢ်

အဲၤဒံးထၢၣ်
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

တၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်တီတဖဉ်

✪ **အဲးဒံးထၢဉ်အတၢ်ကွဲး**
✍– အဲးဒံးထၢဉ်အတၢ်ကတိၤ – ၂

✪ **လီၢ်ခၢဉ်သးကညီပိာ်မုဉ်ကရၢခိဉ်အတၢ်ကတိၤ** – ၄

✪ **လံာ်ဟ့ဉ်ယုၢ်**
✍– ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢအလံာ်ဟ့ဉ်ယုၢ်ဆူဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘ့ဉ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်မုၢ်နံၤ (၂၁),လါစဲးပထ့ဘၢဉ်,၂၀၁၅နံဉ်, "All for peace, Peace for everyone" “ခဲလၢာ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်,တၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်” – ၅
✍– ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢအလံာ်ဟ့ဉ်ယုၢ်ဆူဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘ့ဉ်(၁၆)သီတၢ်မၤပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူဉ်ခီဉ်တကးထီဒါပိာ်မုဉ်အမုၢ်နံၤ,(၂၅)သီ,လါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ်၂၀၁၅နံဉ် – ၆

✪ **လံာ်ဘိးဘဉ်ရၤလီၤ**
✍–ဒဲကဝီၤစံဉ်ညီဉ်ပီတ့အစၢလၢအတကြၢးကၢကီဉ်လၢပှၤတူၢ်ဘဉ်သွံဉ်ထံးမုဉ်ခွါတၢ်စုဆူဉ်ခီဉ်တကးတဖဉ်လၢဒဲကဝီၤန့ံဘ့ဉ်လၢာ်အပူၤ တၢ်ပာ်ဖျါအသီတဘ့ဉ်လၢ ဘဉ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ“အံသဉ်လၢတၢ်ပူၤလီၢ်အပူၤ” (၂၀၁၁–၂၀၁၃) – ၇

✪ **ထါသနၢဉ်**
✍–တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ် (နီၢ်နံၤဒိဉ်ထူ – ထါမ်ဟ့ဉ်တီၤထီကွိ) – ၉
✍– တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ် (နီၢ်အဲဉ်တီနံကိၢ် – အူပှ္ဉ်) – ၁၀
✍–တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ (နီၢ်ယိၤမုဉ်ရိၤ – ကွိဖိအသိဉ်) – ၁၁
✍– တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ (နီၢ်သါသါအူ – ထါမ်ဟ့ဉ်) – ၁၂
✍– တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ (နီၢ်နိဉ်ရံ – ထါမ်ဟ့ဉ်) – ၁၃
✍– စံဉ်စိၤမူဒါမ့ၢ်ပတၢ် (နၢၤတၢ်ဆိ–အံတူၢ်ထဉ်) – ၁၄
✍– မိၢ်,မ့ၢ်ဟီဉ်ခိဉ်ဖိတဂၤ (သယုၢ်ထံမုာ်) – ၁၄

✪ **တၢ်ဂီၤကွဲးကွး** – ၁၅

✪ **တၢ်ပရၢသနၢဉ်**
✍– တၢ်ပရၢဆူလီရ့ဉ် (နီၢ်–––) – ၁၇

✪ **သးသမူသနၢဉ်**
✍– သရ့ဉ်မုဉ်အဲလ်စံဉ်အသးသမူအဂ့ၢ် – ၁၈

✪ **ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်**
✍– တၢ်မၤလၤကပီၤဟီဉ်ခိဉ်ဒီဖျၢဉ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်မုၢ်နံၤ – ၁၉
✍– ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢဟူးဂဲၤဝဲတဆံဃုသီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤ –၂၂
✍– ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢမၤလၤကပီၤပှၤကစုဒ(ပှၤနၢ်တအၢ)ဒီး ကူဉ်သ့လီၤဆီကွိဖိခဲလၢာ်အမုၢ်နံၤ (ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ) – ၂၄

✪ **ဖိဒံဖိသဉ်သနၢဉ်**
✍– ပှၤလၢအထံဉ်တၢ်ဂ့ၤသ့တဂၤအဂ့ၢ် – ၂၆
✍– ထံခုဉ်တလါဖးဒိဉ် (အဲဉ်သု–မုၢ်ဂၢ်ဝါ) – ၂၇

✪ **တၢ်ကွဲးမုာ်နၢ်သနၢဉ်**
✍– ခရံာ်အိဉ်ဖျဲဉ်အတၢ်ဟ့ဉ်လၢကစၢၢ်ခိဉ်မုဉ်အဂီၢ် (ပသံးထူ) – ၂၈
✍– မုဉ်လိဉ်ဘိဆုံဆုံဆဉ်ဖိ – ၂၉

✪ **ပိာ်မုဉ်ပိာ်မၢၤသနၢဉ်**
✍– ပိာ်မုဉ်တဖဉ်အတၢ်အိဉ်သးလၢကရဲဉ်လၤကိၢ်စဲဉ် – ၃၁

✪ **တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့သနၢဉ်**
✍– နိဉ်မံခ့(ကုန်းထိကရှန်း) – ၃၂
✍– ထိဉ်ဒိဉ်နဲး(ရှားစောင်းလက်ပပ်)ဒီးသူဉ်ခဲစၢၢ်တၢ်ဆါ – ၃၃

✪ **တၢ်သူဉ်တၢ်ဖျးသနၢဉ်**
✍– တၢ်သူဉ်ပသၢဂီၤ (သရ့ဉ်ဆဉ်ရံးထူ – မုၢ်ယူၢ်) – ၃၄

✪ **နီနီဆၢသနၢဉ်** – ၃၇

✪ **တၢ်ကွဲးထီရီၤသနၢဉ်**
✍– တၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်လၢပမုၢ်လၢ် (နီၢ်လ့ခုဉ် – ဘါဒိဉ်ယါ) – ၃၉

✪ **နံၤကမ့ံသနၢဉ်** – ၄၀
✍– တကွံသဉ်နှ့ဉ် အနၢဒ်လဲဉ်
✍– ပထိခံဂၤ၏
✍– တလိဉ်လဲၤထိဉ်ကွိဘဉ်
✍– အ့နူ့
✍– လဲၤတီၢ်သံပယီၤ
✍– ထြားစလှ့းတဘဉ်လၢၤ
✍– ကာကွယ်သူ
✍– အပြစ်မရှိရင်
✍– ဒါလည်းဟုတ်သားပဲ
✍– သေပြီးတာတောင်ထောက်ခံမယ်
✍– ရှက်စရာကြီးရယ်ချင်တယ်

✪ **သးစၢ်သနၢဉ်**
✍– ၂၀၁၃ အတၢ်လဲၤပူၤအတၢ်သ့ဉ်နိဉ် (တလွဲဆဉ်စ့ – မုာ်တြိာ်) – ၄၂

✪ **တၢ်ဂီၤသနၢဉ်** – ၄၃

✪ **ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်**
✍–ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ လိင်အကြမ်းဖက်သားကောင်များအတွက် ညှိုဖျင်းလှသောတရားမျှတမှု ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး၏အစီရင်ခံစာသစ် “အနာထဲကဆား” ၂၀၁၁–၁၃ခုနှစ်၊ ကရင်ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ လိင်အကြမ်းဖက်မှုများနှင့်တရားမျှတရေးရလဒ်များ – ၄၅

✪ **ကဗျာ**
✍– ငြိမ်းချမ်းရေး (နေ–ဘီးလင်း) – ၄၆
✍– ငြိမ်းချမ်းရေး–တမ်းချင်း – ၄၆
✍– ကြိုးစားပါလေပြည်သူတွေ – ၄၇
✍– ငြိမ်းချမ်းရေးဆီလှမ်းတက်ချီ (အေးမြ) – ၄၇
✍– လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ် (ပွင့်မာ – သထုံ) – ၄၈
✍– ညီညွတ်ရေးသို့ (ခိုင်စံရွှေမြင့် – မူတရော်) – ၄၈
✍– ခရွေးယပင်းစသတ်ချစ် (အာကာမောင်မောင်) – ၄၉
✍– ဝိရောဓိလမ်း (အက်ကလိုသိန်း) – ၄၉

✪ **သတင်းဆောင်းပါး**
✍– မေတ္တာစွမ်း (အက်ကလိုသိန်း) – ၅၀
✍– စိတ်ဓာတ်မမြင့်လူမတင့် (အာကာမောင်မောင်) – ၅၂
✍– ယနေ့လူငယ်များနှင့် တပိုင်းတစပညာ (ပွင့်မာ – သထုံ) – ၅၄
✍– အိမ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှသည် – ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးသို့(ဒေါ်အေးမြသူ) – မူလွန်၊ ပျဉ်းမပင်ဆိပ်(၁) – ၅၅
✍– လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ် (ပွင့်မာ – သထုံ) – ၅၆
✍– သစ်တောက်ငှက်ငယ်တစ်လစ်လစ်လေးလို – ၅၇

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ, ကရၢခိၣ်အတၢ်ကတိၤ

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢလဲၤခီဖျိဘၣ်ဝဲတၢ်ဖံးတၢ်မၤအနံၣ် “၃၀” ဘျဲၣ်လံသနာ်က့ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအိၣ်မူဒံးဒ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ် တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤဒီး တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအဖၢမ့ၢ်ဒံးန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပဝဲအါဂၤ ပနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤအါမ်ိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢထံကိၢ်ဂီၢ် ပပှၤကလုာ်ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်သဘျ့လၢ ကျဲဒ်လဲၣ်ပှၤအါဂၤပဲာ်ထံနီၤဖးဝဲအါမံၤအါမ်ိၣ်သနာ်က့ တၢ်မ့ၢ်လၢ်ကွၢ်စိနၠ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တမံၤဃီလၢ ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤတၢ်သဘျ့ဒီး ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤဝဲအနီၢ်ကစၢ်အထံအကိၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢပကြၢးပာ်သူၣ်ပာ်သးကီးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပကွၢ်ကဒါက့ၤပခိၣ်ပနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ကျဲးစၢးအဃိ ပလဲၤပက့ၤသ့ထီၣ်ဝဲဖဲအကြၢးသနာ်က့ လၢတၢ်မၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် ကဟူးဂဲၤဖံးမၤအီၤလၢလၢပှဲၤပှဲၤလၢတၢ်သဘျ့အပူၤ တတုၤထီၣ်, ထီၣ်ဘးလၢတၢ်သဘျ့အပူၤဒံးဘၣ်.

မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ တၢ်ဆီတလဲအသးချ့မးလီၤ. လၢတၢ်နၠၣ်အဃိ ပဝဲကီးဂၤ ပကဂ့ာ်ကျဲးစၢးဖးလံာ်ဆူၣ်ဆူၣ်အါအါဒိးပကဃုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အလီၤဆီအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပထံပကိၢ်အပူၤတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ပပှၤကလုာ်ကအိၣ်မုာ်အိၣ်ခုၣ်ဘၣ်အဂီၢ် ပဝဲကညီဖိခဲလၢာ် ကဘၣ်ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲပမဲးကစံအပူၤအံၤ ပတၢ်ကွဲးကအိၣ်ဝဲအါမံၤသနာ်က့ ယဆၢလၢသုဝဲပှၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ် ကပဲာ်ထံနီၤဖးအီၤဒီး အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ် ကဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအါထီၣ်ဘၣ်ပှၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.ဒ်ပှၤသးပှၢ်စံးဝဲ, “သ့ၣ်တဘိတတဲာ်ထံ ပှၤတဂၤတဝံၤတၢ်မံၤ” အသိး ဆီၣ်ထွဲသကိးပှၤလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲယတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ခံကတၢၢ် ယအဲၣ်ဒိးစံးယဲဒ်အံၤလီၤ. ဖဲပအိၣ်တပူၤလၢ်လၢ် ပကဂ့ာ်ကျဲးစၢးဃုသ့ၣ်ညါပပှၤကလုာ်တၢ်ကီတၢ်ခဲဒီးထံရှု်ကိၢ်သဲးအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒ်သိးပကမၤစၢၤက့ၤပပှၤကလုာ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဂၤလၢပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲ ပကမၤသကိးဃုဃူ တုၤလၢပဒိးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အလၢအပှဲၤတစုန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢခဲလၢာ် ပတၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှဲၤဒီးတၢ်ဟ်ဖှိၣ်လိာ်သးလၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ဃီ

နီၢ်ဖီဒ့တိ
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်မုၢ်နံၤ
၂၁ ,လါစဲးပထ့ဘၢၣ် ,၂၀၁၅နံၣ်

"All for peace, Peace for everyone"

"ခဲလၢာ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ်,တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်"

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ တူၢ်လိာ်မုာ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အမုၢ်နံၤတနံၤအံၤ ခီဖျိတၢ်ဃ့ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူထံကီၢ်ပဒိၣ်,ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးကရူၢ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ်အအိၣ်လၢကဘၣ်မၤလိၤတံၢ်ဝဲဒၣ်"ခဲလၢာ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ်,တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်"ခီဖျိဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢပှၤတဝၢတၢ်ကရၢကရိဒီး ကမျၢ်အတၢ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်တၢၣ်ပိာ်တဲသကိးလၢတၢ်ကသူၣ်ထိၣ်ထံကီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်ဒီး ကီၢ်ဒီတဘ့ၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤ လၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒၣ်ဝဲခဲလၢာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တကးဒံးဘၣ်, ပအဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်က့ၤပတၢ်ဃ့ထီၣ်ဘၣ်ဃး ပပိာ်မုၣ်တၢ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ လၢပကိးသတြီတ့ၢ်အီၤလၢ ၂၀၁၂နံၣ်အခါလံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိပဘၣ်ဃ့ထီၣ်တၢ်ကိးအံၤလဲၣ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢပိာ်မုၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအနီၣ်ဂံၢ်အါန့ၢ်တတၢ်ဘျုၣ်ဒီး ဒ်သိးကပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးအဂီၢ် လၢကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ကသူၣ်ထိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်လၢအယူာ်အကၢ ခီဖျိပိာ်မုၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒီး လဲၤခီဖျိဘၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယာ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ်အဃိ သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးလၢတၢ်ကဘၣ်ဘှါရှဲအီၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢအကရၢဖိအသိး ထံကီၢ်ပဒိၣ်အံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤလၢကလူၤပိာ်ထွဲဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ဘံၣ်ဘၢကိၣ်ကးလံာ်ဃံးဃာ်တဖၣ်အဖီခိၣ် တၢ်ဆၢတဲာ်နီၣ်ဂံၢ်(၁၃၂၅)အပူၤ အိၣ်ဖျါဝဲဖျိဖျိဖျါဖျါလၢ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ ဘၣ်ဆၣ် တုၤခဲအံၤ တၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တအိၣ်ဒံးဘၣ်. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢစ့ၢ်ကီး ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလၢအတူၢ်လိာ်ဒီးကွဲမုာ်ဝဲလၢတၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤ ပိာ်မုၣ်အတၢ်ပာ်ဃုာ်န့ၢ်,ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲဘၣ်ဆၣ် လၢခံနံၣ်သၢနံၣ်အတီၢ်ပူၤ ကျိၤကျဲလၢကအိၣ်ဖျိဖျိဖျါဖျါလၢပိာ်မုၣ်တၢ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢအလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်တအိၣ်ဒံးဘၣ်.

ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ် မ့ၢ်ဂဲၤလိာ်စံးကတိၤဝဲဘၣ်ဃးကီၢ်ဒီတဘ့ၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပထံၣ်ဘၣ်ဒံးလၢတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ တၢ်ဒုးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဒံးဒၣ်လၢကလုာ်ဒူၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတနီၤအပူၤအဃိ မ့ၢ်တၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သူၣ်ဒ့ဒီသးဒ့ဒီလၢထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဘျီလၢ်လၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်မၤထွဲဒီးတၢ်မၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်အီၤတအိၣ်ဒံးဘၣ်အဃိ တၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်အုၣ်ကီၤလၢလိၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်ကမျၢ်ဒီးပှၤအါဂၤအတၢ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢအဆိအချ့လၢတၢ်သူၣ်ထိၣ်ကတီၢ်ယံာ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိတၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ်အိၣ်ဖျါထဲဒၣ်လၢအမဲာ်ဖံးခိၣ်အဃိ ကမျၢ်ဒီးပှၤတဝၢအတၢ်ပာ်ဃုာ်ကမၤလီၤတံၢ်က့ၤဝဲခံခီခံကပၤအတၢ်ဟံးမူဒါလၢ တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအတၢ်အၢၣ်လီၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢသးခုလၢ ပပှၤကမျၢ်ဒီးပှၤတဝၢတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကမၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အမုၢ်နံၤအမူးအဃိန့ၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢပအိၣ်ဒံးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်အဃိ ပနာ်လၢကဟ့ၣ်ခီနီၤလိာ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်သးအမ့ၢ်အတီ ဘၣ်ဃးတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ပကဃုထံၣ်န့ၢ်ကမျၢ်တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်,တၢ်ပာ်သး ဘၣ်ဃးတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးဒုးပာ်ဃုာ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဒ်သိးကကဲထီၣ်ခဲလၢာ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အံၤ လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢနာ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်လၢအဂၢၢ်အကျၢၤအံၤ ပှၤကိးဂၤဒဲးကဘၣ်ပာ်ဃုာ်ဒီး တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အံၤ ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢတၢ်ပာ်သးတခီ တၢ်ကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်ပှၤကိးဂၤတၢ်ပာ်ဃုာ်လၢတၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အံၤ ဃုာ်ဒီးပိာ်မုၣ်တၢ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ်ပဝဲကိးဂၤဒဲးပကဂဲၤလိာ်လၢပသနၢၣ်ဒၣ်ပဝဲ ဒ်သိးတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အယူာ်အကၢကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ပဝဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢတၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီးဆီၣ်သရူထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဃူဃူဆူတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်နီၢ်နီၢ်

ပၢဆှၢတၢ်ကမံးတံာ်
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ် (၁၆)သီ တၢ်မၤပတုာ်ကွံာ် တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါ ပိာ်မုၣ် အမုၢ်နံၤ ၂၅ သီ,လါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ် ၂၀၁၅နံၣ်

တနံၤအံၤ မ့ၢ်မုၢ်နံၤလီၤဆီတနံၤလၢအမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်တဖၣ်အမုၢ်နံၤလၢ ဘၣ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်အီၤဒီး မၤတၢ်အိးထိၣ်မုၢ်နံၤအံၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.လၢမုၢ်နံၤလီၤဆီတနံၤအံၤ,ပဝဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢတူၢ်လိာ်မှာ်,ဒီးဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤပှၤကီးဂၤဒဲးလၢအတၢ်ဟဲဟ်ဖိုၣ်ထိၣ်သးတဖျၢၣ်ယီလၢတၢ်ကမၤတဆံဃုသီတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီအံၤန့ၣ်လီၤ.မုၢ်နံၤအံၤကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်ပှၤကီးဂၤဒဲးလၢတမ့ၢ်မုၢ်နံၤတနံၤလၢပကဘၣ်သူၣ်ခုသးခုဒီးသးမံလၢတၢ်အိးထိၣ်ဘၣ်အီၤအဃိဘၣ်.မ့မ့ၢ်တခီကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအဲၣ်ဒိးစံးဘၣ်ပဝဲကီးဂၤဒဲးလၢမ့ၢ်မုၢ်နံၤတနံၤလၢအဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်က့ၤပဝဲကီးဂၤဒဲးလၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢဘၣ်တၢ်သူအီၤဆူပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်အံၤတပတုာ်အသးဖံးဘၣ်အမဲာ်ညါပိာ်မုၣ်တဖၣ်တဒိးန့ၢ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်လၢအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်ဖံးဘၣ်.အဃိပဝဲကီးဂၤဒဲးပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်အံၤအဖီခိၣ်လၢပလီၢ်ပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲပကဘၣ်ကျဲးစၢးဖံးဆူၣ်ဆူၣ်ဒ်သိးတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖၣ်အံၤတၢ်သုတသူအီၤလၢပှၤတဝၢအပူၤတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၣ်အံၤကညီပိာ်မုၣ်ကရၢထုးထိၣ်ရၤလီၤလံာ်ဟ်ဖျါတဘ့ၣ်လၢအမ့ၢ်,"အံၤသၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤလီၢ်ပူၤ"အံၤမ့ၢ်တၢ်ဟ်ဖျါတဘ့ၣ်လၢကတိၤဘၣ်ဃးစံၣ်ညီၣ်ပီတ့အစၢလၢဒဲကဝီၤန္တိဘ့ၣ်လၢာ်အပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအဲၣ်ဒိးစံးဝဲလၢပိာ်မုၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖံးဒၣ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအဖီလာ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအကြၢးကၢကီၣ်ဒီးတၢ်လၢအတူၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်အမဲာ်ညါ မၤအသးဒ်အံၤသၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤလီၢ်အပူၤဒီးဆါဒိၣ်ထိၣ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကစီၣ်လၢပဝဲကီးဂၤဒဲးအဂီၢ်တခီမ့ၢ်ဝဲတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်လၢပိာ်မုၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တခါလၢ ပကဘၣ်ပလီၢ်ပသး ဒ်သိးပသုတမၤဘၣ်တဂ့ၤ, ဒီးပမ့ၢ်ထံၣ်လၢပှၤမၤဝဲတခီ ပသုတအိၣ်ကစုဒုတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢမုၢ်နံၤအံၤကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအဲၣ်ဒိးကီးသတြီထိၣ်ဒီးဃ့ထိၣ်လၢပိာ်ခွါတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢပှၤတဝၢပူၤအံၤအဝဲသ့ၣ်ကဟံးဂ့ၢ်ဝီလၢတၢ်အံၤအဖီခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢပိာ်ခွါခဲလၢာ်တအဲၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဘၣ်,ထဲဒၣ်စှၤဂၤလၢအတနၢ်ပၢၢ်ဒီးသူကမၣ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤတဖၣ်သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်အံၤအဖီခိၣ်ပိာ်ခွါတဖၣ်ကမၤစၢၤပိာ်ခွါတဖၣ်လၢအသူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖၣ်အံၤခီဖျိကဟံးထိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ,အသုတအိၣ်ကစုဒုဒီးဟ်ကဲတၢ်တခါဒ်အမ့ၢ်တၢ်လီၤနံၤတခါအသိးန့ၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢနာ်ဝဲလၢပိာ်ခွါတဖၣ်တအဲၣ်ဒိးထံၣ်ဝဲလၢအဖိ,အမါ,အမုၢ်ဂၢ်,အမိၢ်,အပုၢ်ဒ့မုၣ်တဖၣ်တၢ်ကဘၣ်သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဆူအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်န့ၣ်အဃိအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကဆၢထၢၣ်သကီးလၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယီဒီးတြီဆၢခီၣ်ဆၢက့ၤတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢဘၣ်တၢ်သူအီၤဆူပိာ်မုၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ပစံးလၢပလိၣ်ဘၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်, တၢ်တီတၢ်တြၢ်လၢပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် လၢပပှၤတဝၢပူၤတခီ တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအံၤ မ့ၢ်တပတုာ်ဒီးမၤဖံးဒၣ်အသး,တၢ်တီတၢ်တြၢ်စ့ၢ်ကီးတဒိၣ်စိဘၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်လၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်လၢပဆၢဒိးန့ၢ်အီၤအံၤလ့ၤတက့ၤတုၤအိၣ်ပှၤတသ့ဘၣ်.လၢတၢ်န့ၣ်အဃိကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဆၢဂ့ၤဆၢဝါဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပှၤကီးဂၤဒဲးလၢကအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးမူဒါလၢပလီၢ်ပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲဒ်သိးတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအံၤ ကပတုာ်ကွံာ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီ အဲၣ်ဒိးဃ့ထိၣ်လၢပှၤတဝၢကီးဂၤ ကကျဲးစၢးဝဲအဂ့ၤကတၢၢ် တုၤပှၤကီးဂၤကထံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤကမၣ်ကွီၢ်မ့ၣ်ဒီးပှၤတဝၢတူၢ်လိာ်အီၤတသ့လ့ၤတက့ၤန့ၣ်လီၤ.

ယူယူဆူပတၢ်မၤနၢၤ

ပၢဆှၢတၢ်ကမံးတံာ်
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

ဒၢးကဝီၤစံၣ်ညီၣ်ပီတ့အစၢလၢ အတကြၢးကၢကီၣ်လၢပှၤတူၢ်ဘၣ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါ တၢ်စု ဆူၣ် ခီၣ် တ ကး တ ဖၣ်လၢဒၢးကဝီၤနွံဘ့ၣ်လၢာ်အပူၤ တၢ်ပာ်ဖျါအသီတဘ့ၣ်လၢ ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ "အံၤသၣ်လၢတၢ်ပူၤလီၢ်အပူၤ" စံၣ်ညီၣ်ပီတ့အစၢတဖၣ်ဒီး သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတၢ်မူးတၢ်ရၢ်တဖၣ် လၢကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒၢးကဝီၤတဖၣ်အပူၤ "၂၀၁၁–၂၀၁၃"

တၢ်ပာ်ဖျါအသီတဘ့ၣ်အံၤ,ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်လီၤယုထံၣ်သ့ၣ်ညါလၢအတကွီၢ်ဖးလဲၢ်လၢဒၢးကဝီၤနွံဘ့ၣ်လၢာ်အပှၤလၢအအိၣ်သူၣ်လီၤဆီလီၤအသးလၢကီၢ်ကိုၣ်တဲၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤအဆၢ,ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢပှၤမၤကမဉ်တၢ်တဖၣ်လၢအသူသွံၣ်ထံးဒီးနီၢ်ခိတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထိဒါပိာ်မုၣ်လၢဒၢးကဝီၤပူၤတဖၣ်ဖျါလၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဒီးပူၤဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ခီဖျိအတၢ်မၤကမဉ်တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကၠူလံယၤမါရံးလၢအမ့ၢ်,ကီၢ်ပယီၤပိာ်မုၣ်စၢဖှိၣ်ကရၢအနဲၣ်ရှဲၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ပဲာ်ထံနီၤခီလၢလံာ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်အံၤအဖီခိၣ်ဒီးစံးဝဲလၢ "ယဖုးဘၣ်ယသးဒိၣ်မးလၢယထံၣ်ဘၣ်တၢ်လုၢ်တၢ်လၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်တစံၣ်ညီၣ်ပှၤမၤကမဉ်တၢ်ဒီးတၢ်ပျၢ်ထူၣ်ဖျဲးကွံာ်အီၤလၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒ်သိးအံၤညီနှၢ်ပထံၣ်ဘၣ်အီၤလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ၣ် ဖျါလၢအအိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒၢးကဝီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ." ယတယးဒီးဆိကမိၣ်လၢ ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်,(UNHCR)ဒီး(IRC/LAC)အမၤတၢ်လၢဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒၢးကဝီၤအဂီၢ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိသူၣ်ဒိသးဂ့ၤထီၣ်အါထီၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးတခါအံၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ."

တၢ်ပာ်ဖျါလၢဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအီၤဖဲ(၂၅)သီ,လါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးတၢ်ကမၤဘၣ်ဂီၢ်အီၤဃုာ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထိဒါပိာ်မုၣ်အမုၢ်နံၤ,ဃုာ်ဒီးတၢ်လီၤယုထံၣ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်အံၤအတၢ်ပဲာ်ထံနီၤဖးက့ၤစံၣ်ညီၣ်ပီတ့အစၢလၢဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢတၢ်မူးတၢ်ရၢ်(၂၈၉)ခါလၢအမ့ၢ်,သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢဒၢးကဝီၤနွံဘ့ၣ်လၢာ်အပူၤ,အကဲထီၣ်အသးလၢ(၂၀၁၁–၂၀၁၃)နံၣ်အတီၢ်ပူၤအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ပာ်ဖျါအံၤထံၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢဒၢးကဝီၤနွံဘ့ၣ်အကျါဃုဘ့ၣ်,စံၣ်ညီၣ်ပီတ့သန့အကျိၤအကျဲဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဖၣ်လၢအတကြၢးကၢကီၣ်လိာ်အသးဒီးတၢ်မူးတၢ်ရၢ်လၢ(၈၀%)တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ကညီဖီလၢအမ့ၢ်,ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအနဲၣ်ရှဲၣ်စံးဝဲ,"ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒၢးကဝီၤအံၤအိၣ်ထိၣ်တ့ၢ်လံဝဲလၢအနံၣ်(၂၅)နံၣ်ဆူအဖီခိၣ်လံ,ပအိၣ်ဒံးဒၣ်တၢ်လၢတၢ်အကျိၤအကျဲလၢအဘံဘူဒီးတရဲဒံးဘၣ်လၢပပှၤတဝၢတဖၣ်အဂီၢ်ဒံးန့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်အလၢအပှဲၤတခါလၢအဂ့ၤလၢစံၣ်ညီၣ်ပီတ့အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢပိာ်မုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်တခါလၢတၢ်သမၢကွံာ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ." တၢ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်အံၤထံၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအါမံၤလၢစံၣ်ညီၣ်ပီတ့အံၤတဘၣ်လဲၤအသးဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢ,တၢ်စံၣ်ညီၣ်အကျိၤအကျဲတအိၣ်ကွဲးအသးရဲရဲဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ကျိၤလၢတၢ်နၢ်ပၢၢ်အီၤသ့လၢဒၢးကဝီၤတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.တၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်လၢစံၣ်ညီၣ်ပီတ့ပှၤလၢအမၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒီးလၢဒၢးကဝီၤဘံၣ်ဘၢသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်ဘၣ်.စံၣ်ညီၣ်ပီတ့အစၢလၢအတကြၢးကၢကီၣ်ဒီးတၢ်မၤကမဉ်တဖၣ်အံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်အံၤအပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်တခါလၢတမၤစၢၤဒီးမၤဘၣ်ဂီၢ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်အမဲာ်ညါလီၤက်ဒ်အံၤသၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်ပူၤလီၢ်အပူၤ,ဒီးမၤဆါဒိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢအဆါတခါအံၤဆူပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ဘျူမ့နဲးဇၣ်လၢအမ့ၢ်,ကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲကမံးတံာ်အနဲၣ်ရှဲၣ်သဃဲၤစံးဝဲ,"ပသ့ၣ်ညါလၢဒၢးကဝီၤစံၣ်ညီၣ်ပီတ့သန့အကျိၤအကျဲမ့ၢ်တၢ်လၢအဂံၢ်စၢ်န့ၣ်လီၤ.ပမုၢ်လၢ်လၢတၢ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်အံၤကဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢတၢ်ကပာ်ပနီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်လၢအဖျါထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒ်သိးပဆဲးမၤဘၣ်တၢ်ဆူညါလၢပပှၤတဝၢခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး တကးဘၣ် တနံၤလၢပတၢ်က့ၤကဒါက့ၤဆူပလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခံခါလၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်စံၣ်ညီၣ်ပီတ့လၢဒၢးကဝီၤတဖၣ်အပူၤ ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တခါလၢ တၢ်ကဘၣ်ထံၣ်အီၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဆိသးတခါလၢဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတၢ်က့ၤကဒါက့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ."

တၢ်မူးတၢ်ရၢ်(၂၈၉)ခါလၢအပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအပူၤအံၤမ့ၢ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဒီးနီၢ်ခိတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတၢ်မူးတၢ်ရၢ်လၢအဒိၣ်အမုၢ်တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟဲတီၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအအိၣ်လၢသၢနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ပာ်ဖျါတဖၣ်အံၤထံၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မူးတၢ်ရၢ်(၇၀%)အဖီခိၣ်ပှၤလၢအမၤကမဉ်တၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ဝၤတဖၣ်လၢသူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဆူအမါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တဆံဃုသီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထိဒါပိာ်မုၣ်ကဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒီးတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢဒၢးကဝီၤကိးဘ့ၣ်ဒဲးအပူၤစးထီၣ်လၢလါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ်(၂၅)သီ,တုၤလၢလါဒံၣ်စဲဘၢၣ်(၁၀)သီအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်ကဟူးဂဲၤအီၤလၢဒၢးကဝီၤအပူၤတဖၣ် ကပၣ်ဃုာ်တၢ်လီၤလီၤ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒီး တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်ဟံးန့ၢ်ဂ့ၢ်ဝီလၢ တၢ်ကပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထိဒါပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢဟံၣ်ပူၤဃီပူၤဒီးဒ်သိးပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖၣ်ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢစံၣ်ညီၣ်ပီတ့အကျိၤအကျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

“ပလိၣ်ဘၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်လၢပိာ်ခွါတဖၣ်အတၢ်ပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ် လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပသ့ၣ်ညါလၢ ပိာ်ခွါအါဒံးအါဂၤတမ့ၢ်ပှၤလၢအသူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါအမါတဖၣ်ဘၣ်,ထဲဒၣ်ပိာ်ခွါစုၤဂၤမ့ၢ်ပှၤမၤကမဉ်တၢ်တဖၣ်လၢအသူတၢ်စုဆူၣ် ခီၣ်တကးထီဒါဆူအဖိမုၣ်ဖိမၢၤတဖၣ်,အမါတဖၣ်,ဒီးအပုၢ်ဒ့မုၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.ပတကြၢးအိၣ်ကစုဒုဒီးအိၣ်ဘျၣ်အိၣ်ဘှိၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ် အံၤအဖီခိၣ်ဘၣ်ဒီးပတကြၢးမၤလီၤနံၤလီၤအ့စ့ၢ်ကီးတၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.နီၢ်ဘီၣ်ညီလၢအမ့ၢ်,အူးပှ့ၣ်ဒဲကဝီၤကညီပိာ်မုၣ် ကရၢခိၣ်စံးဝဲ,“ပလိၣ်ဘၣ်လၢပိာ်မုၣ်ဒီးပိာ်ခွါခံဖုလၢာ်လၢကဆၢထၢၣ်တပူၤဃီလၢတၢ်ထီဒါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢပပှၤတဝၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ပာ်ဖျါတဘ့ၣ်အံၤကီးသတြီထိၣ်တၢ်ဆူပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ခဲလၢာ်အအိၣ်လၢကမၤသကိးတၢ်တပူၤဃီ,လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးပိာ်ခွါတဖၣ်, သူၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ်,ဒဲကဝီၤကမံးတံာ်တဖၣ်,ပိာ်မုၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ,တကတီၢ်ဃီဃုာ်ဒီးဘၣ်ကီဘၣ်ခဲကမံးတံာ်တ ဖၣ်,ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤကမျၢ်သဘျ့ကရၢတဖၣ်ဒီး(UNHCR)န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကီးသတြီထိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢပှၤလၢအဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤကျိၣ်စ့တဖၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မူဒါအါထိၣ်ဒီးဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအလီၢ်အိၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်တၢ်ကမၤဂ့ၤထိၣ်စံၣ်ညီၣ်ပီတ့အကျိၤအကျဲလၢဒဲက ဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဆဲးကျိးအဂီၢ်

နီၢ်တၢ်မျၢ်စီ–၀၈၁၀၂၆၆၇၃၈(အဲကလံးဒီးကညီကျိာ်)
နီၢ်စံယိၣ်ဖီ–၀၈၉၂၆၇၉၆၁၇(အဲကလံးဒီးကညီကျိာ်)
နီၢ်မူလၢ်ဖီ–၀၈၅၂၆၈၇၅၄၂(ပယီၤကျိာ်)

တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်အဂီၢ်ဒီး
တၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪

ယွၤတ့လီၤဟိၣ်ခိၣ်လၢသီ
တ့လီၤဃုာ်ဒီးပှၤကညီ
တၢ်ခဲလၢာ်လၢပှဲၤဃံလၤ
ယွၤဟ့ၣ်မူဒါလၢနၤယၤ

ယွၤတ့လီၤဝဲဒီၤအၤဒၣ်
အခံၣ်ခ့တ့လီၤဃုာ်ဝဲဒၣ်
တၢ်ဃုတၢ်ဖိးအိၣ်လၢပှဲၤ
တၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်အိၣ်လၢပှဲၤ

တၢ်ဒိၣ်ယွၤဟ့ၣ်စိကမီၤ
မ့ၢ်ဒိၣ်ပၢ်ဒိၣ်အလၢပှဲၤ
ထဲတမံၤမၤလိာ်ထွဲအီၤ
သ့ၣ်တၣ်သံထီးအီၤတဂ့ၤ

ယွၤဒိၣ်ဟ့ၣ်ပလိၢ်အခါစု
နီၢ်ဘျိကလီၤလံာ်နှၢ်သ့
နီၢ်ဘျိခံသ့တပိာ်ထွဲ
မ့ၢ်ဂီၤမ့ၢ်ဆါယကဟဲ

လၢတၢ်ဒိကနၣ်တအိၣ်
ယွၤဒိၣ်ဟဲကွၢ်ဆၢတဘျၣ်
မ့ၢ်နံၤအခံၤဟဲတုၤအိၣ်မး
မ့ၢ်ပၢ်ဒိၣ်ဒီးယွၤလီၤဖး

စးထိၣ်လၢမ့ၢ်တနံၤအခံၤ
တၢ်မုာ်ဃုဖိးတအိၣ်လၢၤ
စးထိၣ်မ့ၢ်နံၤအခံၤအိၣ်ထိၣ်
အခ့ၣ်လိာ်ဒီးဘီယၢၤအိၣ်ထိၣ်

ကိးနံၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိအါထိၣ်
တၢ်ဃုတၢ်ဖိးတအါထိၣ်
ဟိၣ်ခိၣ်ဖိအါထိၣ်ကိးနံၤ
တၢ်မုာ်စုၤလီၤဝဲကိးနံၤ

နံၣ်လါနံၤသီသုးအသး
ထံၣ်ဘၣ်တ့ၢ်ဝဲတၢ်အါမး

ဒီပုၢ်ဝဲၢ်ထီဒါလိာ်သး
ကလုာ်ဒုၣ်ထီဒါလိာ်သး

ကလုာ်ဒုၣ်တဖၣ်အကျါ
တၢ်ဃုတၢ်ဖိးတထံၣ်ဖျါ
ခဲအံၤ နၤယၤပသိးကျါ
တၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်တထံၣ်ဖျါ

လၢကလုာ်ခဲလၢာ်အကျါ
ကညီကလုာ်ပၣ်ဝဲအါ
တၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်ပတထံၣ်
ခီဖျိမီၤခိရိၤဆိၣ်ကျဲၤ

နဝတဒီးနအဖ
ဒုးယၤတ့ၢ်ဝဲကညီဖိ
ဃ့ၢ်မံတိဖျိးပှၢ်လၢ်ကျါ
ကညီကလုာ်တုၢ်ဝဲအါ

တၢ်ဃုတၢ်ဖိးဆၢဒိးနှၢ်
တၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်ဆၢဒိးနှၢ်
ဂုာ်ကျဲးစၢးဃုထံၣ်သပှၢ်
ဒ်ကဒိးနှၢ်သပှၢ်ပှၢ်

တၢ်မ့ၢ်လၢ်ကလၢပှဲၤထိၣ်
ကညီဖိအသွံၣ်ဂံာ်လီၤ
က့ၢ်ဂီၤဃံလၤဘၣ်လုၢ်ထိၣ်
သးသမူစ့ၢ်ကီးလုၢ်ထိၣ်

တနီၤပဟ်တ့ၢ်အဃံၣ်ဃီ
တနီၤပဟ်တ့ၢ်ဒုသဝီ
တၢ်ခဲလၢာ်လၢအိၣ်ဒီးအီၤ
တလီၤကီလုၢ်ထိၣ်ကလီ

ကျဲးစၢးဘၣ်ဆၣ်ပတထံၣ်
တၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်ပတထံၣ်
မီၤခိရိၤတၢ်ဆိၣ်သနံး
လီၤဖးအိၣ်ထံထၣ်ထံခံ

အိၣ်ထံထၣ်ဃၢအိၣ်ထံခံ
အိၣ်နှၢ်လိာ်ဟုဆၣ်မ့ၤဆွံ
ခံဂၤလီၤဖးထံခံကွံ
သုတပျိာ်ယၢၤပှၤတမံၤ

သပၢၤခီလၢအလီၤဖး
ထိၣ်ဃုထိၣ်ဘၣ်လိာ်က့ၤသး
ဒီပုၢ်ဝဲၢ်သးတဖျၢၣ်ဃီ
ပိာ်ထိၣ်ဃီဆူမူအဒိ

တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢအိၣ်ဃံၤ
တၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်လၢအိၣ်ဃံၤ
နီၢ်ဒီးခီၤမ့ၢ်ပမူဒါ
သူၣ်ဘှီထိၣ်က့ၤလၢပကျါ

နအိၣ်နဲထံဒိၣ်ကိၢ်လဲၢ်
တၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်လၢအိၣ်ပှဲၤ
ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်ဒုပီၤလီၢ်
သ့ၣ်ညါက့ၤနဲပှၢ်ဒီးခှီၤ

နပှၤကလုာ်အိၣ်ဝဲအါ
ဆၢထံၣ်တၢ်မုာ်လၢအကျါ
သ့ၣ်ညါနမ့ၢ်ပှၤရှဒိၣ်
ကသ့ၣ်ထိၣ်က့ၤတၢ်ဃုဖိး

တၢ်ဃုဖိးတၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်
ဃံၤဒီးကညီကလုာ်ဒုၣ်
တၢ်မုာ်ချၣ်တၢ်လၤကပီၤ
ပှၤကိးဂၤလိၣ်ဘၣ်ဝဲအီၤ

တနံၤအခံၤ မ့ၢ်မ့ၢ်နံၤဒိၣ်
တၢ်ဃုဖိးတၢ်မုာ်တၢ်ချၣ်
လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်
လၤကပီၤကမ့ၢ်နဂီၢ်.

နီၢ်နံၤဒိၣ်ထူ
ထါမဟ့ၣ်တီၤထီကၠိ
(Grade 12= A)

တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုၣ်တၢ်ချၣ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကၢ်းဂၤဒဲးအဂီၢ်

▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪

ဟိၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ် တရံးအသး
စိၤခဲအံၤ မၤတ့ၢ်အသး
တၢ်အိၣ်သး စိၤဆၢကတိၢ်
မ့ၢ်စိၤလဲၤထိၣ် ဆၢကတိၢ်

ကွၢ်တရံး ဟိၣ်ခိၣ်ချၢအံၤ
ကလိၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်အါမံၤ
တၢ်အိၣ်ကုကၤ ဒီးကျိၣ်စ့
ပှၤကညီ ဒုးအိၣ်ထိၣ်သ့

တၢ်အကါလၢ ဒုးအိၣ်ထိၣ်
နီၢ်တဂၤ ဃုဖိးပနီၣ်
တၢ်အခဲလၢ ဒုးအိၣ်ထိၣ်
တၢ်မုၣ်တၢ်ချၣ် အပနီၣ်

စိၤခဲအံၤ မ့ၢ်စိၤလဲၤထိၣ်
တၢ်ကၢ်းကပၤ ကြၢးလဲၤထိၣ်
တၢ်ဃုတၢ်ဖိး အရှဒိၣ်
တၢ်မုၣ်ချၣ် ပကြၢးပၣ်ဒိၣ်

ပစိၤအံၤ မၤဃုမၤဖိး
မ့ၢ်တမၤဃု ကဟးဖျိး
မုၣ်ချၣ် မ့ၢ်သဘျခွဲးယာ်
လၢနဂီၢ် ဒုးအိၣ်ထိၣ်ပၣ်

အိၣ်မူပှၤဒီး တၢ်ဃုဖိး
သးတဖျၢၣ်ဃီ မၤသကၢ်း
တၢ်မုၣ်တၢ်ချၣ် မၤအိၣ်ထိၣ်
ပဟိၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ် ကထိၣ်ဖီ

တၢ်ဃုဖိးအိၣ် ဟံၣ်ဃီပူၤ
တၢ်သးဖံ့ အိၣ်လၢပပူၤ
ဒုးဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မုၣ်ချၣ်
ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ကမုၣ်ချၣ်

ဒုးအိၣ်ထိၣ်နဲ တၢ်ဃုဖိး
လၢတၢ်အဲၣ် မၤဃုမၤဖိး
သးတဖျၢၣ်ဃီ ဖိၣ်လိၣ်စ့
တဲၤဖီတၢၣ် ဝံၢ်ဝံၢ်ပစ့

ဟံၣ်ဃီဖိ လိၣ်တၢ်မုၣ်ချၣ်
ပှၤတဝၢ သးလီတၢ်ချၣ်
ကၢ်းဂၤမ့ၢ်ပှဲၤ တၢ်မုၣ်ချၣ်
နၤဃၤပသး ပှဲၤမုၣ်ချၣ်

ဒုးထိၣ်ဖိးကဲ့ၤ တၢ်ဃုဖိး
ထဲတၢ်အဆံး ကျဲၤဃုဖိး
တၢ်မုၣ်ချၣ် စိၣ်ကဖိထိၣ်
ဟံၣ်ဃီခိၣ်ကျၢၤ ဝးဟိၣ်ခိၣ်

လၤကပီၤ မ့ၢ်တၢ်ထုးတီၤ
လၤကပီၤ မ့ၢ်တၢ်ဃံလၤ
တၢ်လၤကပီၤ အိၣ်ဒီးနၤ
ပှၤကၢ်းဂၤ ပၣ်လုၢ်ပှၤနၤ

တၢ်လၤကပီၤ အလုၢ်ပှၤ
ထိၣ်သတြီၤဒီး နလုၢ်ပှၤ
ပအိၣ်ဒီး လုၢ်ပှၤကၢ်းဂၤ
လၤကပီၤလၢ ပှၤကၢ်းဂၤ

တၢ်လၤကပီၤ အဘျုးဖိၣ်
ပှၤကၢ်းဂၤ ကြၢးအဲၣ်ပၣ်ဒိၣ်
တပၣ်လုၢ်ပှၤ လၤကပီၤ
သံဃုၣ်သူးသ့ၣ် လၤကပီၤ

အိၣ်ဒီးနၤ ခွဲးယာ်သဘျ
ပၢၤဃာ်ဟံးဃာ် ကဲ့ၤဂ့ၤဂ့ၤ
ပၣ်လုၢ်ပၣ်ပှၤ လီၤနသး
ဃွၤတၢ်လုၢ်ဟံၣ် မ့ၢ်သး

ခီဖျိပၣ်လုၢ်ပှၤ နီၢ်ခိ
နတၢ်အိၣ်မူ ကဖျိးစိ
နသူးသ့ၣ် နလၤကပီၤ
ပှၤလၢနဃၢၤ ဖျါကပီၤ

ပမ့ၢ်ဃုဖိး ပှဲၤတၢ်မုၣ်
တၢ်လၤကပီၤ မ့ၢ်ပဂီၢ်
ဂုၣ်ကျဲၤစၢး အိၣ်ဃုအိၣ်ဖိး
ပကမ့ၢ် ကလုၣ်ဖျိးစိ

အိၣ်ဒီးသး တၢ်ဃုတၢ်ဖိး
ပထံကိၢ် ကမုၣ်ဃုဖိး
မ့ၢ်ဃုဖိး ပှဲၤထဲတၢ်မုၣ်
တဂၤတဂၤ ပှဲၤသးမုၣ်

ဃုဖိးမုၣ်ချၣ် လၤကပီၤ
တမ့ၢ်ထဲဒၣ် ပှၤတဂၤ
လၢပသး ကြၢးအိၣ်ကၢ်းဂၤ
ခွဲးယာ်သဘျ နံၢ်ကၢ်းဂၤ

ဃုဖိးခီဖျိ တၢ်မုၣ်ချၣ်
လၢတၢ်အဲၣ် မၤဃုမၤချၣ်
လၤကပီၤ လၢပှၤကၢ်းဂၤ
မၤအိၣ်ထိၣ် သ့ကၢ်းအဂၤ

ခံလါထိၣ် (၁၈) သီ
ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ပၣ်ပနီၣ်
ပမ့ၢ်ဃုဖိး ကမုၣ်ချၣ်
တၢ်လၤကပီၤ ကၢ်းဂၤဂီၢ်

နီၢ်အဲၣ်တီနံၤကိၢ်
(ခုပျၣ်) ဒဲကစီၤ

တၢ်ဃူတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်ဒီး
တၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪▪

တၢ်ဃူဖိး အိၣ်လၢပဂီၢ်
ယကီၢ်ဃံလၤ မ့ၢ်တၢ်မုာ်
တၢ်မုာ်ခုၣ် အိၣ်လၢလၤကပီၤ
ပှၤကိးဂၤ န့ၢ်လၤကပီၤ

ကီၤကူၣ်ပှ့ၤထိၣ် လၢယကီၢ်
တၢ်အမုာ် ကတုၤယကီၢ်
လၢယကီၢ် ကီၤကူၣ်ပှ့ၤသိၣ်
သုးသံၣ်ဒူ ဟဲက့ၤတုၤဃီၤ

လၢပှၤဒူ ပှၤယိာ်အဂီၢ်
တၢ်လၤကပီၤ မ့ၢ်သုဂီၢ်
တၢ်ဃူဖိး မ့ၢ်အိၣ်ဒီးသု
တၢ်လၤကပီၤ တုၤအိၣ်သု

လၢယထံလိၢ် ယကီၢ်ပူၤ
တၢ်တမုာ် ဟံးထိၣ်ဒံးပူၤ
ပမ့ၢ်ဃူနှၣ် ကညီဖိ
ပကပိၤလီၤ ကညီဖိ

တၢ်မုာ်ခုၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပှၤ
လၤကပီၤ ကတုၤအိၣ်ပှၤ
အိၣ်ဃူအိၣ်ဖိး အိၣ်သဘျ့
ပှၤကိးဂၤ သးမံသဘျ့

ဟ်ဆူၣ်နသး သိၣ်ဒုဖိ
တၢ်လၤကပီၤ ကအိၣ်ဖိ
ဖဲတၢ်သဘျ့ မ့ၢ်န့ၢ်က့ၤ
တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ကတုၤက့ၤ

လၢတၢ်ဃူဖိး တၢ်မုာ်ဂီၢ်
လၤကပီၤဂီၢ် မၤနီၢ်ကီၢ်
လၢပှၤကိးဂၤ ဒဲးအဂီၢ်
တၢ်လၤကပီၤ အိၣ်ကတီၤ

ပှၤကိးဂၤ ဆၢဃူဖိးလီၤ
ဃူဖိးအိၣ်ဒီး လၤကပီၤ
လၤကပီၤအိၣ် တၢ်မၤနၢၤ
တၢ်မၤနၢၤ အိၣ်လၢနယၢၤ

ကညီဖိ အိၣ်ဃူအိၣ်ဖိး
တၢ်မုာ်ခုၣ် ကမ့ၢ်သုဂီၢ်
ပှၤကိးဂၤ အတၢ်န့ၢ်သါ
တၢ်လၤကပီၤ န့ၣ်တၣ်သါ

တၢ်မုာ်အိၣ်လၢ ကီၢ်ဃံလၤ
ဃူဖိးအိၣ်ဒီး ကီၢ်သုလ့ၤ
ကီၢ်သုလ့ၤ ပှၤကိးဂၤဂီၢ်
တၢ်လၤကပီၤ မ့ၢ်ပကီၢ်

ဆၢအိၣ်ဒီး တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်
လၢပကီၢ် သုလ့ၤအပူၤ
တၢ်မုာ်ခုၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပှၤ
ဟံးန့ၢ်က့ၤ ပဲကိးဂၤ

တၢ်မုာ်ခုၣ် အိၣ်ဒီးပကီၢ်
တၢ်ဃူဖိး အိၣ်ဒီးသုကီၢ်
ပှၤကိးဂၤ ဟံးန့ၢ်ကိးဂၤ
လၤကပီၤ ဟ့ၣ်သါနၤယၤ

တၢ်မုာ်လၢ အဒအိၣ်ဒီးပှၤ
တၢ်ဃူလၢ အဒအိၣ်ဒီးပှၤ
သုတလဲၤပူၤ ဒီးဟ်တ့ၢ်
ဟ်ဒိၣ်ဟံးန့ၢ် က့ၤကွၢ်ကွၢ်

လၢတၢ်ဃူ တၢ်မုာ်အဂီၢ်
ဖိၣ်ထိၣ်ခူ လဲၤဃူဃုဒီၢ်
လၤကပီၤ တၢ်မၤနၢၤဂီၢ်
ပှၤကိးဂၤ ဘၣ်ဟံးထိၣ်ဖိၣ်

ဒီပုၢ်ဝဲၢ် အိၣ်ဃူအိၣ်ဖိး
သုတဒ့ၣ်လိာ် ဆီးက့လိာ်
ဒီပုၢ်ဝဲၢ် ပမ့ၢ်ဃူဖိး
ဘၢလၢၢ်မံဖံး နွဲၣ်အသိး

တၢ်သဘျ့ တၢ်လၤကပီၤ
ဆၢအိၣ်ဒီး ပှၤကိးဂၤဒီၢ်
လၢနကီၢ်ဂီၢ် ယကီၢ်ဂီၢ်
ဖိၣ်ထိၣ်ပဒူ မၤနီၢ်ကီၢ်

ယကီၢ်အပူၤ ဆၢအိၣ်မုာ်
ပိၤပိၢ်ဃူဖိး အိၣ်မုာ်ခုၣ်

တၢ်မုာ်ခုၣ်ဒီး တၢ်သဘျ့
ကအိၣ်လၢ ပကီၢ်အချ့
ယကီၢ်အိၣ် တၢ်လၤကပီၤ
ပှၤကိးဂၤ အိၣ်သးမံမီၤ

ကိၢ်ဖိအသိၣ်
နီၢ်ယိၤမုာ်ရုၤ
G.8.B

တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်ဒီး
တၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

ခ့ခါဒီး အတၢ်ကူၣ်သ့
ဂုာ်ကျဲးစၢး ဖံခ့တဂ့ၤ
တၢ်ကူၣ်သ့ မ့ၢ်တၢ်ရ့ဒိၣ်
ကူၣ်သ့သးဆး ဒီးဆိမိၣ်

ဖိလံၤမုၣ်ခွါ ကိးအဂၤ
တၢ်ကူၣ်သ့လၢ အဒိၣ်ဒီးနှၤ
သုလီၤထဲ နသးတဂ့ၤ
လၢခိၣ်ဃၢၤ နဟ့ၣ်လီၤသ့

ပမ့ၢ်ကွၢ် ဖံဖုလၢပျၤ
အဒိၣ်ဒီးအတၢ် ဟဲလီၤစၢၤ
တမၤလိဘၣ် တၢ်ဘၣ်ဆၣ်
ဃုဖိးမုာ်ချ့ၣ် အဒိၣ်ဝဲဒၣ်

ဖံဖုလၢပျၤ အဲၣ်တၢ်တီ
တၢ်လၤကပီၤ ကြၢးဘၣ်အီၤ
ကျဲးစၢးသူၣ်ထီၣ် တၢ်ဃုဖိး
သးတဖျၢၣ်ဃီ မၤသကိး

ဖံဖုလၢပျၤ ဘၣ်တူၢ်တၢ်
သံဆူၣ်မဲာ်ကဲၤ မဲာ်ဝဲဒၣ်
ခီဖျိကလုာ် တၢ်ဃုဖိး
သးတဟးဂီၤ မၤသကိး

ဖံဖုလၢပျၤ သ့ၣ်တဖၣ်
တပျုၤတၢ်သံတၢ်မူဘၣ်(မ့)သံသံမူမူတပျုၤဘၣ်
လၢထံကီၢ် တၢ်မှာ်ခုၣ်ဂီၢ်
ဟ့ၣ်လီၤအသး မၤနီၢ်ကီၢ်

ဖံဖုလၢပျၤ စံးတ့ၢ်ပှၤ
တၢ်လၢကတၢၤ တၢ်ဒီးနှၤ
ပလီၢ်သး ဖံခ့တဂ့ၤ
မၤတ့ၤ တၢ်သဘျ့နှၢ်ကဲ့ၤ

တၢ်ဃုဖိး ကစီၣ်ကစိ
ပကလုာ်ဆူ လီၢ်ထီၣ်ထီ
လၢတၢ်မှာ် တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်
ပိာ်ထီၣ်ဃီ ဆူမူဖးစိ

ခ့ခဲအခံၤ ပကထံၣ်ဘၣ်
တၢ်ဃုတၢ်ဖိး ခ့ၤဝဲဒၣ်

ခီဖျိဒုၣ်ဒါ ကူၣ်လီၤဖး
ကညီဖိ အတၢ်ပာ်သး

ကညီဖိ ဖံခ့တဂ့ၤ
တၢ်ဃုဖိးဂီၢ် စံာ်ထီၣ်ကဲ့ၤ
လၢတၢ်မှာ် တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်
ကညီဖိ ပာ်သးနီၢ်နီၢ်

ယပှၤကလုာ် ကညီဖိ
အဒိၣ်နဲဒီး တၢ်ဃုတၢ်ဖိး
ပမ့ၢ်အဒိၣ်လီၤဖး ဘၣ်ဆၣ်
နမူဒါ သ့ၣ်ညါနဲဒၣ်

ဆၢကတီၢ် ခ့ခါခဲအခံၤ
တၢ်လီၤပျုၤ အဒိၣ်ဝဲအါမံၤ
ဒ်ကညီဖိ ကလီၤမၢ်
ဒုၣ်ဒါကျဲးစၢး မၤသပှၢ်

ခ့ခဲအခံၤ ကညီကိးဂၤ
မူဒါလၢ ပကဘၣ်မၤ
စံာ်ကစီ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်
တၢ်ဃုတၢ်ဖိး ကသးမှာ်

ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ် ကညီဖိ
စံာ်ကစီ တၢ်ဃုတၢ်ဖိး
ခီဖျိလၢ နဃိဃၢဃိ
တၢ်ဃုတၢ်ဖိး ကဖျိးခီ

ကတီၢ်ခဲအခံၤ လီၤသးအုး
ကညီတနံၢ် တၢ်သးမှာ်
ဒုၣ်ဒါဂုာ်နံၢ် ပထံကီၢ်
ဂုာ်ကျဲးစၢးဒုး နၢၤကဲ့ၤအီၤ

တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ် ပတနံၢ်
ကီၢ်သဘျ့ ကျဲးစၢးနံၢ်ကဲ့ၤ
ကညီကနံၢ် တၢ်သဘျ့
ပတအိၣ် ဒ်နံၣ်တဂ့ၤ

ကညီသးစၢ် ကိးအဂၤ
ကျဲးစၢးလၢ တၢ်ကိးကပၤ
သူၣ်ထီၣ်နဲ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်
ပထံလီၢ် ကီၢ်ပူၤကမှာ်

ခီဖျိလၢ နကျဲးစၢးဃိ
ပကအိၣ်ဒီး တၢ်ဃုဖိး
နကနံၢ် တၢ်လၤကပီၤ
ကျဲးစၢးလၢ တၢ်မှာ်ခုၣ်ဂီၢ်

ပမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဃုဖိး
တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ် ကဒိၣ်စိ
ပကနံၢ် တၢ်လၤကပီၤ
လၢပှၤကိးဂၤ ဒဲးအဂီၢ်

ကညီသးစၢ် နၤဒီးဃၤ
ဆၢကတီၢ်လၢ အဒိၣ်ဒီးပှၤ
ဃုဖိးပိာ်ထီၣ် ဃိဆူမူ
ဂုာ်ကျဲးစၢး သကိးဃုဃု

ကညီသူၣ်ထီၣ် ပထံကီၢ်
တၢ်သဘျ့ ပှၢ်နံၢ်ကဲ့ၤအီၤ
အဒိၣ်ဃုအဒိၣ်ဖိး ကညီဖိ
တၢ်ကူၣ်သ့ ကဘၣ်မၤလိ

ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ် ကညီဖိ
သူၣ်ထီၣ်ကဲ့ၤ တၢ်ဃုတၢ်ဖိး
ကွံာ်တ့ၢ်နဲ တၢ်ထံၣ်ကမၣ်
ကျဲတီလီၤ ဟဲကဲ့ၤနဲဒၣ်

တၢ်ဃုဖိး တၢ်မှာ်ခုၣ်ဂီၢ်
ဟံးလိာ်စုလၢ တၢ်သးတီ
စူးကွံာ်ညီကွံာ် တၢ်ထုးဃၢ
လၤကပီၤ ပာ်ကဖၢလၢ

ဒိပှၢ်ဝဲၢ် သးတဖျၢၣ်ဃိ
ပိာ်ထီၣ်ကျဲ ဆူမူအဒိ
တၢ်ဃုဖိး ကလုာ်မ့ၢ်တီ
သးတဟးဂီၤ နီတဘျီ

တၢ်ဃုဖိး မ့ၢ်အိၣ်နပူၤ
သ့ၣ်ညါနဲ နမ့ၢ်ပှၤမူ
တၢ်မှာ်ခုၣ် ကအိၣ်ထီၣ်ဂီၢ်
နၤဃၤ မ့ၢ်ပမူဒါလီၤ.

နီၢ်သါသါအူ
ထါမိၢ်ဟ့ၣ်

တၢ်ဃူတၢ်ဖိးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်လၤကပီၤလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

မုၢ်ဝံါထီၣ်လံ ကညီဖိ
ဖုသံနီၣ် ဂဲၤထၢၣ်သကိး
လၢပိၣ်ခိၣ် သကုၤဆးဒး
တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် ကဲါဒိၣ်မး

ကညီဖိလၢ ကိၢ်အဂၤ
ကတဲယဲသ့ ကိးအဂၤ
လီၤဓိၤမုာ် ပှၤကိၢ်တဂ့ၤ
သ့ၣ်နီၣ်က့ၤ ပကိၢ်သုလ့ၤ

သ့ၣ်ကညီ မ့ၢ်အခိၣ်ဒီးပှၤ
မၤနၢၤတၢ်လၢ ကိးကပၤ
ကညီမိၢ်ဖိ တၢ်လီၤဖး
ကြၢးသ့ၣ်နီၣ် အခိၣ်ဒီးသးဆး

အခိၣ်ဃုအခိၣ်ဖိး မၤမ့ၢ်သ့
ပကတုၤဆူ တၢ်သဘျ့
ထံကိၢ်သဘျ့ မ့ၢ်အဲၣ်ဒိး
ဟံးလိာ်ပစ့ မၤသကိး

တၢ်ဃုတၢ်ဖိး မ့ၢ်တဃု
ပဒုၣ်ပဒိၣ် ကသးခု
ဒုၣ်ဒိၣ်အၢ တအိၣ်မံခ့
ဒ်ကညီဖိ ကလီၤမ့

ဒ်ပမ့ၢ် ပှၤတကလုာ်
ကြၢးပအိၣ်ဒီး ထံကိၢ်မုာ်
ခွဲးယာ်သဘျ့ ဘၣ်အိၣ်ဃုာ်
ခွဲးယာ်ဘျုၣ်တီၢ် ပဘၣ်ဘျုၣ်

ဘၣ်ဆၣ် လၢခ့ခါလဲအခံၤ
ဘၣ်ကီခဲပှၤ ဘၣ်အခိၣ်ဒံး
အခိၣ်ယံာ်ယံာ် ထိၣ်နံၣ်လၢဆံ
ကြၢးလၢ ပဆိမိၣ်ကွၢ်ထံ

တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် တၢ်သဘျ့
လိၣ်ဘၣ်လၢ တဆီတချ့
ပထံပကိၢ် ကိၢ်သုလ့ၤ
ဆၢက့ၤအခိၣ်ဒီး မံသပ့ၤ

ဆိမိၣ်ထိၣ်ထံ ဒွးထံက့ၤ
အခါဖဲလဲၣ် ပကက့ၤ
မ့ၢ်အဲၣ်ဒိးက့ၤ လၢအချ့
ကျဲးစၢးလၢ Education

Peace Day မ့ၢ်တုၤဆၢကတီၢ်
သးဖိအံၤ ဘူးကလီၤတီၢ်
ဘၣ်မၤ peace လၢပှၤထံကိၢ်
ဆၢက့ၤမၤလၢ ကညီကိၢ်

ဟံးလိာ်စုဒီး မၤသကိး
နၤဒီးယၤ ဂဲၤထၢၣ်သကိး
ကညီဖိ မ့ၢ်အခိၣ်ဃုဖိး
ဆူပထံကိၢ် က့ၤအခိၣ်ဆိး

ကရၢမိၢ်ပှၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ဃုာ်
စံးဂဲၤလိာ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်
နံၣ်လါယံာ် ကျဲးစၢးဝဲဒၣ်
ဆိၣ်ထွဲသုလၢ ထုကဖၣ်

တၢ်တီလီၤ မ့ၢ်အခိၣ်ဒီးပှၤ
မံၤကညီ ကဖျါယံလၤ
လၢဟျၢၤ မိၢ်ပၢ်ဖံဖုခိၤ
မ့ၢ်ပှၤအဲၣ် တၢ်တီတၢ်လီၤ

ယဖိတမံၤ လၢကိၢ်ယံၤ
ကၢၤဖိၣ်သးလၢ peace day နံၤ
အခိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ် တူၢ်တမံၤ
လၢလီၢ်ယံၤ ယလုၢ်တမံၤ

World Peace Day နံၤမ့ၢ်တုၤဃီၤ
ကြၢးသ့ၣ်နီၣ် မၤလၤကပီၤ
ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ဒုးအိၣ်ထိၣ်
Peace Day နံၤ အတၢ်ပနီၣ်

အခိၣ်ဆိးပဝဲ ဒဲကဝီၤ
တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် လိၣ်ခ့ၢ်ကိး
ဒ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် ကအိၣ်
ကျဲးစၢးကူၣ်သ့ ဆိကမိၣ်

မံခ့တဂ့ၤ ကညီဖိ
မုၢ်ကီၤလံၢ် ကူၣ်ပှၤထီတိ
တၢ်ဃုတၢ်ဖိး ကဲါဒိၣ်မး
ကယိၢ်သဘံး နခိၣ်ထံး

ကိၢ်ဖိၣ်ဃဲ လၢအလီၤပှိၢ်
ဟဲက့ၤသူၣ်ထိၣ် မၤဂ့ၤအဝီၤ
ဆၢကတီၢ် တုၤအခိၣ်ပှၤလံ
မိဒီးပါ အသးပှၢ်လံ

ဃံလၤလီၤအဲၣ် ကညီကိၢ်
လီၢ်မုၢ်ဃံလၤ လၢယကိၢ်
တၢ်သဘျ့ မ့ၢ်တုၤအခိၣ်ခါ
ကသးဝံၣ်မၢ လုၣ်ခုၣ်ထါ

တၢ်မုာ်တၢ်ခုာ် ထိၣ်ရံၣ်ဝဲါ
ဟဲဃုၤလီၤနဲ လၢပကျါ
ဖံလီၤဘၣ် တၢ်အဲၣ်အချံ
သကုၤလၢ ဟိၣ်ခိၣ်ချၢဃံ

နီၢ်နီၣ်ရံ
ထါမိၤဟ့ၣ်

စံၣ်စီၤမူဒါမ့ၢ်ပတၢ်

□ ပဝဲသးစၢ် ကီးအဂၤ
ပဘၣ်သ့ၣ်ညါ လီၤပသး
တၢ်စံၣ်စီၤ တဲစီၤမူဒါ
လၢပကီၢ် အခိၣ်တ့ၢ်ဝဲအါ

□ မူဒါလၢ အခိၣ်တ့ၢ်တဖၣ်
တမ့ၢ်ပှၤဂၤ မူဒါဘၣ်
မ့ၢ်ပဝဲ သးစၢ်မူဒါ
သတ္ၢၤကီၢ် ဘၣ်ဂံၤလီၢ်အါ

□ ဖိၣ်ပၢ်တဖၣ် မၤဝဲဒၣ်
တတ့ၢ်စၢ်လီၤ ဂံၢ်ဒံးဘၣ်
လၢထံကီၢ် တၢ်သဘျ့ကီၢ်
သးသဝ့ ပှၤအိၣ်လၢ်ထီၣ်

□ ဖိန့ၣ်သိး ပဝဲသးစၢ်
ပဘၣ်ကျဲးစၢး မၤသပှၢ်
သးစၢ်မူဒါ မၤယုယု
တၢ်သဘျ့ကီၢ် မၤဒူဒူ

□ ဖိန့တုၤဆူ ပှၤကီၢ်ဂၤ
တဒံးသိး နကီၢ်ယံလၤ
ပှၤထံကီၢ် အၢသိဒိၣ်မး
နဘၣ်တလူၤ ဖိန့သး

□ ဖိန့လဲၤယု တၢ်ကူၣ်သ့
ဟ့ၣ်လီၤသး လၢာ်လၢာ်ဆ့ဆ့
မံစိၢ်မံခု နီတဂၤ
သ့ၣ်နီၢ်ထီၣ်က့ၤ ကိၢ်သူလ့ၤ

□ မံၤကညီ သုတလီၤမၢ်
ပဒိဖျါထီၣ် တပူၤလၢ်လၢ်
ကညီဖိ တၢ်ဆဲးတၢ်သၤ
ပၢၤယဲာ်က့ၤ သးစၢ်ကီးဂၤ

□ ဒီပှၢ်ဝဲၢ် သးစၢ်ကီးဂၤ
တၢ်သဘျ့ကီၢ် ကျဲးစၢးမၤ
ပမ့ၢ်အခိၣ်ဒိး ပထံကီၢ်
ပှၤဂၤကီၢ် ပတလိၣ်ယိၢ်

□ ထီးဖှိၣ်လိာ် ပနီၣ်ဘၣ်လံ
တချုးကညီ ကလီၤထံ
မ့ၢ်ကတီၤ ပကီၢ်ကညီ
ပှၤဂၤထိၣ်ဖီ ပထိၣ်ဖီ

□ ဖိၣ်ပၢ်တဖၣ် သးပှၢ်ထိၣ်
ပၢၢ်ဆၢဂူဒါ ဖိဘၣ်ဖိၣ်
ဖိပကျဲးစၢး မၤသပှၢ်
စံၣ်စီၤမူဒါ မ့ၢ်ပတၢ်

နၢၤတၢ်ဆိ(အံတူ့ၢ်ထၣ်)

ဖိၣ်မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ

◆ ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ
အခိၣ်ဖျိၣ်ထိၣ်ဒဲ နၤဒီးမၤ
မၤကညီ ဖိဝံၤတဖၣ်
ဟ့ၣ်တၢ်နၢဖု အဂၤယၤ

◆ ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ
ဟဲၤတၢ်ကၢ်ဂီၤ ကီးကမၤ
ဖိဝံၤ မ့ၢ်တၣ်ကဒိဘၣ်ဒိး
ဖိၣ်.. အဝးသူဒတဘၣ်မး

◆ ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ
တၢ်မၤအဒိၣ်ဟ့ၤ ခူကီးမၤ
ဟံၣ်ဖိဃီဖိ အခ့ၣ်ဒိၣ်
မ့ၣ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ဝဲ ဘၣ်သူးကျဲၤ

◆ ဖိဝံၤနၤယၤ ကီးအဂၤ
မၤလီၤနူၤ ဖိၣ်တၢ်ဝံးမၤ
ဖိၣ်.. တမ့ၢ်ပဂၢ်ပပှၤ
ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ

◆ ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ
ဖိဝံၤလိၢ် ဘၣ်မၤသပှၢ်
ဘၣ်ဖိၣ်ဒိး တၢ်သညိၣ်တၢ်ဖျး
ဟ့ၣ်လီၤမၤ လၢာ်သညိၣ်လၢာ်သး

◆ ဘၣ်ဒိၣ်ဖိၣ် မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိ
မၤမ့ၢ်ဒိ အဝးထိဘၣ်
ဘၣ်ဒိၣ်ဖိၣ် မ့ၢ်ဖှၤတဂၤ
ဟ်ဒိၣ်ဟ်ကဲနီၣ်သပှၢ်

◆ ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ
ကီးနံၤဒဲး ဖှဲၤဒီးတၢ်မၤ
မၤလၢာ်ကံၢ်လၢာ်ဘါ ဘၣ်ဆၣ်
တပှၤတၢ်ဒိး တကီၤတၣ်

◆ ဖိၣ်.. မ့ၢ်ဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤ
ဆူးဆါလီၤဘုးသ့ဝဲဒၣ်
ဒိဟ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဖိတဂၤသိး
ခွဲးပဝံဟ့ၣ်ဒ်ကီးဆူ..ဖိၣ်

သယုၢ်ထံမုာ်

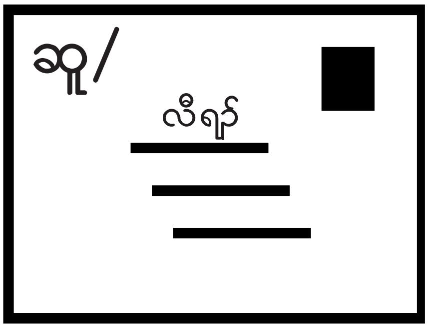

တၢ်ပရၢဆူလီရ့ၣ်

ဆူ/

လီရ့ၣ်,

လီရ့ၣ်ဧၢ, မ့ၢ်နအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကစီဒီ ဧါ? နအိၣ်နဲဖဲလဲၣ်? နမၤမနုၤလဲၣ်? နထိၣ်ပှၢ် လံဧါ? နဖိအိၣ်လံဧါ? နမၤပိာ်မုၣ်ကရၢအတၢ် မၤဒံးဧါ? နလဲၤဆူကိၢ်ချ့လံဧါ? ယသ့ၣ်နိၣ် နၤဒိၣ်မး. ယအဲၣ်ဒိးထံၣ်နၤဒိၣ်မး. ယဆၢနၢ်ဟူ နကစီၣ်ဒိၣ်မး.ခီဖျိ ယပာ်နၤဒိပိာ်မုၣ်လၢအလုၢ် ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်မးတဂၤအဃိန့ၣ်လီၤ.

ယထံၣ်ဘၣ်နၤ ဖဲနမၤနဲကညီပိာ်မုၣ် ကရၢတၢ်မၤလၢမုာ်တြၢၤကိၢ်ရှ့ၣ်အဆၢကတိၢ် န့ၣ်လီၤ. နထိၣ်ကစၢ်လီၤကလိ နခိက်ထံကျိ ထံကွ့ာ် နတူၢ်ဆါခိၣ်ဆါနသးလၢမုၢ်နၤမုၢ်ဆါ နမဲာ်ပှ့ၤဒိးတၢ်နံၤကမံ ယတထံၣ်နကဒူးကဒ့ၣ် တၢ်နီတဘျီဘၣ်. ဖဲယမ့ၢ်ယဲမိၢ်ဖိဆံးဒီး လဲၤ ဟးတမှံၤလၢနဝဲၤဒၢးအခါ နတူၢ်လိာ်ခိၣ်ဆၢ ယၤ နမၤဝဲၤဒၢးတၢ်မၤ နတူၢ်လိာ်တမှံၤတပျိၤ အဂ့ၤ မ့ၢ်ယပှၤကလုာ်မုၣ်အတၢ်ဃံတၢ်လၤ လၢယပာ်ပနိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ယဆၢထံၣ်ဘၣ်ယ ပှၤကလုာ်မုၣ်ဒံးသိးနၤအါအါလၢပှၤတဝၢတၢ် မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤဒ်နၤအသိးန့ၣ် ယတဆၢနၢ်ဟူ လၢကပာ်တ့ၢ်ဖိၣ်ဃဲအပှၤကလုာ်ဒီးလဲၤဆူ တၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤတီၤန့ၣ်ဘၣ်. ယမ့မ့ၢ်ပှၤ လၢအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤတဂၤန့ၣ် ယကဟ့ၣ် လီၤတၢ်ကလုၢ်လၢ နကဘၣ်မၤတၢ်လၢနပှၤက လုာ်ဂိၢ်တစိၤသး ဒီးယမ့မ့ၢ်ပှၤလၢအလၢပှဲၤဒီး တၢ်ထူးတၢ်တီၤတဂၤန့ၣ် ယကဟ့ၣ်လီၤဆူနၤ ခဲလၢာ် ဒ်အမ့ၢ်နတၢ်နူ့ၢ်သါအသိးန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်နဲပှၤလုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်နိၢ်နိၢ်တဂၤလီၤ. ယဆၢထံၣ်ဘၣ်နၤလၢကိၢ်သူလ့ၤအပူၤထီဘိလီၤ. မ်ယွၤကဆိၣ်ဂ့ၤနၤထီဘိတက့ၢ်.

ပှၤတမှံၤလၢပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤနၤတဂၤ

နီၢ်------

တၢ်စံးဘျုးစံးဖှိၣ်ဒီး တၢ်ကွဲမုာ်တၢ်ကွဲး

စံးဘျုးစံးဖှိၣ်ဘၣ် ဒီပုၢ်ဝဲၢ်ပှၤကွဲးလံာ်ဖိဒီး ဒီပုၢ်ဝဲၢ်ပှၤဖးလံာ်ဖိကိးဂၤဒဲး လၢအဆီၣ်ထွဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမဲးကစံ လၢတၢ် ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး, တၢ်ဆှၢထီၣ်တၢ်ကွဲးအကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီး စုအတၢ်မၤစၢၤ ဒ်သိးမဲးကစံဖိအံၤ ကကဲထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဆူမဲာ်ညါတလါအဂီၢ် ပလိၣ်ဘၣ်လၢသုကဆှၢထီၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအကလုာ်ကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပသးခုတုၢ် လိာ်ပှၤကိးဂၤဒဲးအတၢ်ကွဲးဒီး အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတၢ်ကထၢနုာ်အီၤဒီး အလီၢ်မ့အိၣ်လၢတၢ်ကဘျီဘၣ် အီၤဒီး တၢ်ကဘျီဘၣ်အီၤတနီၤ မ့ၢ်ပတၢ်သကွံၢ်ကညးဆိဘၣ်သုဝဲကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်နီၢ်ဆၢအတၢ်သကွံၢ်ကညး

နီၢ်နီၢ်ဆၢအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤအသးလၢ ကစံးဆၢဘၣ်ဒ့ဒ့မုၣ်ဒ့ဒ့ခွါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်သံကွၢ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ. အဃိ ဝံသးစူၤဆှၢ ထီၣ်ဘၣ်နတၢ်သံကွၢ်ဆူကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမဲးကစံဖိအအိၣ်တက့ၢ်.

သရၣ်မုၣ်အဲလ်စံၣ်အသးသမူအဂ့ၢ်

စးထီၣ်၁၉၉၄နံၣ်တုၤခဲအံၤ၂၀၁၄နံၣ်,ယမၤတၢ်လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤ, ပှၤလၢယမၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤခဲလၢာ်အကျါ ဖံသရၣ်မုၣ်အဲလ်စံၣ် မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအလီၤဆီန့ၢ်ပှၤဂၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ သးအိၣ်ပာ်ဖျါဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ယပှၤကလုာ်ခိၣ်နၢ်,သူၣ်က့သးပှၢ်, သူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်,ဖိဒံဖိသၣ် လီၤဆီဒၣ်တၢ်ကိုသရၣ်တဖၣ် ကဖးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဒီး ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤလိကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖံသရၣ်မုၣ်အဲလ်စံၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ဖဲ ၁၉၃၉နံၣ်,လါယူၤလံ၂၃သီ,ဖဲစီၤတ့ဒၢသဝီ, မူကၢ်ဆၣ်, ချၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.အမိၢ်မံၤမ့ၢ်နီၢ်ဟဲလူၤ,အပၢ်မံၤမ့ၢ်စီၤဂံၤဒီးအဒီပုၢ်ဝဲၢ်အိၣ်လွံၢ်ဂၤအကျါအဝဲမ့ၢ်ပှၤသၢဂၤတဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဒိၣ်ထီၣ်ဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဖဲဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ဒုးဖးဒိၣ်ခံဘျီတဘျီအခါ ဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဖဲကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢစးထီၣ်အခါအဃိ မ့ၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအကီခဲလၢကအိၣ်ဘၣ်ကိုဃုတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ် ဒ်အမ့ၢ်ပှၤလၢအအဲၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဂၤအသိး ဂုာ်ကျဲးစၢးထီၣ်ကိုလၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤ,ဘၣ်ဟးအိၣ်ယံၤဒီးမိၢ်ပၢ်လၢတၢ်ဟးဃုတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဖျိထီၣ်နွံတီၤဝံၤအလီၢ်ခံ မ့ၢ်ထံကီၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤဒီး ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ကီတၢ်ခဲအဃိ မိၢ်ပၢ်ဆှၢအီၤတသ့တညီဒီး ဘၣ်အိၣ်ပတုာ်ကွံာ်ဝဲကိုန့ၣ်လီၤ.

အဝဲဖျိအသးဒီးစီၤကုၢ်ရှၣ်(တဘျီခါ မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢသုးခိၣ်တဂၤ) ဖဲ ၁၉၆၆နံၣ်အပူၤဒီး အဖိအိၣ်ဝဲ(၅)ဂၤ,လၢအမ့ၢ် စီၤဝါဒိၣ်(လဲၤပူၤကွံာ်), စီၤဒိၣ်ဟဲ(ကီး)စီၤမုၢ်နၤ, နီၢ်ဝါစ့(လဲၤပူၤကွံာ်)ဒီး ဖိတဲနဲၣ်(ကီး)စီၤလါပှဲၤမူတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဖိ(၅)ဂၤဝံၤအလီၢ်ခံ ဝၤတဂၤတတီဒီးဖံသရၣ်မုၣ်အံၤဘၣ်အဃိ ဟ်တ့ၢ်ကွံာ်မါဒီးဖိတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဖံသရၣ်မုၣ်အံၤ လၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤ ဂုာ်ကျဲးစၢးလၢဖိလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဘၣ်ကိုအဂီၢ်ဒီး ဆှၢအီၤလၢကိုတတီၤဘၣ်တတီၤဒီး ဖိကိးဂၤဒဲးဖျိထီၣ်ဝဲတီၤခၢၣ်သးဆူတီၤထီကိုန့ၣ်လီၤ.

အဝဲဒ်အမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအသး အိၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဃိ လၢပှၤကလုာ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်,ဒ်ကိုသရၣ်မုၣ်တဂၤအသိး သိၣ်လိတၢ်ပှဲၤထီၣ်ဝဲ(၃၉)နံၣ်ဒီး(၄)လါန့ၣ်လီၤ. ကိုလၢအသိၣ်လိတၢ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

(၁)မိကဲသၣ်ပၢၤခိၣ်ဒီး စီၤတ့ဒၢတီၤဖှၣ်ကို(၉)နံၣ်(၁၉၆၂–၁၉၇၁)

(၂)ဖးလဲၢ်မံးရှၣ်ကို(၃)နံၣ်(၁၉၈၃ –၁၉၈၆)

(၃)စီၤထၣ်(၆)နံၣ်(၁၉၈၆–၁၉၉၂)

(၄)အူဒါ(၃)နံၣ်(၁၉၉၂–၁၉၉၅)

(၅)မဲာ်ယဲာ်(၃)နံၣ်(၁၉၉၅–၁၉၉၈)

(၆)နွါလ့ခိၣ်(၈)နံၣ်(၁၉၉၈–၂၀၀၆)

(၇)အံတူၢ်ထၣ်(၈)နံၣ်ဃၣ်ဃၣ်(၂၀၀၇–၂၀၁၄)န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ၂၀၁၃နံၣ်လံၤလံၤ လၢမံၤတုၤပှၢ်တီၤအဆၢကတီၢ် အဂံၢ်အဘါလီၤစှၤဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်လၢကိုသရၣ်တခီ တအဲၣ်ဒီးအိၣ်ပတုာ်ဝဲလ့ၤတက့ၤဘၣ်.ဖိလံၤဒီးပှၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် တဲအီၤလၢကအိၣ်ဘှံးအိၣ်သါ ခီဖျိအတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတလၢပှဲၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲလၢတၢ်သးအိၣ်နီၢ်နီၢ်အပူၤတတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီကျဲးစၢးမၤဝဲနီၢ်နီၢ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲလၢ ယကသိၣ်လိတၢ်တုၤလၢ ယလီၤဃံၤသံလၢကိုပူၤတစုလီၤ. တုၤဃီၤ၂၀၁၄နံၣ်, ကိုစးထီၣ် သးဆူၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢကသိၣ်လိနဲၣ်ယုၤဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးမၤဝဲတုၤဃီၤလါစဲးပထ့ဘၢၣ်ဒီး တၢ်ဆါနးထီၣ်တစဲးဘၣ်တစဲး တုၤဃီၤဖဲ၆.၁၀.၂၀၁၄အနံၤန့ၣ် နၢ်ဟူပၢ်လၢမူခိၣ်အတၢ်ကိးကွ့ၤဝဲမုာ်မုာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဒဲဟီၣ်ခိၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်လဲၤဟ်လီၤအီၤ ဒ်ခရံာ်ဖိတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအလုၢ်အလၢ်အသိး၈.၁၀.၂၀၁၄အနံၤ,ဂီၤ(၁၁း၀၀)နၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲပာ်လီၤတဲာ်ဝဲဖိသၢဂၤဒီး လံၤမုၣ်လံၤခွါလွံၢ်ဂၤ ဖဲအလဲၤပူၤကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

လုၢ်လၢ်သကဲးပဝးတၢ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးလၢအဂ့ၤကွၢ်လိတဖၣ်

(၁)သးအိၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢနီၢ်နီၢ်.

(၂)ဂုာ်ကျဲးစၢးလၢဖိလံၤ,လံၤမုၣ်လံၤခွါတဖၣ်အဂီၢ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤ.

(၃)လူၤ/ပာ်ကဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤ. တမံးနံးဒၣ်လဲၣ် တအဲၣ်ဒီးမၤလၢာ်ဂီၤကလီဝဲဘၣ်.

(၄)ပာ်ဒိၣ်ယွၤဒီးဆှၢဖိလံၤလၢထူကျဲယွၤကျဲ.

(၅)ပာ်လီၤသးနီၢ်နီၢ်လၢကသိၣ်လိတၢ်တုၤလၢအလီၤဃံၤသံလၢကိုပူၤ.

(၆)မ့ၢ်ပှၤလၢပာ်ကဲ,ပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤပှၤကိးဂၤဒဲး.

ဖံသရၣ်မုၣ်အံၤ လၢနွံနံၣ်ဘျဲၣ်ဘျဲၣ် လၢယတၢ်ဖံးသကိးမၤသကိးအပူၤ ယထံၣ်လၢ မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအဟ့ၣ်လီၤသးနီၢ်နီၢ် ဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲလၢအဂ့ၤကတၢၢ်, အိၣ်လၢမံၤတုၤပှၢ်တီၤပူၤသနာ်က့ ဖဲလဲၤကဲကဲ့ၤကဲဆၢကတီၢ် တမၤလီၤဟိအတၢ်ထီၣ်ကိုအနံၤနီတနံၤဘၣ်. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတမံၤလၢ်လၢ် မ့ၢ်ပှၤလၢ တုၤဆိလၢပှၤဂၤမဲာ်ညါကီးဘျီဒဲးဒီး ဒ်အဝဲတဲတ့ၢ်ဝဲဖဲအအိၣ်မူဒံးအခါ ကသိၣ်လိတၢ်တုၤအလီၤဃံၤသံလၢတီၤပူၤအဃိ ခဲအံၤ မၤလၢပှဲၤဝဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်အမ့ၢ်မိၢ်လၢအဂ့ၤ,ဖံလၢအဂ့ၤ,ကိုသရၣ်မုၣ်လၢအဂ့ၤ, ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအဂ့ၤတဂၤအဃိ အဝဲအတၢ်လဲၤပူၤကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လီၤမၢ်ဖးဒိၣ်တမံၤလၢ ပဝဲပှၤမၤသကိးတၢ်ဒီးဖိလံၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်အမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအမၤတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အသိး ယထံၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်လီၤမၢ်ဖးဒိၣ်တမံၤလၢကညီကူၣ်သ့ဆဲးလၤဝဲၤကျိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢ –

ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးပှၤမၤသကိးတၢ်ခဲလၢာ်ခၢၣ်စး

စီၤလီၢ်လၤဒိၣ်(အံတူၢ်ထၣ်ဒဲကဝီၤ)

တၢ်မၤလၢၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ

ကညီပိာ်မုာ်ကရၢလၢဒဲကဝီၤပူၤ ဒီး ကညီပိာ်မုာ်ကရၢလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတဖၣ် ပာ်ဖှိၣ်မၤလၢၤကပီၤဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ ဃုာ်ဒီးပှၤလီၢ်ကဝီၤဖိ မုၣ်မုၣ်ခွါခွါတဖၣ် လၢအသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲစှာ်စှာ် လၢ ၂၀၁၅ နံၣ်အပူၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ကညီပိာ်မုာ်ကရၢမ်ၤကစံ အဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤကမျၢ်လၢ အအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်သကုၤဆးဒးတဖၣ် ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါထွဲလိာ်အတၢ်ဖံးသကိးမၤသကိး ဒ်ပှာ်ဘျးစဲတဖုတကရၢအသိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒဲကဝီၤဃုဘ့ၣ်ဒီးကီၢ်ရှ့ၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ် မၤလၢၤကပီၤဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် အမုၢ်နံၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဖျါဝဲဒ်အဖီလာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

နိၣ်ဖိဒဲကဝီၤမၤလၢၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

နိၣ်ဖိကညီပိာ်မုာ်ကရၢ ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးဃုာ်တၢ်ဒီးဒဲကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ,COERR, ဒဲကဝီၤဖိတဖၣ် ဒီးမၤလၢၤကပီၤသကိးဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤဖဲ ၂၃.၉.၂၀၁၅ အနံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလၢၤကပီၤတဘျီအံၤအဂီၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးပြၢထါ,တ့ပြၢတၢ်ဂီၤဘၣ်ဃးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂ့ၢ်, တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွိၣ်တဲၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဟဲထိၣ်တၢ်မၤလၢၤကပီၤအမူးအံၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လၢၤကပီၤစ့ၢ်ကီးအီၤလၢ ကကတိၤလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အကျါတဂၤ ကတိၤလီၤတၢ်ဒီးစံးဝဲ, "တၢ်အိသံးဒီးတၢ်သူက သံၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအထီဒါတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပဝဲကိးဂၤ ပကဘၣ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်အီၤ ဒ်သိးပကအိၣ်ဒီးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ." ဖဲ ၂၄–၂၅.၉.၂၀၁၃ အနံၤ,ဘၣ်တၢ်မၤဝဲတၢ်တၢၣ်ပီၣ်သကိးဘၣ်ဃးတကီၢ်ခါထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ.အခိၣ်ထံးတသီ ပှၤလၢကတိၤတၢၣ်ပီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ,ဒဲကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီး တၢ်ကရၢကရိ ဖဲလၢဒဲကဝီၤပူၤတဖၣ် ဒီးခံသီတသီအနံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, CCBC ကွိဖိဒီး TPCကွိဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်တၢၣ်ပီၣ်ခံနံၤလၢာ်အတီၢ်ပူၤ ပှၤကိးဂၤ ဟ့ၣ်ထိၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢအဂ့ၤဒီး ပာ်ဖျါထိၣ်စ့ၢ်ကီးအတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်လၢတၢ်ကတိၤသကိးအကတိၢ်န့ၣ်လီၤ.

မဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤမၤလၢၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

မဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤ မၤလၢၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ ဖဲ ၂၄.၉.၂၀၁၅ အနံၤ လၢဒဲကဝီၤဖျၢၣ်ထူပျိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဘၣ်တၢ်စးထိၣ်မၤအီၤဖဲ ဂီၤ၇း၀၀ နၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုာ်ကရၢ ဒဲကဝီၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ,ကွိၣ်တဲၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီးတမံၤတပျိၤ,ဒဲကဝီၤဖိခဲလၢာ်(၆၀၀)ဂၤဃၣ်ဃၣ် ဟဲထိၣ်မၤလၢၤကပီၤဝဲမုၢ်နံၤအံၤလၢ တၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဘျီအံၤ အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဒွဲၣ်ပနဲ,တၢ်ပာ်စီဆှံသး,တၢ်ကတိၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂ့ၢ်,တၢ်ဖးဖျါလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်,တၢ်သးဝံၣ်,တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်,တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤခိၣ်ဖးဆူပှၤပြၢတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်ပြၢလၢအမ့ၢ်,ဖျၢၣ်ထူ,တၢ်ကွံာ်လီခီ,တၢ်သးဝံၣ်ပြၢ,တၢ်တ့ပြၢတၢ်ဂီၤ,တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်အခိၣ်တီလၢတၢ်ကတိၤအီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, "တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်န့ၣ် ပှၤကိးဂၤဒဲးလိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ." တၢ်မၤလၢၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤဝံၤအလီၢ်ခံ,ဖဲ ၂၉.၉.၂၀၁၅ အနံၤ,အိၣ်ဒီးတၢ်တၢၣ်ပီၣ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃး တကီၢ်ခါထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်လီၤ. ၂၈.၉.၂၀၁၅ အနံၤ,ဒဲကဝီၤဖိ(၅၉)ဂၤ,တၢၣ်ပီၣ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဒီးဖဲ ၂၉.၉. ၂၀၁၅ အနံၤ, ဒဲကဝီၤခိၣ်နၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိခိၣ်နၢ်ခဲလၢာ်(၅၀)ဂၤ ကတိၤတၢၣ်ပီၣ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢ တၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ပှၤကတိၤတၢၣ်ပီၣ်သကိးတၢ်အကျါတဂၤစံးဝဲ, "ပတၢ်အိၣ်သးမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ မၤအသး ဒ်ထံတမံၤလီန့ၢ်ဆွဲၣ်ဂီၤ ဆွဲၣ်တသ့ၣ်ညါဆွဲၣ်ဝၣ်လီၤ" အသိးန့ၣ်လီၤ.

မဲၢ်လးဒဲကဝီၤမၤလၢၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

မဲၢ်လးကညီပိာ်မုာ်ကရၢ,ဒဲကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ Peaceတၢ်ကရၢကရိ, KKB BSCလံာ်စီဆှံကွိဒီးဒဲကဝီၤဖိတဖၣ် ဖိၣ်လိာ်စုပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်မၤလၢၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်မၤလၢၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤ ဖဲ၁၅.၉.၂၀၁၅ အနံၤ လၢ KKBBSC လံာ်စီဆှံကွိဘျၢၣ်ထီအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလၢၤကပီၤတဘျီအံၤ အိၣ်

ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤလံာ်စိာ်စုဖိ,တၢ်ဒွဲၣ်ပနဲ,တၢ်
ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်,တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ,တၢ်ထူပြၢ
ဖျာၣ်ထူဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤခိၣ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်အခိၣ်တီလၢ ဘၣ်တၢ်ကတိၤပြၢ
အီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,"လၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် ပိာ်မုၣ်ပှၣ်
ဃုာ်နှၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ" န့ၣ်လီၤ.တချုးလၢတၢ်မၤ
လၤကပီၤမုၢ်နံၤတုၤဃီၤဒံးဘၣ်နှၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး
ကွဲဖိတၢ်ကွဲးပြၢထါဒီး တၢ်တ့ပြၢတၢ်ဂီၤတဖၣ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤ ကမျၢ်ခဲ
လၢာ်(၅၁၂)ဂၤ ဟဲထီၣ်ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သး
ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤဝံၤအ
လီၢ်ခံ,ဖဲ ၂၃.၉.၂၀၁၅အနံၤဒီး၂၄.၉.၂၀၁၅အ
နံၤ, အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးဟ့ၣ်ခိ
ဟ့ၣ်နီၤဆူကမျၢ်ဘၣ်ဃး တကီၢ်ခါတၢ်အိၣ်
သးလၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်
တၢၣ်ပိၣ်သကိးတဘျီအံၤအခိၣ်ထံးတသိ ပှၤ
ဟဲထီၣ်(၅၀)ဂၤဒီးခံသီတသိ(၅၀)ဂၤ, ခဲလၢာ်
(၁၀၀)ဂၤန့ၣ်လီၤ.

မဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤမၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

မဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤဟ်ဖှိၣ်မၤသကိး တၢ်
ဒီးဒဲကဝီၤကမံးတံာ်တဖၣ်, COERR, KSNG,
KYO ဒီးမၤလၤကပီၤဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်
တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ် ဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤ
ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤအပတီၢ်အိၣ်
ဝဲခံပတီၢ် လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤတပ
တီၢ်ဒီး တၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးအပတီၢ်တပတီၢ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤအကတီၢ် ဘၣ်တၢ်မၤ
အီၤဖဲ ၂၁.၉.၂၀၁၅အနံၤဒီး တၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသ
ကိးအပတီၢ်နှၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ၁၈.၉.၂၀၁၅
အနံၤတသီဒီး၂၂.၉.၂၀၁၅အနံၤတသီန့ၣ်လီၤ.
လၢတၢ်မၤလၤကပီၤအကတီၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်က
တိၤဒိၣ်,တၢ်ကတိၤဆၢဂ့ၤ,တၢ်သးဝံၣ်တၢ်ပြၢ
ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤခိၣ်ဖးန့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢၣ်
ပိၣ်သကိးအကတီၢ် ဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤ
လၢသရၣ်မုၣ်ဝါစ့ဒီး သရၣ်မုၣ်ဒ့ၣ်ညါဖိန့ၣ်လီၤ.
ပှၤဟဲထီၣ်တၢၣ်ပိၣ်သကိးတၢ်ကီးဂၤ အိၣ်ဒီး
တၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ် တၢ်သူၣ်စဲသးစဲလၢတၢ်
တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးအပူၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်
မ့ၢ်လၢ်လၢခါဆူမဲာ်ညါ ခိၣ်နၢ်မ့ၢ်မၤတၢ်ထံၣ်လိာ်
အိၣ်သကိးတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤန့ၣ် ကဆှၢဒုးနၢ်ပၢၢ်
အဝဲသ့ၣ်တၢ်ကစိၣ်ထီဘိန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအဝဲ
သ့ၣ်အဲၣ်ဒိးဝဲအကျါတခါန့ၣ်စံးဝဲ,"ပခိၣ်ပနၢ်
တဖၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်သးလၢတၢ်ကီးက
ပၤဒဲးအဖိခိၣ်" န့ၣ်လီၤ.

ဘါဒိၣ်ယါဒဲကဝီၤ မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

ဘါဒိၣ်ယါဒဲကဝီၤမၤလၤကပီၤသ
ကိးဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ, ဖဲ
၂၁.၉.၂၀၁၅အနံၤန့ၣ်လီၤ. KWO,COERR
ဒီးဒဲကဝီၤဖိတဖၣ် မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မၤလၤ
ကပီၤမုၢ်နံၤအံၤကကဲထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်
မၤလၤကပီၤအကတီၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်နီၤလီၤပနဲ,
တၢ်နီၤလီၤထံ,တၢ်ကတိၤတဖၣ်,တၢ်ပြၢ ဃုာ်
ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤခိၣ်ဖးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤ
မုၢ်နံၤဝံၤ အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိး
တၢ်ခံသီန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးတသီမ့ၢ်ဝဲ,ဖဲ ၂၂.
၉.၂၀၁၅အနံၤ ဒီးပှၤလၢဟဲထီၣ်တၢၣ်ပိၣ်သ
ကိးတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ, ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ဒီး ခံသီတသီ
န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ဖဲ ၂၃.၉.၂၀၁၅အနံၤ,ဒီးပှၤဟဲထီၣ်
တၢၣ်ပိၣ်သကိးတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကမျၢ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ.

ထါမ်ဟ့ၣ်ဒဲကဝီၤမၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

ထါမ်ဟ့ၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ဟ်ဖှိၣ်
မၤသကိးတၢ်ဒီး COERR ဒီးမၤလၤကပီၤဝဲ
ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ,ဖဲ ၂၁.၉.
၂၀၁၅အနံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလၤကပီၤတ
ဘျီအံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်နီၤလီၤလံာ်စိာ်စု, တၢ်ကတိၤ
ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအဂ့ၢ်, တၢ်သံ
ကွၢ်စံးဆၢဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤခိၣ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်ပြၢသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,တၢ်ကွဲးပြၢထါ,တၢ်တ့
ပြၢတၢ်ဂီၤဒီး တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤဝံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်တၢၣ်ပိၣ်
သကိးအမူးဖဲ ၂၂.၉.၂၀၁၅အနံၤ ဒီးပှၤဟဲထီၣ်
ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၁၅၀)ဂၤ ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သး
ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘျံးဒဝဲၢ်ကီၢ်ရှၣ်မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

ဘျံးဒဝဲၢ်ကီၢ်ရှၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီးမၤဝဲ တၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်
ဂ့ၢ် ဘၣ်ဃးတကီၢ်ခါထံရှူကီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သး
ဖဲ ၂၄–၂၅.၉.၂၀၁၅အနံၤ,လၢခံသီအတီၢ်ပူၤ
န့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးတဘျီအံၤ ဘၣ်
တၢ်မၤအီၤဖဲဘျံးဒဝဲၢ်ကီၢ်ရှၣ်,လၢၢ်ဒိၣ်စိကီၢ်
ဆၣ်,ကမိၤသွ့ဟီၣ်ကဝီၤ,ခီပိၣ်သဝီပူၤန့ၣ်လီၤ.
ပှၤဟဲထီၣ်တၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးအမူးခဲလၢာ်
(၅၀)ဂၤဒီး အါတက့ၢ်မ့ၢ်ပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ.

တီအူကီၢ်ရှၣ်မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

တီအူကီၢ်ရှၣ် မၤလၤကပီၤဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်
ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ လၢထိၣ်လွံၢ်ဝါကွဲ
ဖဲ ၂၁.၉.၂၀၁၅အနံၤ,အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤခံပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢတပ
တီၢ်မ့ၢ်ဝဲ,တၢ်ကတိၤအမူးဒီး ခံပတီၢ်တပတီၢ်
မ့ၢ်ဝဲ,တၢ်ပြၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကတိၤအမူးအက
တီၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါလၢသုး
က့ခိၣ်,သုးရှၣ်(၆)ခိၣ်, တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်မှာ်
တၢ်ခုၣ်ဟဲကဲထီၣ်အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိာ် ဃုာ်ဒီးတၢ်
သးဝံၣ်သးဆၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်လီၤခံပတီၢ်တပ
တီၢ်လၢအမ့ၢ်,တၢ်ပြၢနှၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ပြၢဒ်အမ့ၢ်
တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်,တၢ်သးဝံၣ်ပြၢ,တၢ်ကတိၤ
သတူၢ်ကလာ်,တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ ဃုာ်ဒီးတၢ်
ဟ့ၣ်လီၤခိၣ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒူသထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ ဘၣ်တၢ်မၤ
လၤကပီၤအီၤဖဲ ထံဖးဒိၣ်ထၣ်မုၢ်ထီၣ်, တီၤခၢၣ်
သးကွံ,ဖဲ ၂၁.၉.၂၀၁၅အနံၤ,ဂီၤ၉း၀၀နၣ်ရံၣ်
အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယူး
ယီၣ်ဆူထံကီၢ်နိၣ်တယၢ်,တၢ်ကီးသတြီ,တၢ်
တဲဖျါမုၢ်နံၤအံၤကဲထီၣ်အဂ့ၢ်ဒီး တၢ်တဲဖျါကီၢ်
ပယီၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်လဲၤကျဲတဆီဘၣ်
တဆီလၢသရၣ်မုၣ်ဆံးဆၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကီး
သတြီလၢတၢ်ကီးသတြီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ–

၁.တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်(ပှၤကီးဂၤက
ဘၣ်ပၣ်ဃုာ်)၃ဘျီ

၂.တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမ့ၢ်အတီ(ပသးလီ)၃ဘျီ

၃.တၢ်မၤဟးဂီၤပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်(ပတုာ်ကွံာ်
တဘျီဃီ)၃ဘျီန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလၤကပီၤတဘျီအံၤ ဒူဖိ
သဝီဖိလၢသဝီ(၁၄)ဖျာၣ်အခၢၣ်စးခဲလၢာ် မုၣ်
(၁၁၉)ဂၤ,ခွါ(၃၁)ဂၤ,ခဲလၢာ်(၁၅၀)ဂၤ ဟဲ
ထီၣ်သကိးဝဲဃူဃူဖိးဖိး ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်စၢၢ်ဆၢ
သးစၢၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ.

ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရှၣ်မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အမုၢ်နံၤ

ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရှၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ မၤ
လၤကပီၤဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျာၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ ဖဲ
၂၈.၉.၂၀၁၅အနံၤ,ဒီးကွဲမုာ်ဝဲကီၢ်ရှၣ်,ကီၢ်
ဆၣ်,လီၢ်ကဝီၤခိၣ်နၢ် ဃုာ်ဒီးဝဲၤကျိၤဝဲၤဒ့သ့ၣ်
တဖၣ် ဒီးပှၤခဲလၢာ်ဟဲထီၣ်ဝဲမုၣ်(၁၀၀)ဂၤဒီး
ခွါ(၅၀)ဂၤ,ခဲလၢာ်(၁၅၀)ဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်
မၤလၤကပီၤအကတီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တဲဖျါတၢ်မှာ်
တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤဟဲကဲထီၣ်အဂ့ၢ်,ခိၣ်နၢ်တဂၤဘၣ်
တဂၤအတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ,တၢ်
ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်အတၢ်ပြၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
တၢၣ်ပိၣ်သကိးအမူးတၢ်မၤအီၤခံသီ,ဖဲ ၂၁–
၂၂.၉.၂၀၁၅အနံၤန့ၣ်လီၤ.တၢတသီပှၤဟဲထီၣ်
တၢၣ်ပိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဝဲ(၇၀)ဂၤလၢအမ့ၢ်, ပှၤ
တၢ်လဲၤခီဖျိအိၣ်အါတ့ၢ်လၢထံရှူကီၢ်သဲးတ
ကပၤဒီး ခံသီတသီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ပှၤလၢအတၢ်လဲၤ
ခီဖျိစုၤတဖၣ်ဒီး ပှၤဟဲထီၣ်ခဲလၢာ်မ့ၢ်ဝဲ(၉၀)ဂၤ
န့ၣ်လီၤ.တၢ်တၢၣ်ပိၣ်သကိးအမူးအံၤ ဘၣ်တၢ်
မၤအီၤဖဲတၢ်ကြၢ်ကီၢ်ဆၣ်,မဲၢ်လးအါ,ထံကဟီ
သဝီန့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

တၢ်မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်မုၥ်တၢ်ချၣ်မုၢ်နံၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဟူးဂဲၤဝဲတဆံဃုသီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤ

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢလၢဒဲကဝီၤပူၤ, ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတဖၣ် ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးဃုာ်တၢ်ဒီးလီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ,လီၢ်ကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ,ပှၤကညီဖိတဖၣ်, ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ်ဒီး စးထီၣ်ဝဲ(၁၆) သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဖဲ၂၀၁၅နံၣ်,လါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ်(၂၅)သီ,တုၤလါဒံၣ်စဲဘၢၣ်(၁၀)သီအနံၤ, လၢ(၁၆)သီအတီၢ်ပူၤ ဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် လီၢ်ကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဆှၢထီၣ်တၢ်ကစီၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၁၆)သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ ဒဲကဝီၤလၢအဟူးဂဲၤဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,နိၣ်ဖိဒဲကဝီၤ, အူဖှၣ်ဒဲကဝီၤ,မဲၢ်လးဒဲကဝီၤ,ဘါဒိၣ်ဃါဒဲကဝီၤ, ထါမ်ပှ့ၣ်ဒဲကဝီၤ, မဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤ, မဲၢ်ရၤမီၢ်ဒဲကဝီၤ,အံတူၢ်ထၣ်ဒဲကဝီၤဒီး ကီၢ်ရှ့ၣ်လၢဟူးဂဲၤဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ဒူသထူၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, ချၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, ဘျံးဒဝဲၢ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, မှာ်တြီာ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, ဒူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရှ့ၣ်ဒီးဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၤဘၣ်တနံၤ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်ဝဲအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်နီၤလီၤလံာ်ချံးဃ့,တၢ်စဲပနီၣ်ပျံၤဝါ,တၢ်နီၤလီၤဆ့ကၤဃုာ်ဒီးတၢ်ပြၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်အိးထီၣ်မူးအမုၢ်နံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤဒိၣ်လၢခိၣ်နၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်တဲဖျါမုၢ်နံၤမုၢ်သီသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်ချံးဃ့လၢဘၣ်တၢ်နီၤလီၤအီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ဟံၣ်အိၣ်ကဒုအလံာ်ချံးဃ့, တၢ်စဲပနီၣ်ပျံၤဝါအလံာ်ချံးဃ့,တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မူးတၢ်ရၢ်အလံာ်ချံးဃ့, ဒီပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်သၢဂၤအလံာ်ချံးဃ့ ဃုာ်ဒီး(၁၆)သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်တၢ်ဂီၤမူခွၣ် လၢအမ့ၢ်(သင့်မှာအဖြေရှိတယ်) တၢ်စဲပနီၣ်ပျံၤဝါတၢ်သးဝံၣ်ခွၣ်, တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢအမ့ၢ် ပှၤကိးဂၤအတၢ်ခူသူၣ်,(စီဒေါတော့ဆောရီးပါပဲ) ဒီး(in the time of butter flies)သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်နီၤလီၤစ့ၢ်ကီး ဆ့ကၤအလွဲၢ်အလုးလၢအိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ် "မၤစၢၤပိာ်ခွါလၢနသ့ၣ်ညါ ဒ်သိးကပတုာ်တၢ်သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတကဲ့ၢ်." ဘၣ်တၢ်ကွဲးစ့ၢ်ကီးလၢပဃိၤကျိာ်ဒီးအဲကလံးကျိာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤစ့ၢ်ကီးတၢ်ပြၢဘၣ်ဃးတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ, တၢ်ကတိၤသတူၢ်ကလာ်,တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ် အခိၣ်တီလၢဘၣ်တၢ်ကတိၤအီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, "လၢတၢ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်အဂီၢ် တၢ်ဘျၢသဲစးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢအကြၢးကၢကီၣ်လိာ်သးန့ၣ် မ့ၢ်ကျဲတဘီလၢ အတုၤလီၤဒိၣ်နံ့ၢ်ဒံးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဆူပှၤတဝၢအပူၤတကဲ့ၢ်လီၤ" န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤသတူၢ်ကလာ် အခိၣ်တီအိၣ်ဝဲခံဆံဖျၢၣ်ဒီး အါတကဲ့ၢ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ် လၢတၢ်ကမၤလီၤမၢ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢပှၤတဝၢအပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢအိၣ်ဝဲခံဆံဖျၢၣ်ဒီးအကျါတဖျၢၣ်စံးဝဲ, "ပိာ်မုၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအဂီၢ် ပကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်." မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤကိးဂၤကြၢးဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး မၤဖျါထီၣ်တၢ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဘျီအံၤ ဒ်သိးတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ် ကလီၤမၢ်ကွံာ်အဂီၢ် ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ကွဲမှာ်ဘၣ်ပိာ်မုၣ်လၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးကိးဂၤ လၢကဃုထံၣ်နှ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢပိာ်မုၣ်ကရၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့မ့ၢ်ဒဲကဝီၤပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤန့ၣ် နဆဲးကျိးဒီးပိာ်မုၣ်ကရၢဟံၣ်အိၣ်ကဒုသ့ဝဲဒီး နမ့မ့ၢ်ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတခီ နဆဲးကျိးဘၣ်လီၤလီၤဆူကီၢ်ရှ့ၣ်, ကီၢ်ဆၣ်ပိာ်မုၣ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ် သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထီထီၣ် တၢ်စဲပနီၣ်ပျံၤဝါအခီပညီတခါစံးဝဲလၢအမ့ၢ်နနီၢ်ကစၢ်အၢၣ်လီၤနသးလၢ, "လ့ၤတကဲ့ၤယတသူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢနီၢ်ခိမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးလၢနီၢ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤ ဆူယမိၢ်,ယမါ,ယဒီပုၢ်ဝဲၢ်မုၣ်,ယဖိမုၣ်,ယလံၤမုၣ်, ယတံၤသကိးမုၣ်ဒီးပိာ်မုၣ်အဂၤတဖၣ်အဖီခိၣ်နီတဘျီဘၣ်." န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဘျီအံၤ ဒဲကဝီၤဒီးကီၢ်ရှ့ၣ်တဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ မ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဂ့ၤဒီး ကြၢးဝဲလၢတၢ်ကမၤဒံးအီၤဆူညါထီဘိ တုၤတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအံၤလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢဒဲကဝီၤဒီးကီၢ်ရှ့ၣ်ကိးဘ့ၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအကျါတခါန့ၣ်စံးဝဲ, "တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ ပိာ်ခွါတဖၣ်ကြၢးပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်အါထီၣ်" ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢပိာ်မုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပိာ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ ကြၢးပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ဆူညါကွဲၢ်ကွဲၢ် ဒ်သိးတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်အံၤ ကလီၤမူၤလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

(၁၆)သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စးထီၣ်ဃ့ထီၣ်အီၤဖဲ(၁၉၉၁)နံၣ်,လါယူၤအပူၤဒီး စးထီၣ်ဟူးဂဲၤအီၤဖဲလါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ်(၂၅)သီ,တုၤလါဒံၣ်စဲဘၢၣ်(၁၀)သီ လၢ(၁၆)သီအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.(၁၆)သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ မ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါလၢ အပၣ်ဃုာ်ဒီးမုၢ်နံၤအရှ့ဒိၣ်(၄) ခါလၢအမ့ၢ်,တၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါမုၣ်ခွါကဲ့ၢ်ဂီၤလီၤဆီအမုၢ်နံၤ (နိၣ်ဝ့ဘၢၣ်–၂၅သီ), ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်အ့းစ်အမုၢ်နံၤ(AIDS)(ဒံၣ်စဲဘၢၣ်–၁သီ), တၢ်သ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်ကဲ့ၤအံၤကၠၣ်ကို့ဖိမုၣ်(၁၄)ဂၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤသံအီၤခီဖျိတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢပိာ်မုၣ်ခွဲးယာ်အဂီၢ်(ဒံၣ်စဲဘၢၣ်–၆သီ)ဒီးပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အမုၢ်နံၤ(ဒံၣ်စဲဘၢၣ်–၁၀သီ)န့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

တၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စူၢ်ဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်မုၢ်နံၤ ၁၆သီတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢဒဲကဝီၤဒီးကီၢ်ရှၣ်တဖၣ်အပူၤ

တၢ်မၤလၤကပီၤကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢပှၤကစုဒု(ပှၤနၢ်တအၢ)ဒီး ကူၣ်သ့လီၤဆီကွိဖိခဲလၢာ်အမုၢ်နံၤ

ပှၤကစုဒုဒီးကူၣ်သ့လီၤဆီကွိဖိခဲလၢာ်အမုၢ်နံၤ ပမၤညီနုၢ်အီၤလၢလါစဲးပတ့ဘၢၣ်လွံၢ်နွံတနွံအပူၤလီၤ. မုၢ်နံၤအဝဲအံၤ မ့ၢ်မုၢ်နံၤလၢဟိၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢဟ်ပနီၣ်ဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ ပှၤကစုဒု(ပှၤနၢ်တအၢ)အမုၢ်နံၤလီၤ.ဘၣ်ဆၣ် ထံကီၢ်တနီၤ မၤဝဲအမုၢ်နံၤဒီးအလါတဒံး သိးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ.

ပှၤနၢ်တအၢအမုၢ်နံၤအံၤ ဘၣ်တၢ်မၤလၤကပီၤအီၤလၢကီၢ်အဆိကတၢၢ် လၢကီၢ် Sweden စးထီၣ်ဖဲ၁၉၅၈နံၣ်,ဖဲတၢ်ဆၢတဲာ်လၢတၢ်ကရၢကရိလၢအမ့ၢ်,(World Federa - tion of the Deaf) လၢဝ့ၢ်ရိမ့ၤ ,ဖဲ၁၉၅၇နံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢတဲာ်အခါပညီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤလၤကပီၤပှၤနၢ်တအၢအမုၢ်နံၤအံၤ ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢလါစဲးပတ့ဘၢၣ်လွံၢ်နွံတနွံ လၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢကီၢ်စွံးဒၢၣ်အပူၤ တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤဒီး တၢ်မၤအီၤလၢလါစဲးပတ့ဘၢၣ်အကတၢၢ်တနွံကီးနံၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိလၢမုၢ်နံၤအံၤတခီမ့ၢ်ဝဲ ပကြၢးထံၣ်ဆိတၢ်လၢပှၤတဝၢ, ပှၤကညီကဘၣ်နၢ်ပၢၢ်ဝဲလၢပှၤတဖုအံၤ မ့ၢ်ပှၤတနၢ်ဟူတၢ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်ပှၤတဖုလၢအအိၣ်ဒီးအကျိာ် လၢတဂၤအကျိာ်,ဒ်ပှၤစှၤဒူၣ်(အဒူၣ်ဖိတဒူၣ်)အကျိာ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပှၤနၢ်တဟူတၢ်ဒီး ပှၤက့ပှၤကွဲၣ်အမုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်မုၢ်နံၤလၢအရှဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢပဂီၢ် လၢပကမၤဒ်သးအလုၢ်အလၢ်အကျဲအပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤမ့ၢ်ဝဲ ပှၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတခါန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် တၢ်တနၢ်ဟူတၢ်အမုၢ်နံၤအံၤ ထံကီၢ်အါဘ့ၣ်မၤဝဲအမုၢ်နံၤလီၤဆီလိာ်အသးဒီးအက့ၢ်အဂီၤလီၤဆီစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့မ့ၢ်ပဝဲလၢဟိၣ်ကဝီၤဖဲအံၤတဖၣ် ပမၤအီၤလီၤက်လိာ်အသးဒီးထံကီၢ်တနီၤမၤဝဲဒီး လၢတနံၤအံၤ မ့ၢ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးပဝဲကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢကူၣ်သ့လီၤဆီကွိဖိက့ကွဲၣ်ခဲလၢာ်အမုၢ်နံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

လၢပဒဲကဝီၤအပူၤ တၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ညီနုၢ်ပှၤဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်လၢပပှၤတဝၢအပူၤအံၤ တၢ်ထံၣ်ဆံးအီၤ,ကွၢ်တလီၤအီၤ,ဘၣ်တၢ်ပာ်ကွံာ်အီၤလၢဒူၣ်ဖိထၢဖိဒီးပှၤတဝၢတဖၣ်လီၤ. ဖိသၣ်ဒ်သိးအံၤတဖၣ် တၢ်အဲၣ်ဒိးပာ်လီၤဆီအီၤဒီး တအဲၣ်ဒိးပာ်ဃုာ်ဒီး ဖိသၣ်ဘၣ်လိၢ်ဘၣ်စးတဖၣ်ဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်ဆံးဒီး တၢ်ကွၢ်တလီၤအကျဲတဘိလီၤ. ညီနုၢ်ပပှၤတဝၢတဖၣ်နာ်ဝဲလၢ ဒူၣ်ဖိထၢဖိလၢပှၤက့ပှၤကွဲၣ်ဟဲထိၣ်လၢအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်လၢအတၢ်ဒဲးဘးအဃိ ခီဖျိလၢအိၣ်မူတဂ့ၤတဘၣ် တတီတလီၤအဃိလီၤ. တၢ်အံၤကဲထိၣ်ပှၤတဝၢအတၢ်လီၤသးဘၣ်အၢစ့ၢ်ကီးဒီး ဒူၣ်ဖိထၢဖိမဲာ်ဆှးလၢအဃိ သးဟးဂီၤလၢအဃိန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်နီၢ်တခီတမ့ၢ်ဘၣ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ပာ်ဖျါန့ၢ်ပှၤလၢ တၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်ကီးကလုာ်ဒဲးန့ၣ် ဟဲခီဖျိလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဃိ,တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဃိ,တၢ်အိၣ်နံၢ်ဂံၢ်နံၢ်ဘါတလၢပှဲၤဖဲမိၢ်ဒၢအဆၢကတီၢ်အဃိ,မိၢ်ပၢ်ခံဂၤအသွံၣ်ထံကၢ်ဘိပူၤ တဘၣ်လိာ်သးအဃိ,မိၢ်ဒၢအဆၢကတီၢ်အီကမၣ်ကသံၣ်ကသီအဃိလီၤ.

ပဖိပလံၤလၢအိၣ်ထိၣ်သးဒ်အံၤတဖၣ်ကြၢးလၢပသးကညီၤအီၤဒီးကဟုကယာ်, ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ,အံးထွဲကွၢ်ထွဲ,တိစၢၤမၤစၢၤအီၤ အါန့ၢ်ဖိသၣ်လၢမၤစၢၤလီၤအသးသ့တဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တပၤစ့ၢ်ကီး တၢ်တကြၢးပာ်ဒူၣ်ပာ်ဆၢဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ဖိသၣ်ဒ်အံၤတဖၣ် တနီၤအခိၣ်နူာ်သ့ဆိကမိၣ်တၢ်,သ့ဟူးဂဲၤ,သ့တိၢ်နှ့ၢ်တၢ်, သ့မၤလိန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒံးအဃိ ပတကြၢးလၢလဲၤကပာ်ဒီးဆိမိၣ်ဆံးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. ဒ်အသ့ဒီးကြၢး ဒၣ်ဝဲန့ၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်ဒ်အံၤ အိၣ်ဝဲလၢထံကီၢ်ကိးဘ့ၣ်ဒဲးအပူၤလီၤ. ဟိၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢ ပှၤက့ပှၤကွဲၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် (disableright) လၢတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အီတဖၣ်လီၤ. ထံကီၢ်လၢလဲၤထီၣ်လဲၤထီတဖၣ် ဟ်ကဲပှၤဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒိၣ်မး, ပှၤမဲာ်တထံၣ်,ပှၤနၢ်တအၢ,က့ၢ်ဂီၤတလၢပှဲၤ အါဒံအါဂၤကဲထိၣ်ပှၤမံၤဟူသၣ်ဖျါဒီး မၤတၢ်သ့ဒိၣ်နှ့ၢ်ပှၤစုဂ့ၤခိၣ်ဂ့ၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲအါမးလီၤ.

ပဝဲပိၥ်မုၣ်ကရၢ ပဂဲၤလိာ်လၢပဖိပလံၤဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဒ်သိးတၢ်သုတပာ်ကွံာ်အီၤလၢတၢ်သနၢၣ်ဒီး တၢ်သုတကွၢ်တလီၤဒီးထံၣ်ဆံးအဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် ထဲပဝဲဒၣ်နၣ်တၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲတသ့ဘၣ် ပလိၣ်ဘၣ်ကရူၢ်ကရၢတဖၣ်အတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပှၤဒီး ပှၤတဝၢအတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်လီၤ.အဃိ လၢပှၤက့ပှၤကွၢ်ဖိခဲလၢာ်အဂီၢ် မ့ၢ်ပဝဲခဲလၢာ်ပမူပဒါလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူကလဲၤထီၣ်လဲၤထီ ဒီးပာ်ဃုာ်မၤသကိးဃုာ်ဘၣ်တၢ်လၢပှၤတဝၢပူၤကသ့အဂီၢ်လီၤ.

ကိးမုၢ်နံၣ်ဒဲး ဖဲလါစဲးပထ့ဘၢၣ်အပူၤ ကညီသ့လီၤဆီကွိမၤဝဲဒၣ်တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤ အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်ပြၢအကလုာ်ကလုာ်ဒီး တၢ်ကတိၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လီၤ. တၢ်ပြၢတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ–

– တၢ်တ့ပြၢတၢ်ဂီၤ(ပှၤတဝၢကွိဖိဒီးပှၤကစုဒုကွိဖိ)
– တၢ်ချံးပြၢစးခိလၢပှၤကစုဒုကွိဖိ
– သရၣ်ဒုးနဲၣ်ထီၣ်တၢ်ဂီၤတခါဒီး ကွိဖိဒုးနဲၣ်ကမျၢ်လၢတၢ်နဲၣ်စုအကျိၥ်ဝံၤ သရၣ်သံကွၢ်ကဒါက့ၤကမျၢ်လၢကဒုးနဲၣ်ပှၤက့ၤဝဲ
– တၢ်ကတိၤပြၢသတူၢ်ကလာ်လၢကရူၢ်ကရၢတဖၣ်
– တၢ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်လၢကရူၢ်ကရၢတဖၣ်
– တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢလၢကွိဖိမိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ပြၢတနီၤတၢ်ဟ့ၣ်ဆိဃာ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကမၤဃာ်ဝဲဒီး တနီၤတၢ်ပြၢအီၤဖဲတၢ်မၤလၤကပီၤအဆၢကတီၢ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလၤကပီၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ပြၢတနီၤ ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂုၤအဂၤဒ်အမ့ၢ်–

– တၢ်သးဝံၣ်ဟူးဂဲၤလၢကညီသ့လီၤဆီကွိဖိ (ကစုဒုကွိဖိ,သးကပီၤကွိဖိ,ဖိသၣ်ကွ့ၢ်ဂီၤတလၢပှဲၤအဂၤတဖၣ်)
– တၢ်သးဝံၣ်ဟူးဂဲၤလၢကရူၢ်ကရၢတဖုဘၣ်တဖု
– တၢ်တဲပူလၢတၢ်နဲၣ်စုအကျိၥ်လၢပှၤကစုဒုကွိဖိ
– တၢ်ဒိတၢ်တဲာ်လၢကစုဒုကွိဖိဒီးအသရၣ်တဖၣ်
–တၢ်ကတိၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါလၢခိၣ်နၢ်တဖၣ်

ဒဲကဝီၤတနီၤ ကညီသ့လီၤဆီပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အိၣ်ဃုာ်ဒီးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်မၤအါထီၣ်စ့လၢအကွဲအဂီၢ်ဒီး ဆါဝဲတၢ်အီၣ်တၢ်အီဒ်အမ့ၢ်–တၢ်ဆါအီၣ်ခိနီ,ခီးဆွဲကွီၣ်, ကိၣ်ကွိၣ်, ကိကွံသၣ်(မာ်သၣ်)အဃါ, ဆီညၣ်ထိးညၣ်ကွိၣ်,ညၣ်ကိၣ်လိၣ်အကွိၣ်ဒီး ပအံသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤ အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲတၢ်သူၣ်ဖှံသးညီ ကွဲမုာ်ဝဲတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢကဟဲစိာ်ဃုာ်အတၢ်ဒိတၢ်တဲာ်ဒီး တၢ်သူၣ်ဝံၣ်သးဆၢတဖၣ်လၢတၢ်သူၣ်ဖှံသးညီအဟါအဝဲအံၤလီၤ.ဒီးလၢမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်တနံၤဂီၤခီအ,ဖဲ(၈)နၣ်ရံၣ်တုၤ(၁၀)နၣ်ရံၣ်အကတီၢ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤလၤကပီၤအဆၢကတီၢ် လၢအအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢထးအသိးလၢအအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကနၢၤတဖၣ်နှၣ်လီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အ ဝဲအံၤ တၢ်ပာ်လီၤဒုးနဲၣ်ဝဲတၢ်ဂီၤ လၢအဘၣ်ဃးဒီးကညီသ့လီၤဆီကွိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢကွိတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်, လၢဒဲကဝီၤတဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်အပူၤဒီး ပာ်လီၤဆါစ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်စုသ့အတၢ်ပီးတၢ်လီဖိတနီၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢပှၤကစုဒုဒီးပှၤသးကပီၤကွိဖိ ဒီးအသရၣ်သရၣ်မုၣ်တဖၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝံၤဝဲနှၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးဂီၤတၢ်အိၣ်လၢပှၤကမျၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆီလၢကညီသ့လီၤဆီကွိဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤ တမ့ၢ်ထဲလၢပှၤကစုဒုတဖုဧိၤအဂီၢ်ဘၣ်, လၢပပှၤတဝၢအပူၤ ကမ့ၢ်ဝဲဃုာ်ဒီးကညီသ့လီၤဆီကွိဖိခဲလၢာ်အဂီၢ်ဒီး ပပာ်လီၤမုၢ်နံၤအမံၤလၢ “ပှၤကစုဒုဒီးကညီသ့လီၤဆီကွိဖိခဲလၢာ်အမုၢ်နံၤ” လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤဒ်အံၤအသိးအံၤ ကဲထီၣ်တၢ်ဒုးထိၣ်ဟူးထိၣ်ဂဲၤထီၣ်မိၢ်ပၢ်ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အသးလၢကသ့နၢ်ပၢၢ်က့ၤ ပှၤကွ့ၢ်ဂီၤတလၢပှဲၤတဖၣ်အလုၢ်အပှ့ၤဒီး ပှၤကွ့ၢ်ဂီၤတလၢပှဲၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီး သးမုာ်သးခုဒီး နာ်နှ့ၢ်လီၤအသးအါထီၣ်လၢအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢတၢ်အိၣ်မူခါဆူညါအဂီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၢ်ကျဲတဘိလၢတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒီးတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပာ်သးလၢတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအပတီၢ် ကထီထီၣ်လၢပပှၤတဝၢအပူၤနှၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

ပှၤလၢအထံၣ်တၢ်ဂ့ၤသ့တဂၤအဂ့ၢ်

ဖိသၣ်သ့ၣ်ဧၢ.....

လၢပျ့ၤလၢညါခါန့ၣ် လၢကီၢ်အဲဖြံၤကၤအပှၢ်ယိာ်အပူၤန့ၣ် စီၤပၤအိၣ်ဝဲတဂၤ အဝဲပၢဝဲကီၢ်ဖိတဘ့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအတံၤသကိးလၢအရှလိာ်သးဘူးဘူးတၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲတဂၤလီၤ. တံၤသကိးဝဲအံၤ လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤ မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤန့ၣ်(တၢ်ကီတၢ်ခဲမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ) အဝဲအတၢ်စံးဆၢမ့ၢ်ဝဲ "ဂ့ၤခဲလၢာ်လီၤ." န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တနံၤ စီၤပၤဒီးအတံၤသကိးခံဂၤဟးထီၣ်လဲၤဆူပှၢ်လၢကလဲၤလူၤတၢ်မံၤလာ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲစီၤပၤခးထီၣ်ကျိအခါ တၢ်တလံာ်တပျ့ာ်ဟဲကဲထီၣ်အသးလီၤ. စီၤပၤခးဘၣ်အစုမုၢ်ကျၢၢ်တဘိလီၤ.အစုမုၢ်ကျၢၢ်တဘိထီၣ်တဲာ်ဖိုးကွံာ်ဝဲလီၤ.အဝဲကအုကစွါလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဘၣ်အီၤအဃိလီၤ.

ဖဲအတံၤသကိးတဂၤဃုသ့ၣ်ညါထံတၢ်ဝံၤဒီးအဝဲပာ်ပနီၣ်ဝဲဒ်အံၤ,"ဂ့ၤခဲလၢာ်လီၤ."ဒ်တၢ်ကတိၤလၢအညီနှၢ်တဲဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤသးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်မးလီၤ."နတဲဒ်လဲၣ်.တၢ်ဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤဧါ.တဘၣ်နီတစဲးဘၣ်.တၢ်ဝဲအံၤတဂ့ၤဘၣ်."အဝဲအသးထီၣ်တၢ်ဒိၣ်မးအဃိ ဖၢနှာ်အတံၤသကိးလၢဃိာ်ပူၤလီၤ.

ဖိသၣ်သ့ၣ်ဧၢ.....

အိၣ်အိၣ်ဒ်န့ၣ်ဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ်ပူၤကွံာ်ကဒီးတနံၣ်လီၤ. စီၤပၤဖးဒိၣ်အံၤလဲၤကဒီးဆူပှၢ်ပူၤ လၢကလဲၤလူၤတၢ်မံၤလာ်အဂီၢ်လီၤ. အတံၤသကိးလၢအလီၤဘၣ်ဃိာ်တဂၤ တပာ်လၢပှၤအကျါဘၣ်. ဖဲအဝဲသ့ၣ်နီၤဖးလိာ်အသးဝံၤအလီၢ်ခံ စီၤပၤဖးဒိၣ်အံၤ လဲၤလီၤဘၣ်လၢပှၤရၢ်ပှၤစၢ်လၢအအိၣ်ပှၤကညီအညၣ်အကျါလီၤ. ပှၤရၢ်ပှၤစၢ်ဖးဒိၣ်တဖုအံၤ သါကဖီအိၣ်မူဒံးစီၤပၤဒီး ဖဲအသါကဖၢနှာ်ဝဲဆူသပၢၤဖးဒိၣ်လၢထံချိကလာ်ဆဲးဖှိးပူၤအခါ ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအစုမုၢ်ကျၢၢ်တူာ်တဘိလီၤ. ပှၤရၢ်ပှၤစၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုလၢ ပှၤလၢအက့ၢ်အဂီၤတလၢတပှဲၤတဖၣ် တဘၣ်အိၣ်ဝဲဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ အဝဲသ့ၣ်ပျ့ၢ်ကွံာ်စီၤပၤဖးဒိၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲက့ၤတုၤဆူအနီပူၤအခါ စီၤပၤဖးဒိၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤတဘျီ ဖဲအဝဲလဲၤဟးဆူပှၢ်ပူၤဒီး အစုမုၢ်ကျၢၢ်တဘိထီၣ်တဲာ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသးလၢ အဖၢနှာ်အတံၤသကိးတဂၤလၢဃိာ်ခံးယိာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တဘျီဃီ အဝဲဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်လၢအပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အအိၣ်လီၤ."ပျဲဟးထီၣ်ယတံၤသကိးလၢဃိာ်ပူၤဒီး ဒုးဟဲနှာ်အီၤဆူနီပူၤတက့ၢ်."

ဖိသၣ်သ့ၣ်ဧၢ.....

စီၤပၤဖးဒိၣ် ဖဲအထံၣ်အသကိးတဘျီဃီတဲဝဲ,"မ့ၢ်ဝဲလီၤ.တံၤသကိးဧၢ,နတၢ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ.ယစုမုၢ်ကျၢၢ်ဖိုးထီၣ်ကွံာ်န့ၣ် ယဘူၣ်တီၢ်ဂ့ၤဖးဒိၣ်ညါ."စီၤပၤဖးဒိၣ်ရှ့ၤအတံၤသကိးဘၣ်ဃးအဝဲလဲၤလူၤခးအိၣ်တၢ်ဒီးပှၤရၢ်ပှၤစၢ်တဖၣ်ပျဲလီၤက့ၤအီၤအဂ့ၢ်ခဲလၢာ်ခဲဆ့န့ၣ်လီၤ."ခဲအံၤယပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤယသးလံ. ယဖၢနှာ်ဘၣ်တံၤသကိးလၢဃိာ်ပူၤ ယသးတမှာ်ဘၣ်. ယမၤကမၣ်ဘၣ်နၤဒ်သိးအံၤအဃိ ပျၢ်ဘၣ်ယတၢ်ကမၣ်တက့ၢ်. ယမ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ယသးအုးဒိၣ်မး."

"အါ..တမ့ၢ်ဘၣ်.ကစၢ်စီၤပၤဧၢ,တၢ်ဝဲအံၤဂ့ၤဒိၣ်မး."အတံၤသကိးစံးဆၢက့ၤအီၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်စီၤပၤကမၢကမၣ်ဒီးသံကွၢ်က့ၤအီၤ,"နတဲလၢဂ့ၤဒိၣ်မးန့ၣ်,တံၤသကိးအဲၣ်ဒီးတဲအခီပညီဒ်လဲၣ်.နဘၣ်အိၣ်လၢဃိာ်ပူၤဒီတနံၣ်ညါ နတဲလၢဂ့ၤဒိၣ်မးသ့ဒ်လဲၣ်."အတံၤသကိးတဲဆၢက့ၤအီၤဒ်အံၤ..

"အဒိ–ယမ့ၢ်တလီၤဘၣ်ဃိာ်ပူၤဘၣ်န့ၣ် စီၤပၤလဲၤလူၤပှၢ်ခံဘျီတဘျီယကလဲၤပှာ်ဃုာ်လီၤ."

မ်ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဃာ်တၢ်ထံၣ်လၢ

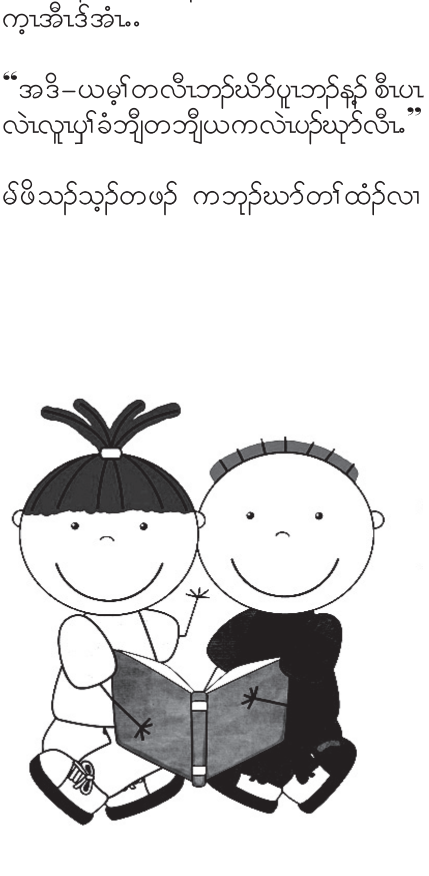

ထံခုဉ်တလါဖးဒိဉ်

ဟံဉ်ဖိဃီဖိအိဉ်ဝဲတဒူဉ်လီၤ. ဟံဉ်ဖိဃီဖိတဒူဉ်အံၤ ပှၤနိၣ်ဂံၢ်အိဉ်ဝဲဃုဂၤ လၢအမ့ၢ်ဝဲ မိၢ်ပၢ်ဒီးဖိမုဉ်ဖိခွါလွံၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ် အဟံဉ်ပူၤန့ၣ် အိဉ်ဒီးထံခုဉ်တလါဖးဒိဉ်တဖျၣ်လီၤ. အမိၢ်အပၢ်ခံဂၤကလဲၤဆူလီၢ်ယံၤအဃိ တချုးအဟးဒံးအဆၢကတီၢ် ကတဲၣ်ကတီၤဃာ်တၢ်အိဉ်တၢ်အီလၢလၢပှဲၤပှဲၤလၢဖိမုဉ်ဖိခွါအဂီၢ်ဒီးထၢနုာ်ဃာ်ဝဲလၢထံခုဉ်တလါဖးဒိဉ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ထၢနုာ်ဃာ်ဝဲတၢ်ဖံးတၢ်ညဉ်, တၢ်ဒိးတၢ်လဉ်,တၢ်ခုဉ်ထံ,တၢ်ဆၢထံ, ဆီဒံဉ်ဆီဖိလၢအလၢဝဲလၢခံနွံအဂီၢ်နှၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်ကတဲာ်ကတီၤတၢ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤဝံၤဟးဝဲလီၤ. ဖိမုဉ်ဖိခွါဒိးန့ၢ်တၢ်သဘျ့လံန့ၣ်လီၤ. ဖိလၢအဒိဉ်ခံဂၤအဂီၢ် တၢ်အိဉ်တၢ်အီလၢမိၢ်ပၢ်ဟ်ပနီၣ်ဒီး ဖိအိဉ်ဝဲလၢတနံၤအဂီၢ်တနံၤအဂီၢ်နှၣ် တဝံဉ်တဘဲ တကျၢၤသးဘဉ်အဝဲသ့ၣ်လၢၤဘၣ်. ဒ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဘဉ်သးအသိးပာ်လီၤသးလၢကဖိအိဉ်ဖိအိဉ်ဝံဉ်ဝံဉ်ဘဲဘဲကျၢၤသူဉ်ကျၢၤသး ဖဲအမိၢ်အပၢ်တအိဉ်ဘဉ်အဆၢကတီၢ်နှၣ်လီၤ. ဖိလၢအဆံးခံဂၤ သ့ဉ်ညါဝဲလၢ အဝဲၢ်ခံဂၤမ့ၢ်ဖိအိဉ်တၢ်ဒ်အံၤန့ၣ် တၢ်အိဉ်ကလၢာ်ကွံာ်ချ့ချ့ဒီး ကကဲထိဉ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဘဉ်ဆဉ် တဲသိဉ်တဲသဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဆူအဝဲၢ်တဖဉ်တဘူဉ်ဝဲနီတစဲးဘဉ်. အဝဲၢ်တဖဉ်စံးဝဲလၢ ဖဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဂ့ၤအဆၢကတီၢ် ပဟံးအီၤမ့ၢ်တသ့န့ၣ် ပကဲထိဉ်ပှၤကညီနာ်က့အဘျုးတအိဉ်နီတမံၤဘၣ်. ဒ်အတၢ်ဆၢတဲာ်ဒီးတၢ်ပာ်လီၤသးအဖိခိဉ် ဖိအိဉ်ဖိအီသကိးတၢ်အါအါဂိၢ်ဂိၢ်နှၣ်လီၤ.

ဖိအိဉ်ဖိအီသကိးဝဲထဲအဒိပုၢ်ဝဲၢ် အဂီၢ်တကးဘဉ်,ဖိဃုာ်ဒီးအတံၤသကိးအါဂၤအဂီၢ်နှၣ်လီၤ.ကွဲမုာ်အတံၤသကိးတဖဉ် ဒ်သိးကဟဲသူဉ်ဖှံသးညီဒီးအိဉ်သကိးအီသကိးဒီး အဝဲသ့ၣ်နှၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်သးခုနိၢ်နိၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်နှၣ်လီၤ. တၢ်သူဉ်ဖှံသးညီဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်အိဉ်လၢထံခုဉ်တလါဖးဒိဉ်ပူၤ အိဉ်ဒံးတသိဂီၢ်ခံသိဂီၢ်အဃိ တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တအိဉ်နီတမံၤဘၣ်. တသိခံသိပူၤကွံာ်အလီၢ်ခံ ထံခုဉ်တလါဖးဒိဉ်အပူၤ တၢ်တအိဉ်နီတမံၤလၢၤဘဉ်.

တၢ်လၢအိဉ်လီၤတဲာ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်နှၣ် မ့ၢ်ဝဲပသၢဘ့ဉ်, အဉ်လူဘ့ဉ်, တၢ်ကမံၤကမိၣ်,ကိဉ်ထၢဉ်ဒၢဒီးတၢ်ဘဉ်အၢဘဉ်သီတဖဉ်နှၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အနှၣ် ထံခွးဘဉ်အၢဘဉ်သီ, ကသူခွးမ့ၤခွးဘဉ်အၢဘဉ်သီတဖဉ် ရဲဉ်လီၤအသးအကတြၢတဖဉ်အကတြၢ အနၢတမုာ်တယုၢ်ဝဲဘဉ်နှၣ်လီၤ. ဟံဉ်ကပိာ်ကပၤဒီးဖိကရၢၢ်ပူၤတခီလဲဉ် သဉ်ဘုလါယူၤဝ့ၤယူၤဝီၤတြၢသိဉ်ရှု်ရှု်လၢတၢ်ဃံတၢ်ကွဲဒီး တၢ်အုဉ်သံကျဉ်သံလၢဘဉ်တၢ်တ့ၢ်လီၤအီၤတဖဉ်အဃိနှၣ်လီၤ.လၢဟံဉ်ကဘဉ်ကဆှိဃံဃံလၤလၤအလီၢ် ဟံဉ်ကဲထိဉ်က့ၤလၢဟံဉ်ဘဉ်အၢဘဉ်သီ,နၢအုဉ်နၢပူးဒီး လၢတၢ်အိဉ်တၢ်အီကလၢဝဲလၢဆၢကတီၢ်ယံာ်ထၢအဂီၢ် တၢ်အိဉ်တၢ်အီလီၤဟိလီၤပှိၤကွံာ်ဝဲလၢဆၢကတီၢ်ဖှဉ်ကိာ်အပူၤနှၣ်လီၤ.

အဲဉ်သု– မုၢ်ဂၢ်ဝါ

ခရံာ်အီၣ်ဖျဲၣ်အခတၢ်ဟ့ၣ် လၢ ကစၢၢ်ခိၣ်မူၣ်အကီၢ်

"ခရံာ်အီၣ်ဖျဲၣ် မ့ၢ်တၢ်အဲၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်" "ပကဘၣ်ဟ့ၣ်လိာ်ပသးလၢတၢ်အဲၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်" "ပကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢပအဲၣ်အီၤဒိၣ်တခါဆူပှၤလၢပအဲၣ်" "ပကဘၣ်ဟ့ၣ်ပတၢ်အဲၣ်အတီဆူပတၢ်အဲၣ်တီ" တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ကိုကိုအတၢ်ကတိၤလၢအဟးထီၣ်ကွံာ်လၢဒ့ဒ့အနၢ်ပူၤတသ့နီတဘျီဘၣ်နၣ်လီၤ.

ကိုကို,မ့ၢ်ခရံာ်အီၣ်ဖျဲၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်လၢဒ့ဒ့အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ဒ့ဒ့ဆၢ, လၢလါကီၤလါဒဲးနၣ် ကမ့ၢ်ဒံၣ်စဲဘၢၣ်အလါ, ကမ့ၢ်ခရံာ်အီၣ်ဖျဲၣ်အဆၢကတိၢ်လၢ အဟဲစိာ်န့ၢ်ဒ့ဒ့အတၢ်ဟ့ၣ်လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ် လၢအမ့ၢ်ကိုကိုအတၢ်အဲၣ်နၣ်လီၤ. ကိုကိုဒီးဒ့ဒ့မ့ၢ်ပှၤထံတဘ့ၣ်ဃီကီၢ်တဘ့ၣ်ဃီဘၣ်ဆၣ် လၢထံကီၢ်တၢ်အိၣ်သးတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးအဃိ ထံၣ်လိာ်သးခဲအံၤခဲအံၤတသ့ဘၣ်. လီတဲစိအိၣ်,လံာ်တၢၤအိၣ်ဘၣ်ဆၣ် လၢတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် ဆဲးကျၢလိာ်သးလၢလံာ်ပရၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီတဲစိမ့ၢ်ဂ့ၤ တသ့ဒီးတဘူၣ်ဝဲဘၣ်နၣ်လီၤ. ကိုကို,မ့ၢ်ပှၤလၢဝ့ၢ်ပူၤတဂၤလီၤ. လၢတၢ်ကဆူးကတ့ၤဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤ ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါဒီးဟဲဟးဝဲဆူဒ့ဒ့အအိၣ်တၢ်လီၢ်တုၤဝဲတနံၣ်တဘျီ ထဲဒၣ်စှၤနၣ်ရံၣ်, စှၤသီဖိၤနၣ်လီၤ. ဒ့ဒ့,မ့ၢ်ကစၢၢ်ခိၣ်မှၣ်ဖိ,ဆ့မိၢ်ဝါမှၣ်ဖိလၢတတုၤထံတတုၤခိ, တနၢ်ပၢၢ်တၢ်ကတိၤကလိာ်ကလံဒီး တၢ်လံၣ်တၢ်လီအတၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်နၣ်ဘၣ်. ပှၤလံၣ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤလီအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤနာ်ဝဲခဲလၢာ်ဒီး စဲထိဃာ်လၢအသးအလံာ်ကွဲးနိၣ်အပူၤနၣ်လီၤ.

ပှၤအါဂၤတဲဆါအီၤ,တြိအီၤ ခီဖျိအအဲၣ်လိာ်အသးဒီးဝ့ၢ်ခိၣ်ဒိၣ်ခွါကိုကိုနၣ်လီၤ. ဖိၣ်သၣ်ခွါဖိလၢသဝီပူၤတဖၣ်သးဝံၣ်န့ၢ်အီၤ, "ပှၤဝ့ၢ်ဖိနၣ်အဲၣ်အီၤတဂ့ၤ...နမ့ၢ်အဲၣ်အီၤကဟ်တ့ၢ်နၤဒီးကဲ့ၤကွၢ်ကဲ့ၤအမါဖးဒိၣ်" မ့ၢ်တၢ်သးဝံၣ်ဆဲးအဲးဆါသူၣ်ဆါသးလၢဒ့ဒ့အဂီၢ်ဒီးဒ့ဒ့သးဟ့ပှၤသးဝံၣ်တၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒိၣ်မးနၣ်လီၤ. ဒ့ဒ့တကနၣ်ထိၣ်ကီးလံၣ်ကီး,တဒိနှူၤဒိနၢ်ဒီးတကနၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဆဲးတိဆဲးခွဲး,ခဲၣ်ဟးဂူာ်ခဲၣ်ဟးဂီၤနီတမံၤဘၣ်. နာ်ဝဲထဲကိုကိုတဂၤဒီးဟ်လီၤသးလၢတစိၤအံၤပှၤလၢအအဲၣ်ဝဲအဆိကတၢၢ်, ပှၤလၢအအဲၣ်ဝဲလၢာ်သး, ပှၤလၢကမ့ၢ်အသးသမူတံၤသကိးနၣ် ကမ့ၢ်ထဲကိုကိုတဂၤနၣ်လီၤ.

ကိုကိုဟဲဆူဒ့ဒ့အအိၣ် တုၤဝဲထဲတနံၣ်တဘျီဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပှဲၤလၢအဒုးမံသူၣ်မှာ်သးဒ့ဒ့နီၢ်နီၢ်နၣ်လီၤ. ၂၀၀၀နံၣ်တုၤ ၂၀၀၇နံၣ်,တနံၣ်တဘျီနၣ် ကအိၣ်ဝဲခဲလၢာ်ပှဲၤဘျီလဲၣ်. ၂၀၀၇နံၣ်, မ့ၢ်ကိုကိုအတၢ်ဟဲလီၢ်ခံကတၢၢ်တဘျီလၢဒ့ဒ့အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ကိုကိုတဲဘၣ်ဒ့ဒ့ ခဲမဟိကၢာ်တဘျီယမ့ၢ်ဟဲနၣ် ယကဘၣ်ဟဲကီးဒီးမတဂၤလဲၣ်. ယကဘၣ်ဟဲကီးဒီးယမိၢ်ယပၢ်ဧါ. ယကဘၣ်ဟဲကီးသရၣ်ဒိၣ်ပှဲၤဂၤလဲၣ်. မ့ၢ်တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမၤဂ့ၢ်မၤကျၢၤဒိၣ်ထီၣ် ဒ့ဒ့အတၢ်နာ်န့ၢ်ကိုကိုနၣ်လီၤ. ဒ့ဒ့နာ်ဝဲလၢ ၂၀၀၈နံၣ်, ဒံၣ်စဲဘၢၣ်အဆၢကတိၢ် ကိုကိုဒီးအမိၢ်အပၢ် ဃုာ်ဒီးသရၣ်ဒိၣ်တဖၣ် ကဟဲထိၣ်ဆူဒ့ဒ့အအိၣ် လၢတၢ်တ့တၢ်ဖျိအဂီၢ်နၣ်လီၤ.

ကိုကိုကွ့ၤပူၤဒီးဒ့ဒ့စးထိၣ်ထါပာ်တၢ်ကူတၢ်ကၤ,ဘုၣ်ဃာ်ထီးဘုၣ်ဃာ်ဆီ,ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤဒီး ကတီၤဃာ်အသးလၢတၢ်တ့တၢ်ဖျိအဂီၢ်နၣ်လီၤ. လံာ်နံၣ်လံာ်လါတဖးဖးဒီးအမဲာ်ချံဘၣ်. ထူးသံကွံာ်မုၢ်နံၤတဖၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤဒီး အလံာ်နံၣ်လံာ်လါလၢာ်ကွံာ်ဝဲအါဘ့ၣ်လံဘၣ်ဆၣ် ကိုကိုတဟဲပၢၢ်ထီၣ်ဒံးဝဲနီတဘျီဘၣ်. တဆှၢတၢ်ကစီၣ်, တဆဲးကျိးတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ပှၤအါဂၤစံးဘၣ်ဒ့ဒ့လၢ,နကိုအံၤကဘၣ်မ့ၢ်ပှၤဟံးခူသူၣ်တၢ်ကစီၣ်,တၢ်မဲာ်ချံ, တၢ်မနုၤမနုၤဘၣ်ဆၣ် ဒ့ဒ့သးတဟးဂီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဘၣ်. ဒ့ဒ့အိၣ်ခိးကွ့ၢ်လၢ်ကိုကိုလၢတၢ်သးတီအပူၤ ပှဲၤဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်နာ် တၢ်မုၢ်လၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်အါအါနၣ်လီၤ. ဆ့မိၢ်ဝါအတၢ်သးဝံၣ်တဖၣ်မ့ၢ်သိၣ်ထိၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤမုာ်ဒ့ဒ့အသး ခီဖျိခိၣ်မှံဝဲဒံးအမ့ၢ်ကိုကိုအတၢ်သးဝံၣ်လၢဒ့ဒ့အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ကိုကိုဟဲဟးလၢဒ့ဒ့အိၣ်အဆၢကတိၢ် ကိုကိုသးဝံၣ်နှၢ်ဒ့ဒ့တၢ်သးဝံၣ်ဒ်အမ့ၢ် "ဆ့မိၢ်ဝါဖိလၢအလီၤအဲၣ်ဒိၣ်ကတၢၢ်.. မ့ၢ်တနံၤ ယကဘၣ်ကွ့ၤအိၣ်ယဲဒၣ်လၢကစၢၢ်ခိၣ်" သိၣ်သယုၢ်ဒံးလၢဒ့ဒ့အနၢ်ပူၤ တုၤဆၢကတိၢ်ခဲကနံၣ်အံၤနၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်သးလၢဆၢကတိၢ်ခဲအံၤ တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးဒ်အပူၤကွံာ်လၢၤဘၣ်. တၢ်ဆဲးကျိးအကျဲအိၣ်အကလုာ်ကလုာ် တၢ်လဲၤတၢ်ကွ့ၤညီဒိၣ်ထိၣ်ဝဲအဃိ ဒ့ဒ့,ဟ်လီၤအသးလၢ ၂၀၁၃နံၣ်,လါဒံၣ်စဲဘၢၣ်အကတိၢ်နၣ် အဝဲကလဲၤဟးဝဲဆူကိုကိုအအိၣ် လၢကမၤလီၤတံၢ်ကွ့ၤတၢ်တမံၤမံၤ ဒ်အမ့ၢ်ဂုၤဆူလီၢ်ခံဧါ. လဲၤဆူမဲာ်ညါဧါကသ့အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ဒ့ဒ့ဆါကွံာ်အထံဖှိၣ်နၢ်ဒံးလၢမိၢ်ဟ့ၣ်သါပၢ်ဟ့ၣ်သါတနီၤလၢကလဲၤဆူဝ့ၢ်ပူၤအဂီၢ်နၣ်လီၤ. သူၣ်ကွ့သးပှၢ်ဒီးဒူဖိသဝီဖိတဖၣ်တြိအီၤ ဒ်သိးအသုတလဲၤတဂ့ၤအဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲအသးဆူၣ်လၢကလဲၤဝဲအဃိလဲၤဝဲလီၤ.

လဲၤဒီးသကိးသိလ့ၣ်လၢကျဲဒီးထံၣ်န့ၢ်ဝဲအသကိးအါဂၤ လၢကလဲၤဝဲဆူဝ့ၢ်အဝဲနၣ်နၣ်လီၤ. အဝဲသံကွၢ်ဝဲမုၢ်ဂၢ်တဂၤလၢ ယကလဲၤဟးဆူယတၢ်အဲၣ်တီအအိၣ် နဲတခိနကလဲၤမၤမနုၤလဲၣ်. မုၢ်ဂၢ်စံးဘၣ်အီၤ, "ယကလဲၤဖျိယဖိဒိၣ်ခွါ"

"နဖိဒိၣ်ခွါအမံၤဒ်လဲၣ်?"

"စီၤလါကပီၤထူ,နဲ..နတၢ်အဲၣ်တီအမံၤဒ်လဲၣ်?"

"စီၤလါခံးစ့"

"အၢၤ..တၢ်တခါတၢ်ဒ်လဲၣ်. မံၤခံဖျၢၣ်ချၢၣ်ချဲလိာ်အသး,ဝ့ၢ်အဝဲနၣ် ယလဲၤတုၤခဲအံၤခဲအံၤလီၤ. ယတနၢ်ဟူပှၤမံၤဒ်နၣ်နီတဂၤဘၣ်."

"နဖိဒိၣ်ကဖျိအသးဆံးယံာ်လဲၣ်?"

"ခဲမုၢ်ဆ့ၣ်,လါဒံၣ်စဲဘၢၣ် ၂၄သီ"

"အန့ၣ်ဒု ပလဲၤကချူးကစီဒီလီၤ. တၢ်ဖှိဝံၤ လဲၤဟးယုၤယၤဆူယတၢ်အဲၣ်တီအ ဟံၣ်စှၢ်ကီးနီၣ်. ယကလဲၤကွဲနၤ ဒ်ယပှၤသးပှၢ် တဂၤအသိးလီၤ."

"သ့ဝဲသၢၣ်"

ဒ့ဒ့အဲၣ်ဒိးမၤဖုးကို့ကို့ဒီး ကဲထီၣ်ခ ရံာ်အိၣ်ဖျဲၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂ့ၤကတၢၢ်လၢကို့ကို့အဂီၢ် အဃိ ကူကၤထိၣ်တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢအထၢပဟ် ဝဲလၢတၢ်တ့တၢ်ဖှိအဂီၢ်ဒီး ကယၢကယဲထီၣ် အသးဃံဃံလၤလၤန့ၣ်လီၤ. သိလ့ၣ်နုာ်လီၤသ ဝီပှၤ ဖဲတၢ်ဖှိဒၢလွဲသိၣ်ထိၣ်ခံဘျီတဘျီဒီး တ လးမူးပိာ်ခွါလဲၤထိၣ်အဆၢကတိၢ်န့ၣ်လီၤ.ဒ့ဒ့, ထံၣ်စ့ဃီၤဝဲတလးမူးပိာ်ခွါလၢအဃံၤထဲတ ဘျုးဖိန့ၣ်လီၤ.

"ဖိဒိၣ်မုၣ်,ဖိဒိၣ်မုၣ်" ဖိဒိၣ်မုၣ်တ နီၣ်သးလၢၤဘၣ်.ပှၤလဲၤဆှၢအီၤတဘျီဃီဆူ တၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ."ကို့...ကို့"မ့ၢ်တၢ်ကတိၤ ဟဲဖျိးထိၣ်ဆိကတၢၢ်ဖဲဒ့ဒ့နီၣ်ထိၣ်က့ၤသးအ ဆၢကတိၢ်န့ၣ်လီၤ."ကို့ကို့ဧၢ,ခရံာ်အိၣ်ဖျဲၣ်အ တၢ်ဟ့ၣ်လၢကစၢၢ်ခိၣ်မုၣ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ် အဲၣ်နီၢ်နီၢ်ဘၣ်.မ့ၢ်တၢ်လီၤမၢ်,မ့ၢ်တၢ်သယုၢ်,မ့ၢ် တၢ်သးဖှိၣ်, မ့ၢ်တၢ်မဲာ်ထံမဲာ်နိဒီးမ့ၢ်တၢ်သးလီၤ ကလဲသ့ၣ်ဖးကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.""ကစၢၢ်ခိၣ်မုၣ် ဖိအတၢ်အဲၣ်န့ၣ် တကြၢးဒီးခူဒိၣ်ဝ့ၢ်သွါခွါဘၣ်. ဖိကိထူန့ၣ်ကြၢးဒၣ်ဒီးဖိလၢမူလီၤ.တကြၢးဒီးဖိ ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်.""ဟ့ၣ်နါစိၤတၢ်မ့ၢ်လၢ်ဆူပှၤဂံၢ်စၢ် တဂၤဂၤအအိၣ်တဂ့ၤ. နာ်နါစိၤပှၤတဂၤဂၤအ တၢ်ကတိၤညီကဒၣ်တဂ့ၤ.အဲၣ်နါစိၤပှၤလၢနတ သ့ၣ်ညါအထံးအခံနီတဘျီတဖၣ်န့ၣ်တဂ့ၤ" "ခရံာ်အိၣ်ဖျဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အဲၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်" ဘၣ်ဆၣ် သ့ၣ်ညါနဲလၢပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိလၢအကဟ့ၣ်နၤတၢ် အဲၣ်နီၢ်နီၢ်,တၢ်အဲၣ်အလၢအပှဲၤ ဒ်နလိၣ်ဘၣ်အ သိးန့ၣ် တအိၣ်ဝဲနီတဂၤဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ကစၢၢ်ခိၣ်မုၣ်ပာ်တ့ၢ်လံာ်ပရၢလၢ စီၤလါခံးစ့အဂီၢ် ဖဲတၢ်ဆါဟံၣ်လီၢ်မံကပၤ စီၢ် နီၤခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီး လီၤမၢ်ဖးထီဝဲတုၤမုၢ်မဆါတ နံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပသံးထူ

မှၣ်လိၣ်ဘိဆုံဆုံဆၢၣ်ဖီ

မုၢ်တနၤ ဖဲလၢမူကပိာ်လိာ်တၢ် အၢၣ်ဒ်ကွံာ်ဒ်ဖျိးဝဲဒီး ဆၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကပီၤ ဆှံဂ့ၤမးအဆၢကတိၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢဆၣ် ဖိသၢဖျၣ်အိၣ်ဘူးလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ.တဘူး တဃံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ် ပထံၣ်လၢဆၣ်လၢအဒိၣ် နှ့ၢ်ဒံးအဝဲတဖျၣ် ဆဲးကပီၤလီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤအံၤဖူၤဂိၤကလုာ်တဖၣ်နာ်ဝဲလၢ ဆၣ်ဖိလွံၢ် ဖျၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီပုၢ်ဝဲၢ်မုၣ်လီၤ. ဆၣ်လွံၢ်ဖျၣ်တဖျၣ် လၢအကပီၤလီၤဆီန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်နာ်ဝဲလၢအမ့ၢ် မုၣ်ကနီၤစီဆှံဒီး တဘျီအခါန့ၣ် အဝဲအိၣ်ဆိး လၢကီၢ်အံၤဖူၤဂိၤဝံၤ ဒီးတ့ဒီးဖှိအသးဒီးအဝဲ သ့ၣ်အပှၤကလုာ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

တဘျီအခါန့ၣ် ပှၤထူးပှၤတီၤအိၣ် တဂၤ အဝဲအိၣ်ဒီးအစံာ်ပျိတဘ့ၣ်လီၤ. တုၤအ ဘှသ့ၣ်တဖၣ်မဲထိၣ်ဝဲလံန့ၣ် ကီးဟါဒ့းအဝဲ လဲၤကွၢ်ဝဲ မ့ၢ်ထံဟဲနုာ်တဟဲနုာ်ဆူအစံာ်ပျိပူၤ ဧါန့ၣ်လီၤ.လၢအစံာ်ပျိအဂီၢ် အဝဲဘီနုာ်လီၤထံ လၢထံကျိဖိလၢအအိၣ်ဘူးဒီးအစံာ်ပျိန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မုၢ်တနၤ အဝဲနၢ်ဟူဝဲပိာ်မုၣ်ဖိ သ့ၣ်တဖၣ်နံၤသိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကလုၢ်လၢအသိၣ် ထိၣ်န့ၣ်လီၤဂ်ာ်ဒ်အဟဲထိၣ်လၢရှၣ်ကီၣ် လၢအ အိၣ်ဘူးဒီးထံဖိကျိန့ၣ်လီၤ.အဝဲဆိကမိၣ်ဝဲလၢ မ့ၢ်အနၢ်ဟူကမၣ်တၢ်ဧါဒံးန့ၣ်လီၤ.နာ်သက့ တၢ်နံၤအကလုၢ်ဟဲသိၣ်ထိၣ်...ခံးခံးခံး...တပ ယူၢ်ဃီန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ အဝဲလဲၤသုး ဘူးအသးဆူထံဖိကျိအကပၤလၢအခိၣ်စိးနါ န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် အဝဲထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢမုၣ်ကနီၤဖိဃံ လၤလွံၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်လုၣ်ထံလၢတၢ်သူၣ် ဖှံသးညီအပူၤဒီးဝဲးလိာ်အသးဒီးထံတဂၤဘၣ် တဂၤ နံၤသကိးဝဲလၢတၢ်သူၣ်ခုသးခုအပူၤန့ၣ် လီၤ.အိၣ်ဖးယံာ်မးဒီး တုၤအဝဲသ့ၣ်လုၣ်ထံလၢ လုၣ်လံန့ၣ် ပိာ်မုၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ က့ၤဟံက့ၤ ဆ့ကၤလၢအပာ်ခူသူၣ်ဝဲလၢတပှိၤအဖီလာ် မၤကဲထိၣ်ဝဲဒ်အဒံးဆ့ဝံၤ ယူၤထိၣ်ဝဲဆူမူခိၣ်န့ၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤအံၤ ပှဲၤဒီးတၢ်ကမၢကမၣ်ဒီး တ

ဘျိၤယိၢ်ပၢၢ်ဝဲလၢ ပိာ်မုၣ်ဖိလၢအလုၣ်ထံသ့ၣ် တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲဆၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခံတဟါ ပှၤပိာ်ခွါတဂၤအံၤ လဲၤ တုၤအစံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဘၣ်သဂၢၢ်တၢ်ဒ်မ ဟါတနၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်ဖိလွံၢ်ဂၤလုၣ် သကိးထံဒီး အတၢ်နံၤသိၣ်တဖၣ် မၤပှဲၤမုၢ်နၤ လၢအဘှ့ၣ်အဘှီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအံၤ ကွၢ်ထံ ကွၢ်ဆးတၢ်လၢအမၤအသးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အ ဝဲသ့ၣ်လွံၢ်ဂၤလၢာ် ဒိၣ်တၢ်ဃံလၤလီၤအဲၣ်နၢ် သက့ လၢအကျါတဂၤဃံလၤလီၤဆီဒိၣ်န့ၢ်ဒံး ပှၤအဂၤလီၤ. အဝဲလုၣ်ထံဘှ့ၣ်ဘှ့ၣ်ဘှီၣ်ဘှီၣ်ထဲ တဂၤဇိၤ မ့မ့ၢ်အိၣ်တ့ၢ်သၢဂၤတခီ ဂဲၤလိာ်ကွဲ လုၣ်သကိးထံလၢတၢ်သူၣ်ခုသးခုအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအမဲာ်ချံအိၣ်တၢ်လၢအထုးန့ၢ်ပှၤသူၣ်ပှၤ သးဒီးအဖံးအညၣ်တဖၣ်ဝါကတၢၢ်ဘျှကတၢၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဖဲပိာ်မုၣ်ဖိတဖၣ်လုၣ်ထံဝံၤက့ၤယူၤ ထီၣ်အခါန့ၣ် အဝဲအိၣ်တ့ၢ်လၢတၢ်သူၣ်ဘၣ်ဒိ သးဘၣ်ဒိအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအဲၣ်ဘၣ်ပှၤလၢအ ဃံလၤကတၢၢ် ဂ့ၤကတၢၢ်တဂၤလံန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ် အဝဲကထံၣ်ဘၣ်ဒံးဝဲလၢခံတဘျီဘျီဒံးဧါန့ၣ် တသ့ၣ်ညါဝဲလၢာ်ဘၣ်.ဖဲသၢဟါတဟါန့ၣ် အ ဝဲသးပၢၢ်ထီၣ်လၢကလဲၤဝဲအဃိ အဝဲလဲၤဝဲဆူ ရှ့ၣ်ကိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤအိၣ်ခူသူၣ်လၢတပှိၤဖိ လာ်လၢဃၣ်နံၤထံးန့ၣ်လီၤ. တစိၢ်ဖိဒီး အဝဲန့ၢ် ဟူပိာ်မုၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကတိၤတၢ်ဒီးဟဲဝဲဆူရှ့ၣ် ကိၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘ့ၣ်လီၤအကူ အကၤဝံၤ စံၣ်လီၤဆူထံဆံ့အကျါ တဂၤဘၣ် တဂၤန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်ဖိသ့ၣ်လၢအဝဲအဲၣ်ဘၣ်ဝဲ တဂၤ ဟဲပာ်အဆ့ကၤဘူးဒီးတပှိၤလၢအဝဲ အိၣ်ခူသူၣ်အကပၤအဃိ အဝဲသးခုဒိၣ်မးန့ၣ် လီၤ. ဖဲပိာ်မုၣ်ဖိတဖၣ်လိာ်ကွဲထံလၢတၢ်ခုသ ခုပူၤအခါ အဝဲဟံးန့ၢ်ပိာ်မုၣ်ဖိသ့ၣ်လၢအအဲၣ်ဝဲ တဂၤအဆ့ကၤဝံၤဒီး ဖၢနၣ်ဟ်ခူသူၣ်ဝဲဆူပံဝ့ၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤ အဝဲဖၢကိာ်နုာ်လီၤဝဲဆူအယီၢ် ဒ့အလိၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံ အဝဲလဲၤဃ့ၢ်အိၣ်ခူသူၣ် လၢတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤန့ၣ်လီၤ.

တုၤအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်က့ၤအဆၢက တိၢ်တုၤဃီၤလံန့ၣ် ပိာ်မုၣ်ဖိတဖၣ်ကူထီၣ်ကၤ ထီၣ်က့ၤအဆ့ကၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢအ ကျါတဂၤ တထံၣ်က့ၤအဆ့ကၤလၢၤဘၣ်. အ ဝဲဃုက့ၤဝဲလၢတၢ်ဘှံးသူၣ်တီၤသးအပူၤ ဘၣ် ဆၣ်တထံၣ်က့ၤဝဲလၢၤဘၣ်.လၢခံကတၢၢ် မ့ၢ် လၢမုၢ်ဘူးကဝါလံအဃိ အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်က့ၤ ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်အီၤလၢ အိၣ်ခိးအီၤတ သ့လၢၤဘၣ်. ပိာ်မုၣ်ဖိအံၤ ကက့ၤယူၤထီၣ်ဆူ မူခိၣ်အဂီၢ်အဒံးဆ့တအိၣ်ဘၣ်အဃိ အဝဲဘၣ် အိၣ်တ့ၢ်လၢတၢ်ဟီၣ်တၢ်ယၢၤအပူၤလီၤ. ပှၤပိာ် ခွါဝဲန့ၣ်ဟဲဟးထီၣ်လၢ တၢ်လီၢ်လၢအအိၣ်ခူ သူၣ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသံကွၢ်ဝဲလၢတၢ် သူၣ်အိၣ်သးအိၣ် ဘၣ်မနုၤနသးဘၣ်ဒိလဲၣ်.ပိာ် မုၣ်ဖိသ့ၣ်တဲဘၣ်အီၤလၢအဆ့ကၤဟါမ်ၢ်အဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ. အဝဲပလိၢ်အသး ဒ်သိးအသုတတဲ ဘၣ်ဝဲလၢကမၤအဒံးဆ့ဒီး ယူၤထီၣ်ဆူမူခိၣ်အ ဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

"နမ့ၢ်ဖျိနသးဒီးယၤန့ၣ် ယကဃု နၢ်နၤတဘ့ၣ်" အဝဲပိာ်ခွါတဲဘၣ်အီၤဒ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်ဖိလၢအသးဘၣ်ဒိတဂၤအံၤ ကတဲဘၣ် အီၤလၢဆ့ကၤအဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဆ့ကၤလၢအလီၤ လိၣ်လီၤလးဘၣ် အိၣ်ဝဲကစုဒုဒီးပိာ်ထီၣ်ဝဲအ ခံဆူတၢ်လီၢ်လၢအတၢ်ကိးအီၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဃှာ်အါနံၣ်အါလါဝံၤဒီး အဝဲသ့ၣ် ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲဖိခွါတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိသၣ်ဖိစံၣ်ဂဲၤ လိာ်ကွဲသ့အဆၢကတိၢ် ပှၤပိာ်ခွါတဂၤန့ၣ်ဟ့ၣ် ပလိၢ်အမါဒ်အံၤ,

"ပဖိအံၤ ကွၢ်ဖဲအဝဲအဲၣ်ဒိးလိာ်ကွဲဖဲဒၢးပူၤတၢ် လီၢ်တတီၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤကလိာ်ကွဲဒၣ်ဝဲ, နၣ် သက့ မ့မ့ၢ်ယပံဝ့ၣ်န့ၣ်တဘၣ်မၢအလိာ်ကွဲနီ တဘျီတဂ့ၤ."

အမါတတဲတၢ်နီတမံၤဘၣ်ဒီး ကျၢၢ်ကျၢၢ်လီၤ အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးကအိၣ်စီၤစုၤဃံၤဒီးဖိသၣ် အဂီၢ် အဝဲပာ်ဃာ်က့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မုၢ်တနံၤ န့ၣ် ဖဲအပၢ်လဲၤဆူစံၣ်အဆၢကတိၢ် ဖိသၣ်ပိာ် ခွါအံၤထံၣ်န့ၢ်ဝဲပံဝ့ၣ်တဘိန့ၣ်လီၤ. အဝဲအုကွၢ် ဝဲပံတဘိန့ၣ်ဒီးတၢ်ကလုၢ်တဟဲသိၣ်ထီၣ်နီတ မံၤဘၣ်.ဒ်သိးအကလုၢ်ကသိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် အဝဲ ဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ကလုၢ်တ ဟဲသိၣ်ထီၣ်ဘၣ်အဃိ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်က အိၣ်လၢအပူၤတမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲကွၢ်စူၣ်နုာ် တၢ်ဆူတၢ်ပူၤဝံၤဒီး ထုးထီၣ်ဝဲဆ့ကၤလၢအက ပှာ်လုးန့ၣ်လီၤ.

"မိမိ...နသါကွၢ်စါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအလဲၤဝၣ် နၣ်ဆူပံဝ့ၣ်တခါအံၤအပူၤတဘိ, တၢ်ဃိန့ၣ် ပံ ဝ့ၣ်တခါအံၤ အကလုၢ်တသိၣ်ဘၣ်. အဝဲတဲဝဲ ဒ်န့ၣ်ဝံၤ ထုးထီၣ်ဝဲတၢ်ကံညာ်ဒိတခါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်ကၤအံၤ မ့ၢ်အမိအကူအသိးလၢ အဟါမ်ၢ်တခါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲမၤန့ၢ်က့ၤအဆ့ကၤအခါ ပိာ် မုၣ်ဖိအံၤသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢ ကဘၣ်က့ၤဆူ အနီၢ်ကစၢ်အဟံၣ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲကွၢ်အဖိ ခွါလၢတၢ်သးသ့ၣ်ဖးအပူၤ နၢမူအီၤဝံၤဒီးက့ၤ ထီၣ်ဝဲဆူမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ညါလၢအမါ ဟ်တ့ၢ်အီၤဒီးက့ၤထီၣ်ဆူအဟံၣ် လၢမူခိၣ်အခါ အဝဲအသးဘၣ်ဒိအဒိၣ်အအါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ် ဆၣ် ဖဲတၢ်အၢၣ်ဒ်ကွံာ်ဒီး မူခိၣ်ဖျါကဆှဲကဆို အနၤခါ အဝဲထံၣ်ဘၣ်လၢအမါအိၣ်တပူၤဃီ ဒီးအဒီပုၢ်ဝဲၢ်မုၣ်အဃိ အဝဲဆိကမိၣ်မုာ်လီၤ က့ၤအသးန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲအဂီၢ် ဆၣ်ဖိအဝဲ န့ၣ် မ့ၢ်ဆၣ်လၢအဆဲးကပီၤအဒိၣ်ကတၢၢ် အ ဂ့ၤကတၢၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးလၢကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်

ကရ့ၣ်လၣ် (Kerala)ကီၢ်စဲၣ်န့ၣ် အိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢအ့ၣ်ဒံယၣ်မုၢ်နူာ် ပိၣ်လဲၣ်ကၢၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကီၢ်စဲၣ်လၢအလဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲတဘ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိ လဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲအါမံၤလီၤ. အ့ၣ်ဒံယၣ်ထံကီၢ် မ့ၢ်ထံကီၢ်လၢပိာ်မုၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤအီၤ ဒ်လုၢ်လၢ်ထူသန့တၢ်လီၤစၢၤအဖီခိၣ် ဘၣ်ဆၣ် ကရ့ၣ်လၣ်ပိာ်မုၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ တၢ်နှ့ၢ်ပၢဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် မ့ၢ်ကဒိးလၢတၢ်တူၢ်လိာ်ဘၣ်မိၢ်ပၢ်တၢ်နှ့ၢ်သါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်ဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒ်ပိာ်ခွါတဖၣ်အသိး လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤဂ့ၢ်ဝီဒိးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါသနၢၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤစ့ၢ်ကီး မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျုးဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဃိ တၢ်နီၤဖးဟီၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်အိၣ်မူပတီၢ်လၢ အိၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အထံအကီၢ်လၢအစိၤစိၤအဃၣ်ဃၣ်အံၤ လီၤဈှၤကွံာ်ဝဲ ခီဖျိအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ာ်ကျဲးစၢးဟူးဂဲၤဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဒိးဃ့ထီၣ်ဝဲအဃိန့ၣ်လီၤ. အဲကလံးခိၣ်လိၣ်နံၣ်ပဒိၣ်သူၣ်လီၤဆီလီၤသးလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၢ် တၢ်သးခုကစိၣ်ကို့တဖၣ် အိၣ်ထိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၢ်ဒီး မုၣ်ခွါပှၤပတီၢ်ခဲလၢာ် မၤလိဘၣ်တၢ်အဃိ ပှၤလၢဘၣ်တၢ်ပာ်ပနိၣ်အီၤလၢပှၤပတီၢ်ဖုၣ်ကတၢၢ် ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ် မၤလိဘၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဃိ ပှၤလၢတသ့လံာ်သ့လဲၢ်တဖၣ်လီၤဈှၤကွံာ်ဝဲဒီး ပိာ်မုၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်ဝဲပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဖးဒိၣ်အါဂၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢအထီၣ်တၢ်သးခုကစိၣ်ကို့တဖၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအဖီခိၣ် စိၣ်ဘွါအကို့တဖၣ် လဲလိာ်ကွံာ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကျဲတနီၤဒီး လူၤထီၣ်တၢ်သးခုကစိၣ်ကို့တၢ်သိၣ်လိအကျဲတနီၤအဃိ အထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် လဲၤထီၣ်လဲၤထီဒၣ်နှ့ၢ်ဒံးကီၢ်စဲၣ်အဂၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စဲၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီး တၢ်သးခုကစိၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် မၤသကိးတၢ်အဃိ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ် တၢ်သးခုကစိၣ်ကို့အိၣ်ဘၣ်ဆၣ် လီၢ်ကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တၢ်ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်တအိၣ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်လီၤဆီလၢကရ့ၣ်လၣ်ဒီး ကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပှၤ ပှၤကိးဂၤဒဲးဃၣ်ဃၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအဖျိတဲာ်ဖျိတီၤလၢအပတီၢ်ဒီးအပတီၢ်ဒၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ပှၤနိၣ်ဂံၢ်၈၅%န့ၣ် မ့ၢ်ပှၤသ့လံာ်သ့လဲၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အ့ၣ်ဒံယၣ်ထံကီၢ်အပှၤပှၤအိၣ်ဝဲတပတီၢ်လၢ ဘၣ်တၢ်ကိးဝဲလၢဒါလံးအပတီၢ်အိၣ်ဝဲတဖုဒီး မ့ၢ်လၢဘၣ်တၢ်ပာ်ပနိၣ်အီၤလၢပှၤပတီၢ်ဖုၣ်ကတၢၢ်တဖုအဖီလာ် ပှၤပတီၢ်ဖုၣ်လၢာ်ကတၢၢ်တဖုန့ၣ်လီၤ. အ့ၣ်ဒံယၣ်ထံကီၢ်ပူၤပှၤတဖုအံၤ အနိၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ ၂၁%ဒီး လၢကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်ပူၤ အိၣ်ဝဲ၅၆%န့ၣ်လီၤ. ပှၤ၅၆%လၢကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤအံၤ မၤလိဘၣ်တၢ်ဒီး ကဲထီၣ်ပှၤသ့လံာ်သ့လဲၢ်ခဲလၢာ်ဃၣ်ဃၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တကပၤ အဝဲသ့ၣ်ခဲလၢာ် မၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒီး မၤလိန့ၢ်တၢ်အဃိ တၢ်မ့ၢ်ထိၣ်သတြီၤပှၤသးသမူအယူာ်လၢကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်ဒီး ကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ် ကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အသးသမူအယူာ်ထိန့ၢ်ဒံးကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်တၢ်အိၣ်မူအယူာ် တၢ်ထိၣ်ဃူလၢကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲအနံၣ်(၇၀)ဒီး ပိာ်ခွါတခီမ့ၢ်ဝဲ(၆၈)နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ် ပိာ်မုၣ်အယူာ်မ့ၢ်ဝဲ(၅၄)နံၣ်ဒီး ပိာ်ခွါတခီမ့ၢ်ဝဲ(၅၅)နံၣ်ဒီး(၅၈)နံၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ၁၉၂၄နံၣ်န့ၣ် ကရ့ၣ်လၣ်ပိာ်မုၣ်တဂၤကဲထီၣ်ဘၣ်ဝဲ ပဒိၣ်ကသံၣ်မူဒါခိၣ်ဖးဒိၣ်တဂၤလၢ ဒံၣ်ဘ့ၤကိလီၢ်ကဝီၤပူၤဒီး မၤတၢ်ယံာ်ဝဲ(၁၈)နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဲၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ် ပဲၤအၢပဲၤသီဝဲကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်လၢ ပိာ်မုၣ်နူာ်လီၤမၤတၢ်လၢပှၤတဝၢတၢ်မၤအပူၤအဃိန့ၣ်လီၤ. ခီဖျိအဝဲသ့ၣ်တီၢ်သံဝဲ ပှၤသးပှၢ်လၢပျၤအတၢ်ထံၣ်လၢအမ့ၢ်ပိာ်မုၣ်န့ၣ် တကဆှိဝဲဒ်ပိာ်ခွါအသိးဘၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်လၢကရ့ၣ်လၣ်ကီၢ်စဲၣ်အတၢ်အိၣ်မူအတၢ်အိၣ်သး ဖျိးစိလၢကီၢ်စဲၣ်အဂၤတဖၣ်အမဲာ်ညါ ဖျိးစိဝဲလၢအထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤအံၤပစံးသ့ဝဲ ခီဖျိလၢပှၤပၢတၢ်ဆှၢတၢ် ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်ဒီး ပိာ်မုၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲကျဲးစၢးဆိၣ်ဖျိးထီၣ်အသးဆူၣ်ဆူၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

နီၣ်မံခ့(တုၢ်ထိတရုံး)

နီၣ်မံခ့, မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ် အမဲထိၣ်ဒၣ်အတၢ်လၢကျဲကပိာ်ကျဲကပၤဒီး လၢနီၣ်ဖိမံၤဖိအကျါန့ၣ်လီၤ. နီၣ်မံခ့,မ့ၢ်ကသံၣ်တကလုာ်လၢပထံလိၢ်ကိၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ကဲဘျုးလၢတၢ်ဆါဆံးကိာ်ဖိလၢအကဲထိၣ်အသးသတူၢ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအဆူၣ် ပှၤမ့ၢ်လဲၤထွဲဘၣ်အီၤန့ၣ် အလၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤဒဲကွံာ်အဃိ ပှၤကညီကိုာ်ပကီးအီၤလၢနီၣ်မံခ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါလၢအဘၣ်ဃးဒီးဆံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်

ဖဲလၢအဘၣ်ဃးဒီးဆံၣ်တၢ်ဆါန့ၣ် မ့ၢ်ကသံၣ်လၢအကဲဘျုးကဲဖှိၣ်ဝဲဒၣ်မးလီၤ. နချံအိအထံကသ့ မ့တမ့ၢ် နချံအိဃုာ်ဒီးနီၣ်ကွဲအ့ၣ်(ထန်းလျက်)ဝံၤ ပှၤနီၢ်ဒၣ်တဂၤ ကဘၣ်အီဝဲကသူထံနီၣ်တၢၤ(၄)ဘ့ၣ်,တနံၤခံဘျီန့ၣ်လီၤ. ပှၤမ့အီဂီၤတဘျီ,ဟါတဘျီဒီး ကမၤဘျါတၢ်ဆါလၢအဖိလာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ဆံၣ်ဒၢတကး

ဆံၣ်ဘိဆံၣ်ဂီၤ ခိဖျိသဒံတဘၣ်လိၢ်ဘၣ်စးအဃိ ဒုးကဲထိၣ်တၢ်ဆါ ဒ်အမ့ၢ်သးတဘၣ်လိၢ်ဘၣ်စး နံၤတဘျီဘျီ,ဟိၣ်တဘျီဘျီ ဒ်ပှၤပျုၢ်အသိး ချံအိအထံဒီး ကူဆါတၢ်ဆါသ့ဝဲလီၤ.

ပမ့ချံအိအီၤဒီးအံသၣ်ဆၢန့ၣ် ကဒိသဒၢတၢ်ဆါလၢအဖိလာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဆံၣ်ပအူး,ဆံၣ်နၢအ့ၣ်,ဘှီးလီၤလၢသွံၣ်,နါစ့ၤသွံၣ်,သွံၣ်ဖျၢၣ်ဂီၤစှၤ,တၢ်ပူၤလိၢ်အိၣ်လၢကွ့ၢ်ဂီၤအပူၤတဖၣ် ကဘျါကွ့ၤဝဲလီၤ.

နီၣ်မံခ့ကသူထံတခွး

ဟံးန့ၢ်နီၣ်မံခ့အလၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်ဖိတဖၣ်သ့ကဆှိအီၤဝံၤ ချံထိၣ်ညၣ်ထိၣ်ဃ့ ဘှါကွ့ၤအီၤဝံၤ ကျိၣ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးနီၣ်မံခ့တကွ့ၢ်. ဂ့ၤလၢတၢ်ဆါလၢအဖိလာ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.ကွ့ၢ်ဂီၤကိၢ်အူပအူး,တၢ်အ့ၣ်ထုးတကံ ခိဖျိထိးကလဲာ်ဖိပြံအိၣ်,ဒူၤလၤတၢ်ဆါသွံၣ်လီၤတဖၣ်လီၤ.

နီၣ်မံခ့လာ်ဖးဃ့

နီၣ်မံခ့အလၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,အထူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ သ့ကဆှိကွံာ်အီၤလၢထံစီစီ လိဃ့အီၤတကွ့ၢ်. မၤကမူၣ်အီၤ မ့တမၤကမူၣ်အီၤသ့ဝဲလီၤ. ဖၢနုာ်အီၤလၢပလိပူၤတကွ့ၢ်. မၤကိၢ်ထိၣ်ပနၢ်နုၢ်ထံ,ကိၢ်နုၢ်ထံ, မဲာ်တဲးလဲးနုၢ်ထံ,တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ ဖၢနုာ်ဃုာ်ဒီးနီၣ်မံခ့ကမူၣ်လာ်ဖးထံနီၣ်တၢၤတဘ့ၣ်ဃ့ၣ်ဃုာ်အီၤတကွ့ၢ်. ကမၤဘျါအ့ၣ်ကိၢ်လီၤတၢ်ဆါ,မြင်းသရိုက်တၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်အီဂီၤတဘျီ,ဟါတဘျီလီၤ.

နီၣ်မံခ့ဒီးကွဲစီ

သ့ကဆှိနီၣ်မံခ့ ဃုာ်ဒီးအဂံၢ်ခဲလၢာ်လိဃ့အီၤဝံၤ ဂံာ်ဘျဲးကွ့ၤအီၤတကွ့ၢ်.ကျဲကျိအီၤဒီးကနဲစီဝံၤ ဖၢနုာ်ဃာ်အီၤလၢပလိပူၤတကွ့ၢ်. အီတဘျီလာ်ဖးထံနီၣ်တၢၤတဘ့ၣ် ဂီၤတဘ့ၣ်ဟါတဘ့ၣ်တကွ့ၢ်. မၤဘၣ်လိာ်ပိာ်မုၣ်တၢ်ဆါဒ်အမ့ၢ်မံယးကွဲး,မံယးခိၣ်ဆါ,မံယးလိၤဆါယိၢ်ဆါ,ဟၢဖၢတံာ်ဟၢဖၢလဲၤ မံယးတၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်မံခ့ကသံၣ်ပဲတၢ်ပူၤလိၢ်

ဟံးန့ၢ်နီၣ်မံခ့လၢအစ့ဲစုဒု(လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်)သ့ကဆှိအီၤဒီးထံစီစီဝံၤ ကျိၣ်ကျဲ(ယိ)ဃုာ်အီၤဒီး(ကွ့်)တစဲးဖိတကွ့ၢ်. နဖှူအီၤလၢနလိၤသးအဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်သးဃ့မ့ၢ်ဂ့ၤဒီး ဖဲတၢ်ဆါအၢကဲထိၣ်သီအခါမ့ၢ်ဂ့ၤ သ့ဝဲလီၤ.နုၢ်တၢ်ဆါတဖၣ်အဂီၢ်နသူသ့လီၤ.

ဖံးဘ့ၣ်ကုတၢ်ဆါ

နီၣ်မံခ့အလၣ်သံသိ(သံကစဲၣ်)န့ၣ်သ့စီအီၤဒီးထံဝံၤ ယိဃုာ်အီၤဒီးထူၣ်တစဲးဖိ ဂံာ်ဘျဲးဃုာ်အီၤတကွ့ၢ်.ဖှူလီၤအီၤလၢတၢ်ညိးဆိၣ်ကၢထိၣ်အဖိခိၣ်တကွ့ၢ်.တၢ်ဝ့တၢ်ကျူၤတဖၣ်အခိၣ်ပၢၢ်ထိၣ်ချ့ဝဲဒီး မၤဘျါကွ့ၤတၢ်ပူၤလိၢ်ပူၤကျဲလၢအဆိအချ့လီၤ.

နီၣ်မံခ့ကသူအိၣ်

ဖိအိၣ်ထိးညၣ်ဒီးနီၣ်မံခ့အလၣ် စ့ၢ်စ့ၢ်ဖိတဖၣ်တကွ့ၢ်. ကမၤဘျါတၢ်ဆါဒ်အမ့ၢ်တၢ်စုလီၤဘှါခိၣ်လီၤဘှါ တအဲၣ်ဒီးဖံးမၤတၢ်ဘၣ်အတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ.စုခိၣ်ညိးဖ့ၣ်ဆၢ,သးလၢမံဃုာ်တၢ်တအိၣ်,အိၣ်တၢ်တနုာ်,ထးခိၣ်ဟးဂီၤ(ကိာ်ပူၤဟးဂီၤ)တဖၣ်ကမၤဘျါကွ့ၤဝဲလီၤ.

ပမ့ၢ်ဖိအိၣ်နီၣ်မံခ့လၣ်ဒီးညၣ် (ငါးသလောက်)န့ၣ် ဂ့ၤဝဲလၢတၢ်ဟၢဖၢဟးဂီၤ, သဒံဟးဂီၤ,အိၣ်တၢ်တဝံၣ်အိၣ်တၢ်တဘဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်လၢကသံၣ်အဂီၢ်အိၣ်ဝဲအဃိ ပကမၤန့ၢ်ကသူတကပၤ လၢအမ့ၢ်ကသံၣ်ဒီးဂ့ၤလၢတၢ်ဆါအဂီၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ထိၣ်ဒိၣ်နဲး (ရှားစောင်းလက်ပပ်) ဒီး သူၣ် ခဲစၢၢ်တၢ်ဆါ

ရှားစောင်းလက်ပတ်, မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိတၢ်ထူၣ်တကလုာ်လၢအတူၢ်တၢ်ကိၢ်နၢ်ဝဲလီၤ. ပကထံၣ်ဘၣ်လၢအထူၣ်ကပၤခီပၤပၤန့ၣ် အိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဒ်လွ့းကနၣ်အသိးလီၤ. လၢအဘ့ၣ်ညါအပူၤ အိၣ်ဒီးအညၣ်လၢအခုၣ်ဒီးကပုာ်လုး ဒ်ကွဲးလံၤအကိၣ်လိၣ်ဖိအသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအတၢ်လီၤဆီတခါမ့ၢ်ဝဲ နမ့ၢ်ထဲးထိၣ်ကွံာ်အီၤဒီးတၢၤကွံာ်အီၤနုာ်သက့ အထူၣ်နၣ်တဃ့ထီကွံာ်ဘၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤကမၢကမၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စူးကွံာ်အီၤတဘျုးသိ,တဘျုးလါနုာ်သက့ အဝဲတဃ့သံကွံာ်ဘၣ်, ခီဖျိအညါပူၤ အိၣ်ဒီးအညၣ်စၢ်စၢ်ကဘျးကဘျဲလၢအလီၤက်ဒီးကွဲၤလံၤတခါန့ၣ် ထံအိၣ်လၢအပူၤအဃိ အိၣ်ဒီးအသဟိၣ်လၢအကၢၤဃာ်ထံန့ၣ်လီၤ.

အဝဲအိၣ်ဒီးအသဟိၣ်လၢ အမၤဘျါတၢ်ဆါလၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်သးဃ့,ပှၤထူး(ကြွက်နို့)ဒီးAIDSတၢ်ဆါတဖၣ်လီၤ. တၢ်သူအီၤလၢတၢ်ကူစါယါဘျါအဂီၢ်လၢကျဲအါဘိလီၤ. ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအပူၤ အညၣ်စၢ်ဖိတခါအံၤ တနံၤ ပှၤမ့ၢ်အိၣ်အီၤ၄စုမုၢ်ဒိၣ်(မ့) ၅စုမုၢ်ဒိၣ်န့ၣ် လၢတလိါအတီၢ်ပူၤ သွံၣ်ဆၢဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါကဘျါဝဲလီၤ.ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါဒ်န့ၣ်အသိးတဖၣ် မ့ၢ်မၤကွၢ်ဒီးကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလီၤ.

တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးလၢအနံၣ် ယံာ်လါယံာ်ဒီး ခီဖျိသွံၣ်ဆၢဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါအဃိ တၢ်ဆါလၢအပိာ်ထွဲထိၣ်အခံ ဒ်အမ့ၢ်ထူၣ်ပျၢ်အဂံၢ်အဘါစၢ်လီၤ, မဲာ်ချံကွၢ်တၢ်ကဒုကယီၢ်, တၢ်လီၤသး,ကလ့ၢ်ဟးဂီၤတဖၣ် ကဒီသဒၢဝဲတၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီး သွံၣ်ဆၢဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါတဖၣ် ကလီၤမၢ်က့ၤဝဲကယီကယီလီၤ.

လၢနၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအညၣ်ကဘျးကဘျဲတခါအံၤ တနံၤတဘျီဒီး ပှၤလၢအပှံာ်တၢ်အိၣ်အကျိၤတဂ့ၤဘၣ်တဖၣ်, အဟၢဖၢဟးထိၣ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဟၢဖၢကျၢၤတဖၣ် ကကိညၢ်ထိၣ်က့ၤဝဲလီၤ. တၢ်ဟၢဖၢကျၢၤတၢ်ဆါန့ၣ်ကိညၢ်ဒီး ကဒီသဒၢတၢ်အ့ၣ်ကိၢ်လီၤတၢ်ဆါဒီး(ခံပူၤ)ခဲစၢၢ်တၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢနၣ်အမဲာ်ညါ ကိာ်ပူၤဟးဂီၤ, အိၣ်တၢ်တဝံၣ်ဘၣ်, သးပူၤခိၣ်ထိးတကးတၢ်ကိၢ်ဒီးကလံၤဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်အသးအဃိ ကလံၤဆိၣ်တကးထိၣ်ဆူတၢ်ဖိခိၣ်ဒီး ကဲထိၣ်ကလံၤဆဲးဖှိၣ်သးတကးန့ၣ်လီၤ. ကိာ်ထိၣ်,ချၢဃံထိၣ်တကး,ခိၣ်ဆါတခီပၤ,တၢ်ကိၢ်တၢ်အုးတၢ်ကျၣ်ကဲထိၣ်အဃိ ဘၣ်နၢ်ကလံၤဖျးတၢ်ဆါ ခိၣ်တယူၤအဃိ ကပၢၤထိၣ်သလူၣ်, မဲာ်ချံကွၢ်တၢ်တရှဲဒီးတဆှံဘၣ်, တၢ်ဆါဒ်နှၣ်အကလုာ်ကလုာ်ကဲထိၣ်က့ၤဝဲလီၤ.

တၢ်မ့ၢ်အိၣ်အီၤကိးနံၤဒဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်န့ၣ် ဆံၣ်,ဟၢဖၢ,ကလံၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးတၢ်ကိၢ်လီၤဒီး သွံၣ်ထံကဂ့ၤဝဲအမဲာ်ညါ ကဒီသဒၢတၢ်ဆါလၢအဖိခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တကးဒံးဘၣ်,မ့ၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါဒ်နှၣ်အသိးစ့ၢ်ကီးကဘျါက့ၤဝဲလီၤ. ပထံၣ်ဘၣ်လၢ ပှၤတနီၤတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢအဟၢဖၢကျၢၤယံာ်ယံာ်ထၢထၢအဃိ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အီကသံၣ်လူမးဒီးအဟၢဖၢဟးထိၣ်ဝဲလီၤ. လၢတၢ်နၣ်အဃိ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အီဝဲကသံၣ်လူကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ပှၤဒ်နၣ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢကဘၣ်အီကသံၣ်လူကိးနံၤဒဲးလီၤ. တၢ်လၢကသံၣ်လူအပူၤန့ၣ် ပၣ်ဃုာ်ဒီးကသံၣ်ဖီလၣ်(ပွေးကိုင်း)အဃိ ဘူးလၢအဟၢဖၢကဟးထိၣ်န့ၣ် အဟၢဖၢကစံာ်,ဆါကတကံထိၣ်ဒီး ဖဲအဟၢဖၢဟးထိၣ်အခါ ကလီၤဃုာ်ဒီးအဘျိၣ်အဘျ့လၢအပှံာ်အကပိာ်ကပၤ, အသလီတဖၣ်ဟဲလီၤပၣ်ဃုာ်,အပှံာ်တဖၣ်ဘူလီၤဝဲသ့အဃိ ယံာ်ထိၣ်ဒီးပှံာ်ညိး, ပှံာ်ကဲထိၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်လူလၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးကနခိၣ်တဖၣ်ကဲထိၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲအါဒိၣ်တက့ၢ်လီၤ. ပှၤလၢအမ့ၢ်အိၣ်ကသံၣ်ဟၢဖၢလူမးအဟၢဖၢမ့ၢ်ဟးထိၣ်န့ၣ် ပှၤဒ်နၣ်အသိးတဖၣ်ကြၢးအိၣ်နၢ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးကိးနံၤဒဲးဒီး အဝဲသ့ၣ်ကပူၤဖျဲးထိၣ်လၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအၢသီဒ်နၣ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ် မ့မ့ၢ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးန့ၣ် မ့ၢ်ကသံၣ်ကသီတၢ်အိၣ်လၢအဂ့ၤတခါန့ၣ်လီၤ.

ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအသဟိၣ်လၢအလီၤဆီအိၣ်ဒံးဝဲတခါလၢအမ့ၢ်ဝဲ,ပှၤလၢuricacid အိၣ်အါလၢအသွံၣ်ကျိၤပူၤတဖၣ် ကကၢၤဃာ်က့ၤဝဲဒီး ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါဒ်နၣ်အသိးတဖၣ် uricacid လၢအသွံၣ်ကျိၤပူၤတဖၣ် ကစှၤလီၤကွံာ်ဝဲဒီး ကအိၣ်က့ၤဝဲဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်နၣ်အဃိ ပှၤလၢ uricacid အါလၢအပူၤတဖၣ် အခီၣ်လ့ၢ်ခိၣ်အမိၢ်ပှၢ် အဆၢအကမဲာ်တဖၣ်ကညိးအ့ၣ်ထုးတကံဝဲ(Gout) တၢ်ဆါတဖၣ်ကဒီသဒၢဝဲဒီး မ့ၢ်ကဲထိၣ်အသးတခီကလီၤမၢ်က့ၤဝဲလီၤ.

ဖုၣ်ခိၣ်ကိၢ်ကသံၣ်ကသီစဲအ့ၣ် ပှၤသ့ပှၤဘၣ်တဖု ဆဲးနုာ်လီၤခဲစၢၣ်အဆဲလ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဆူယုၢ်အပူၤလီၤ. ခဲစၢၣ်အဆဲလ်ဖိလၢဆဲးနုာ်လီၤဝဲတဖၣ်အါထိၣ်ဝဲလၢယုၢ်အပူၤလီၤ. လၢခံ အဝဲသ့ၣ်ဆဲးနုာ်လီၤထိၣ်ဒိၣ်နဲးအထံဆူယုၢ်အပူၤဒီးလၢခံထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢခဲစၢၣ်အဆဲလ်လၢအအိၣ်လၢယုၢ်အပူၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၤကွံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ခီဖျိတၢ်မၤကွၢ်အံၤ အဝဲသ့ၣ်ပာ်ပနီၣ်ဝဲလၢ ထိၣ်ဒိၣ်နဲး, မ့ၢ်ကသံၣ်တခါလၢအဒီသဒၢခဲစၢၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်စံးဝဲလၢ တမၤကွၢ်ဘၣ်ဒံးလၢပှၤကညီအပူၤဒံးဘၣ်. တချူးလၢဖုၣ်ခိၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဒိၣ်စိတဖၣ် အတၢ်မၤကွၢ်ပှၤကညီဒံးဘၣ်န့ၣ် ပှၤကွဲးလံာ်ဖိထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ အဘူးအတံၢ်ဒီးအတံၤသကိးပှၤဆါတဖၣ်မၤကွၢ်ဝဲဒီး ကဲထိၣ်တၢ်လီၤကမၢကမၣ်အဒိၣ်အအါန့ၣ်လီၤ.

ပှၤကွဲးလံာ်အတခွါဒီးအမါခံဂၤလၢာ် မ့ၢ်ပှၤလၢအဖျိထိၣ်ထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤ မါတလ့ကသံၣ်ကသီလၢစဲအ့ၣ်တကပၤဒီး ဒီးနၢ်ဘၣ်ဒံၤဖျိမၤလံာ်အှၣ်သးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒီမါဝၤခံဂၤလၢာ် အိၣ်ဆိးဖဲ(ကြိုးပဒီ)ဒီး အိးထိၣ်ဝဲကသံၣ်ဒၢးန့ၣ်လီၤ. ပှၤကွံာ်ဃုနံၣ်ဃၣ်ဃၣ် ပှၤကွဲးလံာ်ဖိအတခွါအမါ မးခွဲၣ် ဒီးနၢ်ဘၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါနးနးကျံၤကျံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် မးခွဲၣ်တသံဘၣ်. အိၣ်မူဝဲတုၤခဲကနံၣ်အံၤ ပှဲၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပှၤကွဲးလံာ်ဖိသးပၣ်

လၢအတခွါအမါမးခိၣ် အသူၣ်တၢ်ဆါဘျါကွၤဝဲအဃိ အဝဲသံကွၢ်သံဒီးအတခွါမုၣ်လၢလီတဲစိအပူၤန့ၣ်လီၤ.

"မးခိၣ်,နဘၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါ... နအိၣ်ကသံၣ်မနုၤဒီးဘျါကွၤဒၣ်လဲၣ်. နတၢ်ဆါဘျါကွၤန့ၣ် ယအဲၣ်ဒိးသ့ၣ်ညါအဃိယသံကွၢ်နၤလီၤ."

"ယဘၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်အဃိ ကဲထိၣ်ဖှ့(ကဘုထံ)သၢဘျီညါ,နၥ်က့ တၢ်ဘိမဲာ်ဘၢၤအဃၢ်(ဘိပိုး)အဃၢ်ဒီးသူၣ်ခဲစၢၣ်အကသံၣ်ယမ့ဘၣ်တဲပှၤနၤန့ၣ် မ့ါဝဲထိၣ်ဒိၣ်နဲးလီၤ. ယအိးကွံာ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအဘ့ၣ်ဝံၤ ယအိၣ်အကံၢ်ပှၤအကပုာ်လုးတခါလၢအလီၤက်ဒီးကွဲၤလံၤကိးမ့ါနံၤဒဲးလီၤ. ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအဘ့ၣ်ဒီး ကွဲၤလံၤအဘၢၣ်စၢၤ မၤအသးလါလါဘိဘိန့ၣ်ဂ့ၤဒိၣ်ကတၢၢ်နၥ်က့ ယဲယအိၣ်ဒၣ်လၢကွဲၤလံၤတခါန့ၣ်ကိးမ့ါနံၤလီၤ."

ပှၤလၢအဘၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါဒီးဘျါကွၤအိၣ်ဒံးဝဲတဂၤလီၤ. အဝဲမ့ါ မးခိၣ်အဖိမုၣ်အသကိးအပါလီၤ.အဝဲတခိ အိၣ်ဒီးတၢ်ဆါစံၤ(စိပိုး)ဒီး ခိဃီၤဆူခဲစၢၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်လၢဝ့ၢ်မါတလ့ အဝဲဘၣ်တၢ်ဘိမဲာ်(စံၤတၢ်ဆါ)ဒီး ကဲထိၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်ဒီး ကိးနံၤဒဲးအဝဲအိၣ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအဃိ ဘျါကွၤလၢထိၣ်ဒိၣ်နဲးကသံၣ်လီၤ.

ဒီၤသါသါဝ့, လၢအသးအိၣ် ၆၀နံၣ်တဂၤစံးဝဲ, သါသကိးတဂၤ ဘၣ်န့ၢ်သူၣ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါဒီး အီဝဲထိၣ်ဒိၣ်နဲးကိးနံၤဒဲးအဃိ အတၢ်ဆါဘျါကွၤဝဲလီၤ. အဝဲစံးဝဲဒ်အံၤ,"ယသကိးတဂၤ ဘၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်ဒီး အဝဲကွးန့ၢ်ထိၣ်ဒိၣ်နဲးအညၣ်ကပုာ်လုးတခါဝံၤ ချီအီဝဲဒီးထါထညဲး(နီၣ်ဝ့)ကိးနံၤဒဲးအဃိ အတၢ်ဆါဘျါကွၤဝဲလီၤ." ပှၤလၢအအုၣ်အသးဒီးဟ့ၣ်တၢ်ကစိၣ်တဂၤအံၤ အိၣ်ဆိးဝဲဖဲလဲၢ်သၢၤယၢၤကရူၢ်,မ့ၤယဲကွီၣ်စွၤကျဲန့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်သရၣ်ဒိၣ်စိလၢဖုၣ်ခိၣ်ကီၢ်တဖၣ် မၤကွၢ်ယုၢ်လၢထိၣ်ဒိၣ်နဲး တချုးဒံးလၢအဝဲသ့ၣ်မၤကွၢ်လၢပှၤကညီဒံးဘၣ်န့ၣ် လၢပကီၢ်ပယီၤအပူၤ ပှၤကွဲးလံာ်ဖိတဂၤအံၤ ဒုးသ့ၣ်ညါပှၤလၢ ပှၤလၢအဘၣ်သူၣ်ခဲစၢၣ်ဒီး ဘျါကွၤအိၣ်လံဝဲသၢဂၤလံန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢပတသ့ၣ်ညါဒံးဘၣ်န့ၣ် ကအိၣ်ပှဲၤဂၤလံလဲၣ်န့ၣ် ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

ဟံးန့ၢ်လၢအ့ထၢၣ်နဲးလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ(အိၣ်ခဲၣ်)သ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲာ်စဲကသံၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူၣ်ပသၢဂီၤ

တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ

တၢ်လီၢ်လၢပသူၣ်ပသၢဂီၤန့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဒိခိၣ် ထံလုၢ်ဘၢတတုၤဘၣ် အဲၣ်တၢ်လီၢ်လၢအပျီ မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဂ့ၤဒီး ထံလၢပသူအီၤလၢပကလူအထံန့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢပကြၢးကွၢ်ဆိကမိၣ်ဆိဒီးကတဲာ်ကတီၤဟ်ဆိတၢ် တချုးလၢပသူၣ်ပသၢဂီၤဒံးဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်–

(၁)တၢ်ဆၢကတီၢ်အါတက့ၢ် ပသူၣ်အီၤလၢစံာ်ပှၤဖဲပကူးကုၤဘုဝံၤအဆၢကတီၢ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လါနီၣ်ဝ့ဘၢၣ်တုၤလါမးရှးန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ် ပသူၣ်အီၤသ့ကိးဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဆၣ် အဂ့ၤဒိၣ်ကတၢၢ် ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်ကိၢ်ခါအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤသူၣ်ဝဲလၢတၢ်စူၤခါဒီး တၢ်ကိၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

(၂)ပသၢဂီၤအထူၣ်လၢပကသူၣ်အီၤ ကဘၣ်မ့ၢ်ပသၢဂီၤလၢအတံၢ်ဂ့ၤ အတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတအိၣ်ဒီး ပကဘၣ်စီးလီၤအီၤသၢလါမး တချုးလၢပသူၣ်အီၤဒံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပပာ်န့ၢ်ပသဲဂီၤအတံၢ်လၢပကသူၣ်အီၤန့ၣ် ပကဘၣ်စုၣ်အီၤဒီးကသံၣ်မၤသံကွံာ်တၢ်ဆါကဂ့ၤဒိၣ်တက့ၢ်လီၤ.

(၃)တၢ်ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်လၢပသူၣ်ပသၢဂီၤတၢ်လီၢ် လၢပကသူၣ်ပသၢဂီၤန့ၣ် ပကဘၣ်မၤကဖှၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဒီး ဃါဃုာ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအအ့ၣ်ဃ့ ဒ်ပဟီၣ်ခိၣ်ကဂ့ၤထိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ချါအနိၣ်ဂံၢ် ၁၅– ၁၅– ၁၅–ဖံလီၤအီၤဒီးဃါဃုာ်အီၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်လၢပကသူၣ်ပသၢဂီၤန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်မၤထိၣ်အကျိၤတကျိၤဒီးတကျိၤ ဒ်သိးပကဟးလူအထံဒီးလဲၤကွၢ်ပသၢလၢပသူၣ်အီၤကညီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူၣ်ပသၢဂီၤ

တုၤပကတဲာ်ကတီၤတၢ်လီၢ်လၢပကသူၣ်ပသၢဂီၤဝံၤဒီး ပကဘၣ်ဟံးန့ၢ်ပသၢဂီၤလၢပပာ်န့ၢ်အီၤ သွဲၣ်ကွံာ်အထူၣ်လီၢ်လံၤအတံၢ်လီၢ်လံၤတုၤအဝံၤဒီး ပကအဲးဖးပသၢဂီၤအထူၣ်လၢ အအိၣ်ဆဲဘူးလိာ်အသးဘၣ်. တထူၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ခံက့သၢက့န့ၣ်လီၤ.ပကသူၣ်အထူၣ်လၢ အိၣ်အဂံၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ပူၤ(၇–၁၀)သီ,ပသၢဂီၤလၢပသူၣ်အီၤကမဲထိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ပလီၢ်ဘိမ့ၢ်အိၣ်ဒီးပသူၣ်လီၤအီၤဝံၤ ပကဘၣ်ကးဘၢအီၤတဘျီ ဃီန့ၣ်ကဂ့ၤဒိၣ်တက့ၢ်လီၤ. အဘၢၣ်စၢၤလၢပသူၣ်ပသၢဂီၤန့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲတထါလၢပစုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်ကတဲာ်ကတီၤက့ၤပသၢဂီၤလၢပသူၣ်အီၤ

(၁)တၢ်တ့ၢ်လီၤဟီၣ်ခိၣ်ချါ ပကဘၣ်နီၤဖးတၢ်ဆၢကတီၢ်ခံကတီၢ်ဒ်အံၤ–

–ဖဲပသူၣ်လီၤနံၣ်(၁၄)သီ,ပကဘၣ်တ့ၢ်လီၤဟိၣ်ခိၣ်ချါအနိၣ်ဂံၢ်(၄၆–၀–၀)တအ့ကၢၢ်,ပကဘၣ်တ့ၢ်လီၤဟိၣ်ခိၣ်ချါ(၂၀–၂၅)ကံလိနၣ်လီၤ.
–ဖဲပသူၣ်လီၤနံၢ်အသိ(၃၀–၄၀),ပကဘၣ်တ့ၢ်လီၤဟိၣ်ခိၣ်ချါအနိၣ်ဂံၢ်(၁၅–၁၅–၁၅)တၢ်လီၢ်တအ့ကၢၢ်ဝံၤ ပကဘၣ်တ့ၢ်လီၤဟိၣ်ခိၣ်ချါ(၂၀–၂၅)ကံလိနၣ်လီၤ.

(၂)တၢ်ဟ့ၣ်လီၤနံ့ၢ်ပသၢဂီၤအထံ

–ဖဲပသူၣ်လီၤအီၤနံ့ၢ်အသိ(၇–၁၄)သီ,ပကဘၣ်လူနံ့ၢ်အထံဖဲအကြၢး ပတဘၣ်လူအထံအါတလၢတဂ့ၤ မ့ၢ်လၢပသၢဂီၤတအဲၣ်ထံအါအါဘၣ်.
–ဖဲပသူၣ်လီၤအီၤနံ့ၢ်အသိ(၁၅–၂၈)သီ, ပကဘၣ်ဟ့ၣ်အထံအါထိၣ် မ့ၢ်လၢပသၢဂီၤဒိၣ်ထိၣ်လိၣ်ဘၣ်ထံအါထိၣ်နၣ်လီၤ.
–ဖဲပသူၣ်လီၤအီၤနံ့ၢ်အသိ(၂၉–၃၅)သီ,ပသၢဂီၤဒိၣ်ထိၣ်ဒီးအဖိကဖိထိၣ် ပကဘၣ်ဟ့ၣ်အထံအါထိၣ်နၣ်လီၤ.
–ဖဲပသူၣ်လီၤပသၢဂီၤနံ့ၢ်အသိ(၄၀)ဆူအဖိခိၣ်ပသၢဂီၤအတံၢ်ဘူးထိၣ်လၢအကလၢပှဲၤလံ တလိၣ်ဘၣ်ထံအါအါလၢၤဘၣ်. ပကဘၣ်ကွၢ်ဟိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဃ့ထိဒီး ပကဘၣ်လူအထံနၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ပသၢဂီၤအထံ ပမ့ၢ်သူၣ်လၢတၢ်စူၤခါပတဘၣ်လူနံ့ၢ်အထံဘၣ်. မ့ၢ်လၢမူခိၣ်စူၤထံအိၣ်ထိဘိ ပကဘၣ်ကွၢ်ထံလၢအကအါတလၢဒီး ပပသၢဂီၤကအုၣ်သံဒီးဘၣ်တၢ်ဆါနၣ်လီၤ. ပကဘၣ်မၤနံ့ၢ်ထံအကျိၤ ဒ်သိးအသုတလုၢ်ဘၢပသၢဂီၤအလီၢ်တဂ့ၤနၣ်လီၤ.

(၃)တၢ်မၤဘၢပသၢဂီၤလၢပသူၣ်အိၣ်အီၤ

တုၤပသူၣ်လီၤပသၢဂီၤဝံၤနၣ် ပကဘၣ်မၤဘၢဒ်အမ့ၢ်လီၢ်ဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဖ့ဘ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤနၣ်လီၤ. နိၣ်လၢအဃ့လံမ့ၢ်ဂ့ၤပသူအီၤသ့နၣ်လီၤ. ပကကးဘၢအီၤ မ့ၢ်လၢဟိၣ်ခိၣ်သုတဃ့ချူလၢၤတဂ့ၤဒီး ပသၢဂီၤကနံ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခုၣ်ထိဘိနၣ်လီၤ.

ပသၢဂီၤအတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးအဃူးအဃၢ်တဖၣ်

(၁)ပသၢဂီၤအလၣ်အုၣ်သံမ့ၢ်တၢ်ဆါတမံၤလၢတၢ်လၢပတြီဆၢအီၤသ့မ့ၢ်ဝဲဒၣ်–

–ပကဘၣ်မၤအလီၢ် တချူးလၢပသူဒံးဘၣ် ပကဘၣ်ဃါဃုာ်အီၤဒီးထူၣ်ဝါ ဒ်သိးကတြီဆၢကွံာ်တၢ်ဆါနၣ်လီၤ.
– ပကဘၣ်မၤကဆှဲကဆှိပသၢဂီၤလၢပသူၣ်အီၤ သုတဒုးမဲထိၣ်နိၣ်အါအါတလၢတဂ့ၤ ပကမၤပျိနံ့ၢ်အနိၣ်ထိဘိ
– ပကဘၣ်ဃုနံ့ၢ်ပသၢဂီၤလၢပသူၣ်အီၤနၣ် သုတအိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဂ့ၤဒီး ပကဘၣ်ဃါဃုာ်အီၤဒီးကသံၣ်တြီဆၢကွံာ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ တချူးလၢပသူၣ်အီၤဒံးဘၣ်နၣ်တက့ၢ်.
– ပကဘၣ်လဲၤကွၢ်ပတၢ်သူၣ်အလီၢ်ထိဘိ ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါပသၢဂီၤလၢပသူၣ် မ့ၢ်အထံဃ့ဧါ. မ့ၢ်ထံအါတလၢဧါ. မ့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဘၣ်အီၤဧါ. မ့ၢ်အဃၢ်အိၣ်ဧါ. မ့ၢ်တၢ်လိၣ်ဒိၣ်ကတၢၢ်နၣ်လီၤ.

(၂)သ့ၣ်မိၢ်ပီၤအိၣ်အလၣ်

ပမ့ၢ်ထံၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပီၤအိၣ်အလၣ်ဒီး ပကဘၣ်ဃုကသံၣ်ဖိၣ်လၢပမၤနံ့ၢ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကသံၣ်လၢပလဲၤပှ့ၤနံ့ၢ်အီၤလၢကျးမ့ၢ်ဂ့ၤဒီး သူအီၤဒ်တၢ်ဒုးနဲၣ်အီၤလၢကသံၣ်အဒၢကပၤနၣ်တက့ၢ်.
တၢ်လၢပကဘၣ်မၤ တချူးလၢပထဲးထိၣ်ကှ့ၤပသၢဂီၤဒီး တၢ်ကတဲာ်ကတီၤကှ့ၤအီၤလၢပထဲးထိၣ်ပသၢဝံၤလံတဖၣ်ဒံးအံၤ,
(၁)အနံၤအသိလၢပထဲးထိၣ်ကှ့ၤပသဲဂီၤအါတက့ၢ် စးထိၣ်လၢပသူၣ်လီၤအီၤ တုၤလၢဘၣ်ထဲးထိၣ်ကှ့ၤအီၤနၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲအသိ(၆၅ တုၤ၈၀)သီနၣ်လီၤ. အိၣ်လၢတၢ်လီၢ်ဒီးကလံၤသိၣ်ဂီၤ တၢ်ဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကိၢ်ခါ မ့တမ့ၢ် တၢ်စူၤခါနၣ်လီၤ.
(၂)တၢ်ထဲးထိၣ်ကှ့ၤပသၢဂီၤ ပကဘၣ်ကွၢ်ပသၢဂီၤအတံၢ်မ့ၢ်လၢပှဲၤလံဧါဒီး အလၣ်နၣ်ဃ့ထိလံဧါ မ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်ဒိၣ်နၣ်လီၤ.

(၃)တၢ်ကတဲာ်ကတီၤကှ့ၤအီၤ

–တုၤပထဲးထိၣ်ကှ့ၤပသၢဝံၤဒီး ပကဘၣ်မၤကွံာ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီးစၢဃာ်အီၤ ဒီးဘျးလီၤစဲၤအီၤ ဒ်သိးအသုတဂ့ၤနၣ်လီၤ.
–တုၤပသၢဂီၤအထူၣ်ဃ့ထိဒီးပကဘၣ်မၤကဆှဲကဆှိကှ့ၤအီၤကဒီးတဘျီ ဒ်သိးပသၢဂီၤလၢပသူၣ်အီၤနၣ် အလုၢ်အပှ့ၤကဂ့ၤထိၣ် မ့ၢ်လၢပှၤလၢအပှ့ၤတၢ်တဖၣ် အဲၣ်ဒီးပသၢဂီၤလၢအဂ့ၤဒီးကဆှိနၣ်လီၤ.
–တၢ်သူၣ်ပသၢဂီၤ မ့ၢ်တၢ်သူၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတကလုာ်လၢအညီဒီး သူတၢ်ဆၢကတီၢ်တယံာ်ဘၣ် ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတကလုာ်လၢပကဘၣ်ကွၢ်အီၤဂ့ၤဂ့ၤဒ်ဖိသၣ်တဂၤနၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထိၣ်တၢ်သူၣ်ပသၢဂီၤနၣ်လီၤ.

တၢ်သူကသံၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ

ကသံၣ်ကသီလၢပကသူဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိနၣ် ပကဘၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးဒီးဃုနၢ်ပၢၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ တချူးပသူကသံၣ်ဒံးဘၣ်နၣ်လီၤ. အါဘျီ ပှၤလၢအသူကသံၣ်တဖၣ် တုၤအသူကသံၣ်ဒီးကဲထိၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲအါမးနၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပတဃုနၢ်ပၢၢ်ကသံၣ်ကသီအဂ့ၢ်ဘၣ်နၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃိ ပအဲၣ်ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါအါထိၣ်ဘၣ်ဃးကသံၣ်အဂ့ၢ် ကသံၣ်တကလုာ်ဒီးတကလုာ်လၢပကဘၣ်သူဒ်လဲၣ်ဒီး ကဲဘျုးကဲဖှိၣ်ဒ်လဲၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်လၢကသံၣ်လၢပှၤသူအီၤဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအိၣ်ဝဲဒၣ်သၢကလုာ် ဒ်အမ့ၢ်ဝဲဒၣ်–
(၁)ကသံၣ်လၢအကဲထံ
(၂)ကသံၣ်လၢအကဲအကမူၣ်
(၃)ကသံၣ်လၢအကဲအဒီဖျၢၣ်
–ကသံၣ်လၢအကဲထံတဖၣ်အိၣ်အါမံၤအဃိ တချူးလၢပသူဒံးဘၣ် ပကဘၣ်ဃုသ့ၣ်ညါဒီးဖးကသံၣ်အလံာ်တဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢကသံၣ်ဒၢကပၤ တၢ်ကဒုးနဲၣ်ပှၤလၢ ပကဘၣ်သူလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိမနုၤလဲၣ်. ပကဘၣ်သူပှဲၤကလုာ်လဲၣ်. ကတဲဘၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးနၣ်လီၤ.
–ကသံၣ်လၢအကဲအကမူၣ်တဖၣ် ပကဘၣ်သူဃုာ်အီၤဒီးထံစ့ၢ်ကီးနၣ်လီၤ.
–ကသံၣ်လၢအဒီဖျၢၣ်တဖၣ် ကသံၣ်တကလုာ်အံၤ ပသူအီၤသ့တထံၣ်ဃိဘၣ်ဆၣ် ပကဘၣ်ဃုနၢ်ပၢၢ်အီၤစ့ၢ်ကီးလၢ ပကဘၣ်သူလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအတၢ်ဃူးတၢ်ဃၢ်ဧါ. မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဧါနၣ်လီၤ. ကသံၣ်တကလုာ်အံၤ ပသူအီၤသ့ညီနံ့ၢ်ဒံးကသံၣ်အဂၤနၣ်လီၤ.
–တၢ်ပလီၢ်ပဒီသး ဘၣ်ဃးတၢ်သူကသံၣ်တဖၣ် တၢ်လၢပဒုးပလီၢ်ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအါထိၣ်ဒံးအံၤနၣ်လီၤ.
–တၢ်ပှ့ၤကသံၣ်လၢပကတြီဆၢတၢ်ဃူးတၢ်ဃၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢ ပတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအကျါတဖၣ် တၢ်လၢပကဘၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးမ့ၢ်ဝဲဒၣ်,
(၁)တၢ်ဒုးပလီၢ်ပဒီဘၣ်ဃး တၢ်သူကသံၣ်လၢကသံၣ်အဒၢကပၤနၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်အလွဲၢ်တဖၣ် နမ့ၢ်ထံၣ်ကသံၣ်အဒၢအိၣ်ဒီးအလွဲၢ်ဂီၤနၣ် မ့ၢ်ကသံၣ်လၢအဆူၣ်ဒီးလီၤပျံၤဒိၣ်ကတၢၢ် မ့မ့ၢ်အလွဲၢ်ဘိနၣ် ကသံၣ်တဖၣ်အံၤအစုၣ်အပျံၢ်စှၤနံ့ၢ်အလွဲၢ်ဂီၤဒီး မ့မ့ၢ်အလွဲၢ်လါနၣ် မ့ၢ်ကသံၣ်လၢအလီၤပျံၤစှၤကတၢၢ်နၣ်လီၤ.

(၂)လၢကသံၣ်ဒၢအကပၤ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်အမံၤ ဒ်သိးသ့ၣ်ညါမ့ၢ်ကသံၣ်ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်.
(၃)ကဘၣ်အိၣ်ဒီးပှၤမၤထီၣ်ကသံၣ်အမံၤ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလၢပှၤမၤထီၣ်ကသံၣ်အလီၢ်.
(၄)ကဘၣ်ဒုးဖျါထီၣ်ကသံၣ်အသဟီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အမၤသးဒ်လဲၣ်.
(၅)ကဘၣ်အိၣ်ဒီးမုၢ်နံၤမုၢ်သီလၢမၤထီၣ်ဝဲဒီးမုၢ်နံၤမုၢ်သီလၢကသံၣ်အနံၣ်အသီလၢာ်ကွံာ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.
(၆)ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးနၢ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးကသံၣ်အဘျုးအဖှိၣ် တၢ်ကွၢ်ကတဲာ်ကတီၤအီၤဒီးတၢ်တဲပလီၢ်ပဒီဘၣ်ဃးကသံၣ်ကသီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
(၇)ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တဲပလီၢ်ပဒီ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးဖဲပသူအီၤအခါလၢပကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်.
(၈)လံာ်တၢ်အုၣ်သးလၢပှၤဒိၣ်ပှၤပှ်အဝဲၤကျိၤတဖၣ်
–တၢ်သူကသံၣ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဂီၢ်ဒီး တၢ်လၢပကြၢးသ့ၣ်ညါဒီးနၢ်ပၢၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,
(၁)ပကဘၣ်သူကသံၣ်ဖဲတၢ်လိၣ်တဖၣ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် ပကဘၣ်ပှ့ၤကသံၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်အသး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဃူးတၢ်ဃၢ်လၢအဟဲအိၣ်ပတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ်သုတနှ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
(၂)တချုးလၢပသူကသံၣ်ဒံးဘၣ်န့ၣ် ပကဘၣ်ဖးလံာ်အတၢ်ဒုးနဲၣ်ပှၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢကသံၣ်အဒၢလိၤလိၤတံၢ်လီၤဆဲး ကတဲဘၣ်ပှၤဘၣ်ဃးဒီးပကသူဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဧါ. မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဃူးတၢ်ဃၢ်လၢအဟဲအိၣ်ပတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိဧါန့ၣ်လီၤ.
(၃)ဖဲပသူကသံၣ်အဆၢကတီၢ် တၢ်လၢပကကတဲာ်ကတီၤပသးန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပကဘၣ်သူစ့ကၤဖျိၣ်ခံလၢအစုထိခိၣ်ထိန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကဘၣ်တ့ၢ်လီၤစုဖျိၣ်ခိၣ်ဖျိၣ်ဒီး တ့ၢ်လီၤခိၣ်ဖံးဖးထိဒီးတၢ်ဒီသဒၢမဲာ်ချံနါဒ့တဖၣ် ဒ်သိးဖဲပကသူကသံၣ်အခါ ကသံၣ်သုတဘၣ်ပှၤတဂ့ၤအဃိန့ၣ်လီၤ.
(၄)တၢ်ဆံးကသံၣ်ဒၢ ပကဘၣ်ကွၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဒ်သိးဖဲပဆံးကသံၣ်အခါ ကသံၣ်သုတလီၤလူဘၣ်ပှၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
(၅)ဖဲပဆံးကသံၣ်အခါ ပကဘၣ်ကွၢ်ကလံၤဖဲပဆံးကသံၣ်အဆၢကတီၢ် ပကဘၣ်အိၣ်လၢကလံၤထံးတကပၤ မ့ၢ်လၢပသုတဘၣ်ကသံၣ်ဖဲပဆံးအခါတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
(၆)ဖဲပဆံးကသံၣ်အခါ ပသုတအီမိာ်ဒီးအီၣ်တၢ်အီတၢ်တဂ့ၤ. မ့ၢ်လၢပကအီၣ်ဘၣ်ကသံၣ်အစုၣ်အပျ့ၢ်အဃိန့ၣ်လီၤ.
(၇)ဖဲပသူကသံၣ်အခါ ကသံၣ်မ့ၢ်လီၤလူဘၣ်နၤဒီးလီၤဘၣ်နတၢ်ကူတၢ်ကၤ နကဘၣ်ဘ့ၣ်လီၤကွံာ်နကူနကၤဒီးအီလုၣ်ထံတဘျီဃီန့ၣ်လီၤ.
(၈)ဖဲပသူကသံၣ်ဝံၤကိးဘျီဒဲး ပကဘၣ်အီလုၣ်ထံဒီး မၤကဆှဲကဆှိနသးဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
(၉)ဖဲပသူကသံၣ်ဝံၤတဘျီလၢ်လၢ် ပကဘၣ်သ့ကွံာ်တၢ်ဆံးကသံၣ်ဒၢဂ့ၤဂ့ၤဒီး ဘိလီၤကွံာ်ထံတုၤအလၢာ် လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဆံးဒၢပူၤဒီး ပတဘၣ်လူလီၤကသံၣ်ထံဆူထံကျိပူၤတဂ့ၤ.
(၁၀)တၢ်လီၢ်လၢပဆံးကသံၣ်အလီၢ်န့ၣ် ပတကြၢးလဲၤနုာ်လၢအပူၤဘၣ် ၁သီတုၤ၃သီန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဝဲန့ၣ် ကသံၣ်အသဟီၣ်ဆူၣ်ဒံးအဃိန့ၣ်လီၤ.
(၁၁)တၢ်သူကသံၣ်တဘျီဒီးတဘျီ ပကဘၣ်ကွၢ်ပတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢပသူၣ်အီၤ မ့ၢ်အဘူးထီၣ်လၢပကဒုးအိၣ်က့ၤလံဧါ. မ့တမ့ၢ် တၢ်သူတၢ်သၣ်ဘူးထီၣ်လၢကမံလံဧါ. မ့ၢ်လၢကသံၣ်တမံၤဒီးတမံၤ အစုၣ်အိၣ်တီၢ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအကျါတဒံးသိးလိာ်အသးဘၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ.
(၁၂) ပှၤလၢအသူကသံၣ်တဖၣ် တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢအမဲာ်မူၤဧါ. တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသး ပကဘၣ်ကွၢ်တၢ်ဒုးနဲၣ်လၢကသံၣ်အဒၢလိၤဝံၤဆှၢအီၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်တထံၣ်ဃီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤက့ၤကသံၣ်ကသီ

(၁)ပကဘၣ်ပလီၢ်ပသး ဖဲပသူထီၣ်သူလီၤကသံၣ်အဆၢကတီၢ် ပလီကီမ့ၢ်လီၤမုၢ်လီၤတဲာ်ဒီးလၢတၢ်တ့ၢ်လီၤကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.
(၂)တုၤပသူကသံၣ်လၢာ်ဒီး ပကဘၣ်မၤဟးဂီၤကွံာ်ပလီအကိ မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်အဒၢတဖၣ်ဒီးလဲၤခူၣ်လီၤကွံာ်အီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
(၃)ကသံၣ်ဒၢဒီးကသံၣ်အကိတဖၣ် ပတဘၣ်ဆူၣ်ကဲၤအီၤလၢမ့ၣ်အူတဂ့ၤ. ကသံၣ်အပလုၢ်တဖၣ် ကဲထီၣ်ကသံၣ်ကသီဟးဂီၤလၢအတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
(၄)ကသံၣ်လၢပသူအီၤတလၢာ်ဒံးဘၣ်တဖၣ် ပကဘၣ်ပာ်က့ၤအီၤဂ့ၤဂ့ၤ ကဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်လီၢ်လၢဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ် ဟံဖိၣ်ထီၣ်တတုၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ကွဲးဘၣ်အီၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်အရှ့ဒိၣ်လၢ ပှၤလၢအသူကသံၣ်ကသီတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘှီအဃိ ပကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါပှၤဖးတၢ်ဖိကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

သရၣ်ဆၣ်ရံးထူ (မုၢ်ယူၢ်)

နီနီဆၢကကျဲးစၢးကဲထိၣ်ပှၤမၤမုာ်နသးဒီးဟ့ၣ်ကဲ့ၤနၤတၢ်စံး ဆၢသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲအသ့ဒီးအဂ့ၤကတၢၢ်နၣ်လီၤ.ဆှၢဃီၤဒုး သ့ၣ်ညါဘၣ်နတၢ်ကီတၢ်ခဲ, နတၢ်ကဒိၢ်တၢ်ဂီၤအကစၢ်ဆူ နီနီ ဆၢအအိၣ် ခီဖျိကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမဲးကစံနီၤ.

ဆူ/
နီနီဆၢ,

ဒ်သိးပကကဲထိၣ်ဘၣ်ပိာ်မုၣ်လၢအဂ့ၤတဂၤအဂီၢ် ပကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်?

လၢ – ကညီမုၣ်

ကညီမုၣ်,
ဒ်သိးပကကဲထိၣ်ဘၣ်ပိာ်မုၣ်လၢအဂ့ၤတဂၤအဂီၢ် ပကဘၣ်ကွၢ်လီၤနီၢ်ခိ မဲာ်ထံကလၤ,နီၢ်သးမဲာ်ထံကလၤထီဘိဒီးမၤဂ့ၤထိၣ်ပသးနၣ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,

ကညီမုၣ်အနံၣ်တဖၣ် ကညီခွါကၤဝဲဒ်ဆ့ကၤအသိးနၣ် ကြၢးကစီဒီဓါ?

လၢ – ထူကပုာ်လုး

ထူကပုာ်လုး,
နံၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကံးညာ်ဒီးဒ်နၣ်အသိး ဆ့ကၤ,မ့ၢ်တၢ်ကံးညာ်နၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ကူအီၤဒီးကမ့ၢ်နံၣ်,တၢ်မ့ၢ်ဆးကၤဒ်ဆ့ကၤဒီးကမ့ၢ်ဆ့ကၤလီၤ. ကညီခွါကၤဝဲကြၢးတကြၢးဘၣ်အဂ့ၢ်နၣ် ဒီးသနၤထိၣ်အသးလၢကညီခွါအလုၢ်အလၢ်ထူသနူတၢ်ဆဲးတၢ်လၤအတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲအဖီခိၣ်နၣ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,

ဒ့ၣ်ကလုာ်လၢကီၢ်ပယီၤပူၤတဖၣ် ဘၣ်မနုၤမၤအသးဒ်ဒ့ၣ်အိၣ်လိာ်ဒ့ၣ်, ညၣ်အိၣ်လိာ်ညၣ်အသိးနၣ်လဲၣ်?

လၢ – ထံဖိ

ထံဖိ,
ကမ့ၢ်လၢအိၣ်ခ့ယှၢ်,ဘိၣ်သိၣ်တဘ့ၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်အဂၤလၢကအိၣ်ဝဲ အဂီၢ်တအိၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်အဃိလီဓါသၢၣ်.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,

⚥ တၢ်ပနီၣ်ဝဲအံၤ ယနၢ်ပၢၢ်လၢအမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ဒီးပိာ်မုၣ်ပိာ်ခွါအ တၢ်ပနီၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်အံၤဟ်ဝဲပိာ်ခွါလၢအဖီခိၣ် လၢကပၢအီၤအဂီၢ် သၢၣ်နီၤ. မ့မ့ၢ်ပဝဲပိာ်မုၣ်တခီဟ်ဝဲလၢအဖီလာ် ကဲထိၣ်တၢ်သးတမံလၢ ယဂီၢ်တစဲးဖိညါမိၣ်. လၢပဝဲပိာ်မုၣ်ပကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အ တၢ်ထံၣ်ဆံးကွၢ်တလီၤမၤနၢၤအီၣ်ဃိၣ် ပဝဲပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ် ပ ကဘၣ်ဆဲးမၤဒ်တၢ်လၢပိာ်မုၣ်အဂီၢ်ပှဲၤဃၣ်ဒ်လဲၣ်. တၢ်ပနီၣ်ဝဲအံၤ မ့ၢ်ဆိ တလဲကၠၤဝဲဒ်အံၤ ⚥ တသ့ဓါ?

လၢ – နီနီဒူပျာ်ယာ်

နီနီဒူပျာ်ယာ်,
တဘၣ်ဆိကမိၣ်ဒီးသးတမံလၢတၢ်ပနီၣ်ခံခါအံၤအဖီခိၣ်တဂ့ၤမိၣ်. ပိာ်မုၣ်,မ့ၢ်ပှၤလၢအသးသဟီၣ်ဆူၣ်,သးဂံၢ်ဘါဆူၣ်,ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်,တူၢ်တၢ်နှၢ်အါနှၢ်ဒံးပိာ်ခွါအဃိ အဝဲတီဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်လၢအခိၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပိာ်ခွါတခီ အဝဲဘၣ်ထူတကျာ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်လၢအခိၣ်ဖးဒိၣ်ညါတမ့ၢ်ဘၣ်. ဒ်သိးပဝဲပိာ်မုၣ်တဖၣ် ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ထံၣ်ဆံး, ကွၢ်တလီၤ,မၤနၢၤအီၣ်ဃိၣ်အဂီၢ် ပဝဲပိာ်မုၣ်တဖၣ် ပကဘၣ်လီၤခဲၣ်ဖှဆူၣ်ဆူၣ်လၢပှၤတဝၢအကျါလီၤ. တၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ပနီၣ်ဒီးဆီတလဲကၠၤတၢ်ပနီၣ်တအိၣ်လၢနီနီဆၢအစုပူၤဘၣ်.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,

ယကဘၣ်အိၣ်လၢနီၣ်ဂံၢ်(၁)အတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲအဖီလာ်ဓါ. မ့တမ့ၢ် ယကဘၣ်အိၣ်လၢနီၣ်ဂံၢ်(၂)အတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲအဖီလာ်ဓါ. မ့ၢ်တၢ်ကီလၢယကဆၢတဲာ်လီၤယသးအဃိ ဝံသးစူၤ ဟံးစုနဲၣ်ကျဲဘၣ်ယၤတဘိနီၣ်.

လၢ,ပှၤတၢ်ဘၢၣ်စၢၤ

ပှၤတၢ်ဘၢၣ်စၢၤ,
နီၣ်ဂံၢ်(၁)အတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲဓါ. မ့တမ့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်(၂)အတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲဓါ နၣ် မ့ၢ်တၢ်ကီလၢနဂီၢ်လံဒီး ဘၣ်မနုၤအဃိ နလိၣ်ဘၣ်အါထိၣ်နီနီဆၢ အတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲလဲၣ်. ကညီဖိကဘၣ်စံၣ်ညီတီနံအဘျၣ်အတီၢ်ဒ်ၣ်ဝဲ အဃိ နဲစ့ၢ်ကီး စံၣ်ညီၣ်တီနံနဘျၣ်နတီၢ်လၢနကစၢ်ဒ်ၣ်နဲအဂီၢ်တက့ၢ်.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,

ကညီဖိမၤန့ၢ်ကဲ့ၤတၢ်သဘျ့လံဓါ? ဝံသးစူၤ စံးဆၢဘၣ်ယၤဒ်နတၢ်ထံၣ် ဒ်ၣ်နဲအသိးတက့ၢ်မိၣ်.

လၢ,ဒ့မုၢ်လၢ်

ဒ့မုၢ်လၢ်,
တၢ်သဘျ့လၢနအဲၣ်ဒိးစံးနၣ် မ့ၢ်တၢ်သဘျ့ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်?

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,

မဲအနည်းကမဲအများကိုလိုက်လျောရသည်ဟုဆိုကြသည်။ ဒါကြောင့် ခရစ်မတ်ပွဲတော်ကို ကမ္ဘာပေါ်တွင်လူသိအများဆုံး၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်မှာလည်း ကမ္ဘာပေါ်မှာလူသိရှင်ကြားဖြစ်တာမို့ အများပျော်ရွှင်တဲ့မဲဆန္ဒပွဲ ကိုရွေးချယ်ရမှာမို့ကျနော်အခက်တွေ့နေတယ်။ ဘယ်ပွဲနေ့ကိုရွေးချယ်ရမှာလဲ?ကူညီပေးပါ။

တောင်ငူ – အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
ခရစ်မတ်ပွဲတော်သည် ဘာသာရေးပွဲတော်ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်အများစုသာ ဘုရားသခင်၏ချစ်ခြင်းမေတ္တာကိုအကြွင်းမဲ့ယုံကြည်၍ ချီးမွမ်းထောပနာပြုကြပါ

သည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားများအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ပွဲတော်ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့်မည်သူမဆိုပါဝင်ဆင်နွဲနိုင်ကြပါသည်။ သင်အနှစ်သက်ဆုံးပွဲတော်ကိုသင်ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်။

လာ–နီနီဆာ

ဆူ/
နီနီဆာ,

တိုင်းရင်းသားများအားလုံး နအဖစစ်အာဏာရှင်ကိုတော်လှန်တိုက်ခိုက်ကြတာဘာအတွက်ကြောင့်မအောင်မြင်ကြတာလဲ?

တောင်ငူ–အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
အဲ့မွီလည်း စစ်အာဏာရှင်ကိုတော်လှန်တဲ့လက်နက်ကိုင်စစ်သားတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်ဆိုရင်ဘယ်လိုစဉ်းစားသုံးသပ်မှာလဲ? နအဖစစ်အာဏာရှင်များထိုင်ခုံပေါ်ကနေမဆင်းပေးသ၍ဘယ်လိုမှမအောင်မြင်နိုင်ဘူး။

လာ–နီနီဆာ

ဆူ/
နီနီဆာ,

ကရင်လူမျိုးများ ကရင်ဘာသာစကားအမှန်တကယ်ရှိပါလျက်နှင့် ဘယ်အတွက်ကြောင့် အင်္ဂလိပ်၊ဗမာစကားအားရောယှက်မျှ၍ပြောဆိုကြတာလဲ?

တောင်ငူ–အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
အဖြေကတော့အလွယ်လေးပါ။ အဲ့မွီလည်း ကရင်လူမျိုးဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဘာကြောင့် နောနောဆဲဆီ ဗမာစာနှင့်ရေးရတာလဲ?

လာ–နီနီဆာ

ဆူ/
နီနီဆာ,

ကရင်လူမျိုးများထိမ်းမြားလက်ထပ်ယူခြင်းသည် နိုင်ငံခြားသားများ(၁၀%),မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိတိုင်းရင်းသားများ(၂၅%)ကရင်အချင်းချင်း(၆၅%)ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်ဟုကျနော်သုံးသပ်တွေးခေါ်မှန်းဆခြင်းမှာမှန်ပါသလား?

တောင်ငူ–အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
နောနောဆဲကရင်လူမျိုးများထိမ်းမြားလက်ထပ်ယူခြင်းစာရင်းကိုတာဝန်ယူကောက်ခံထားသည့်သူမဟုတ်သည့်အတွက်ကြောင့်စာရင်းအဖြေမှန်အတိအကျမပြောပြနိုင်ပါ။။

လာ–နီနီဆာ

ဆူ/
နီနီဆာ,

ကရင့်တော်လှန်ရေးကြီး တရားစစ်မှန်တဲ့လုပ်ငန်းဖြစ်ပေမဲ့ ကရင်လူငယ်မောင်မယ်တချို့ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားစွာဖြင့် ပါဝင်တာဝန်မထမ်းဆောင်ချင်ကြတာလဲ။

တောင်ငူ–အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့်ပါဝင်ထမ်းဆောင်ခြင်းမရှိတာရယ်၊သူတို့ကိုယ်တိုင်ကပါဝင်ထမ်းဆောင်ချင်တဲ့စိတ်မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲ့မွီကိုယ်တိုင် ကရင့်တော်လှန်ရေးကြီးကိုဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားစွာထမ်းဆောင်တဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်မယ်ဆိုရင် နောနောဆဲ အဲ့မွီအတွက်ဂုဏ်ယူပါတယ်။

လာ–နီနီဆာ

ဆူ/
နီနီဆာ,

ကရင်ဓလေ့ရိုးရာအချက်အပြုပ်အစားအစာများအနက် တာကပေါ်(တာလပေါ်)ဟင်းတစ်မျိုးသည် မည်သည့်တပ်မဟာတွင် ပိုမိုအကြိုက်ဆုံးစားသုံးကြသနည်း?

တောင်ငူ–အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
တပ်မဟာအားလုံးကို အပျော်ခရီးထွက်အစားအသောက်များကိုလည်းလေ့လာရင်းနဲ့ ဘယ်တပ်မဟာကတာလပေါ် ပိုမို အကြိုက်ဆုံးစားသုံးကြသလဲဆိုတာသိပါလိမ့်မယ်။အပြန်ခရီးမှာ ဘယ်တပ်မဟာကတာလပေါ်ချက်အကောင်းဆုံးလဲဆိုတာ နောနောဆဲဆီကို မျှဝေပေးပါအုံးနော။

လာ–နီနီဆာ

ဆူ/
နီနီဆာ,

တချို့ခရိုင်တွေမှာဆိုရင် အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးအသင်းက အမျိုးသားတိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံး(သို့)ရန်သူမှသတ်လိုက်သည့်အတွက် အမျိုးသမီးမိခင်မုဆိုးမများ၊ လင်ယောကျ်ားထပ်မံမယူသူများအား ဂုဏ်ပြုပွဲကျင်းပပေးကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖခင်အမျိုးသားများ အခြားဒေသတနေရာသို့ ရွှေ့တန်းခရီးထွက်၍ နောက်မှကျန်ရစ်သည့်ဇနီးမယားများအား ရန်သူများမှဒိမ်းကျင့်သတ်ဖြတ်သောကြောင့် သားသမီးများနှင့် အခက်အခဲဒုက္ခရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသောဖခင်အမျိုးသားမုဆိုးဖိုများ ဇနီးမယားထပ်မံအိမ်ထောင်မပြု၊ မယူသောသူတို့အား ဂုဏ်ပြုပွဲအခမ်းအနားကျင်းပပေးသည့်ခရိုင်ရှိပါသလား?

တောင်ငူ–အဲ့မွီ

အဲ့မွီ,
အခုလောလောဆယ်တော့မရှိသေးပါ။ တောင်ငူခရိုင်မှာ ဖခင်အမျိုးသားမုဆိုးဖိုများအတွက်စတင်ဦးဆောင်ပြီး ဂုဏ်ပြုပွဲအခမ်းအနားကျင်းပပြုလုပ်မယ်ဆိုရင် အခြားသောခရိုင်များအတွက်စံပြုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

လာ–နီနီဆာ

တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်လၢပမူၤလၢ်——

တၢ်ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပှၤကိးဂၤဒဲး ဆၢမုၢ်လၢ်ဒီး အိၣ်ခိးကွၢ်လၢ်ဝဲလၢကဒိးန့ၢ်ဘၣ် က့ၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်လံန့ၣ်လီၤ. ပဘၣ်အိၣ်ယံၤ တ့ၢ်မးလံလၢတၢ်ခံးသူကျါဒီး ခဲကနံးအံၤ ပ ဆၢလၢ ပကထံၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်ကပီၤလံန့ၣ်လီၤ. လၢပမိၢ်ပပၢ် ပဖံပဖုအစိၤ ဘၣ်တူၢ်တ့ၢ်လံတၢ် နးတၢ်ဖှိၣ်, တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤ တုၤလီၤလၢပစိၤ တ ကတၢၢ်ဒံးဘၣ်အဃိဒီး ခဲအံၤ ပအိၣ်ခိးကွၢ်လၢ် တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ.

ပခိၣ်ပနၢ်ပပှၤကလုာ်လၢညါ လၢ အူနူးအစိၤသ့ၣ်တဖၣ် ဆၢဒီးမုၢ်လၢ်ဝဲလၢ က ဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ် အူနူးတဲ အဝဲသ့ၣ်လၢ မ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်ကညီကိၢ်စဲၣ်န့ၣ် သု ကဘၣ်ဒုးန့ၢ်အီၤလီၤ. လၢပျ့ၤလံၤလံၤ ပပှၤက လုာ်သ့ၣ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤ, တၢ်ကိ တၢ်ခဲ တုၤလီၤလၢပစိၤဘၣ်ဆၣ် တကတၢၢ်ဒံး ဘၣ်. ပဖံပဖုသ့ၣ်တဖၣ်အစိၤ ပနၢ်ဟူဘၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤသ့ၣ်တဖၣ်နးထဲ လဲၣ်န့ၣ် ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤသံအီၤ အၢအၢသိသိ တၢ်ကျိန့ၢ်ဝၣ်ဒ်နိၣ်ကၣ်အသိးဝံၤ တံာ်ထိၣ်ဝဲအကိာ်လၢဝၣ်အလိၤ, တကးဒံး ဘၣ် ကွံာ်ထိၣ်ဖိသၣ်ဆူတၢ်မိခိၣ်ဝံၤ ဖဲဖိသၣ်ဟဲ က့ၤလီၤတဲာ်အခါ အဝဲသ့ၣ်ဆဲးထိၣ်ဝဲဒီးဘီန့ၣ် လီၤ. တကးဒံးဘၣ် ဖၢနုာ်လီၤဖိသၣ်လၢဆၢၣ် ပူၤဝံၤဃီၢ်ဝဲလီၤ. ပပှၤကလုာ်ကညီတဖၣ် ပမ့ၢ် ဘၣ်ကွၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဖံဖုအစိၤ တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆူၣ် မဲာ်ကဲၤမဲာ် တုၤလၢပစိၤ တကတၢၢ်ဒံးဘၣ်အ ဃိ ပဆၢဒီးမုၢ်လၢ်လၢပကအိၣ်ဘၣ်က့ၤဒီးတၢ် မှာ်တၢ်ခုၣ်လံန့ၣ်လီၤ. စးထိၣ်ကဒီးလၢပစိၤဖဲ ၁၉၉၇နံၣ်,ပပှၤကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ် ဆၢၣ်မဲာ်ကဒီး ဒုၣ်ဒါတၢ်မၤအၢမၤသီသ့ၣ်တဖၣ် ကိၢ်ကိၢ်ဂီၤဂီၤကဒီးန့ၣ်လီၤ. တုၤလၢပစံးပဘၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤန့ၣ် ပှၤတနီၤဘၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒီးတၢ်သံတၢ်ပှၢ် ပှၤတနီၤနီၤအ ဖိကသံ,အဝၤကသံ,အမါကသံ မ့တမ့ၢ် က သံဝဲဒီဟံၣ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤအဒိၣ်က တၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ပပှၤကလုာ်လၢအဃ့ၢ်မှံဟးဖျိး လၢဒုၣ်ဒါတၢ်မၤအၢမၤသီသ့ၣ်တဖၣ် အါတက့ၢ် အတၢ်ဖိတၢ်လံၤ အတၢ်စုလီၢ်ခီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်တ့ၢ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်သးဘၣ်ဒိဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အဃိ ပဆၢဒီးမုၢ်လၢ်ဘၣ်က့ၤလၢ ပကဒိးန့ၢ် ဘၣ်က့ၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်လံန့ၣ်လီၤ. ပခိၣ်ပနၢ် ပ ပှၤကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် တသ့ဖဲအသ့ဂ့ာ်ကျဲးစၢး တ့ၢ်လံဝဲန့ၣ်လီၤ. ပဖးဘၣ်လၢတၢ်ကစိၣ် တ ကးဒံးဘၣ် ပကွၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဂီၤထံၣ်ဟူ(TV) ပပှၤကလုာ်ခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အဲၣ်ဒိးဝဲလၢ ပကအိၣ်မှာ်အိၣ်ခုၣ်ဘၣ်က့ၤန့ၣ် ဂ့ာ်ကျဲးစၢးတၢ် လၢပဂီၢ်,ကတီၤန့ၢ်တၢ်လၢပဂီၢ်, ရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်တၢ် လၢပဂီၢ်တသ့ဖဲအသ့လံန့ၣ်လီၤ.ပှၤကိးဂၤ ကိး ကလုာ် လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံ,တၢ်မှာ်တၢ် ခုၣ်န့ၣ်လီၤ. မတၤတဂၤမး တအဲၣ်ဒိးအိၣ်ဒီးတၢ် အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့လိာ်, တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤဘၣ်. ပ ဟံၣ်ပူၤဃီပူၤဒၣ်လဲာ် ပတအဲၣ်ဒိးလၢကအိၣ်ဒီး တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤနီတဂၤဘၣ်. ပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ် စး ထိၣ်လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအိၣ်ထိၣ်ဒီးတုၤခဲကနံး အံၤ ပပှၤကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်သံဆူၣ်မဲာ်ကဲၤ မဲာ် သံတတုၤဟံၣ်,သံတတုၤလီၢ်မံ အသွံၣ်ခိၣ် တအိၣ်. ဘၣ်သံဒ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအသိး ပမ့ၢ်ဆိ ကမိၣ်ထိၣ်က့ၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအ လီၤသးဘၣ်ဒိဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ.အဃိန့ၣ် ဆၢ ကတီၢ်ခဲအံၤ ပဆၢမုၢ်လၢ်လၢပကဒိးန့ၢ်ဘၣ် က့ၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပပှၤကလုာ် ပခိၣ်ပ နၢ်လၢအလဲၤအိၣ်လၢပှၤထံပှၤကိၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပ ဆၢဒီးမုၢ်လၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်မံခ့မံ သပှၤလၢပှၤအဂၤအထံအကိၢ်တဂ့ၤ.သုတသး ပ့ၤနိၣ်အထံအကိၢ်ဒီးအပှၤကလုာ်လၢအအိၣ် ဒံးလၢမှံၤခိၣ်သိၣ်လာ်တဖၣ်တဂ့ၤ.

ပဆၢဒီးမုၢ်လၢ်လၢပပှၤကလုာ် လၢ အလဲၤအိၣ်လၢထံကိၢ်တဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ် တၢ် လီၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤ ကသ့ဒုးကပီၤထိၣ်က့ၤ အပှၤကလုာ်ကညီ ဒ်အမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်အ သိးဒီး အဲၣ်က့ၤအပှၤကလုာ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ ဒီးကဆၢထံၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်တမံၤဃီ ဒ်ပဆၢ ထံၣ်အသိးန့ၣ်တက့ၢ်. ပဘၣ်ဟးအိၣ်လၢပှၤထံ ပှၤကိၢ် ပှၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်ယံာ်တ့ၢ် လံအဃိ ခဲအံၤ ပဆၢဒီးမုၢ်လၢ်သပှၢ်ပှၢ်လၢ ပ အိၣ်ဘၣ်က့ၤဒီးတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်လ့ခုၣ်
ဘါဒိၣ်ယါ

နနံၤကမှံနသးဖှံ

တကွံသၣ်နၣ်အနၢဒ်လဲၣ်

ဖိသၣ်ဖိ–“မိမိ,တကွံသၣ်နၣ်...အနၢလၢမနုၤလဲၣ်?”
မိၢ်–“သ့ၣ်ညါဝဲလဲၣ်?..အနၢဒ်လဲၣ်?”
ဖိသၣ်ဖိ–“တကွံသၣ်ဒၢး..အနၢလၢတကွံသၣ်နဲၣ်...နနီၢ်ဒိၣ်လံ..နတသ့ၣ်ညါဒံးဧိၢ်....???”

ပထိခံဂၤဧါ.

ဖိခွါဖိတဂၤတဲအမိၢ်–“မိ,ပထိခံဂၤဧါ...”မိၢ်တဂၤတကနၣ်ဃုာ်အီၤဘၣ်. တဲဝဲခံဘျီသၢဘျီ အမိၢ်သးထီၣ်တၢ်ဒီးအ့န့လၢအလိၤနၣ်လီၤ.
မိၢ်–“ယအိၣ်ဒၣ်ယတၢ်..နဃ့ထိယၤဘၣ်လဲၣ်?
ဖိခွါဖိဒီထိၣ်(Phone)လၢအနၢ်လိၤဒီး မၤသိၣ်ထိၣ်အကလုၢ်(တံလံလံလံလံ.....တံလံလံလံလံ)ပကထိ(Phone)ခံဂၤမိၣ်.
နသ့ၣ်ညါဧါ? တဲ(Phone),ကီး(Phone),ဆဲး(Phone),ထိ(Phone)နၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဒ်သိးသိးလီၤ.

တလိၣ်လဲၤထီၣ်ကွီဘၣ်

မိၢ်–“ဖိမုၣ်ဆံး,နမ့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်....နအဲၣ်ဒိးကဲထီၣ်မနုၤလဲၣ်?”
ဖိမုၣ်ဆံး–“ယအဲၣ်ဒိးကဲထီၣ်မိမိလီၤ.”
မိၢ်–“နအဲၣ်ဒိးကဲထီၣ်မိမိ...ဘၣ်လဲၣ်?”
ဖိမုၣ်ဆံး–“ယမ့ၢ်ကဲထီၣ်မိမိနၣ်....တလိၣ်ယလဲၤထီၣ်ကွီဘၣ်.”

အ့န့

သရၣ်မုၣ်–“ဖိခွါ,နမိၢ်နၣ်...အမၤမနုၤလဲၣ်?”
ဖိသၣ်–“အအိၣ်လၢဟံၣ်”
သရၣ်မုၣ်–“အအိၣ်လၢဟံၣ်နၣ်...အမၤမနုၤလဲၣ်?”
ဖိသၣ်–“အမၤတၢ်တဘျုးခါညါလီၤ.”
သရၣ်မုၣ်–“တၢ်လၢအမၤဝဲအါကတၢၢ်နၣ်...မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?”
ဖိသၣ်–“အအ့န့အါကတၢၢ်လီၤ.”

လဲၤတီၢ်သံပဃီၤ

ကွီၣ်တဲၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် လဲၤဟးဝဲဆူဒဲကဝီၤတဖျၢၣ်အပူၤနၣ်လီၤ. ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအကျါတဂၤ ထံၣ်ဖိသၣ်ဖိလၢကျဲတဂၤဒီးကတိၤရ့လိာ်မ့ာ်လိာ်သးဒီးဖိသၣ်နၣ်လီၤ.သံကွၢ်ဝဲတၢ်အါမးဒီး သံကွၢ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဝဲဒီးဖိသၣ်ဖိအပၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤနၣ်လီၤ.

ကွီၣ်တဲၣ်–“နပၢ်နၣ်...အမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်?”
ဖိသၣ်–“ယမိၢ်တဲယၤလၢ ပှၤမ့ၢ်သံကွၢ်နၤနၣ်...တဲလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်. နဘၣ်က့...ယသ့ၣ်ညါဧၤ.”
ကွီၣ်တဲၣ်–“အမၤမနုၤလဲၣ်?”
ဖိသၣ်–“အလဲၤတီၢ်သံပဃီၤ.”

ထြၢးစလ့းတဘၣ်လၢၤ

ယဖိမုၣ်ဟဲက့ၤလၢယပူၤအဲးစ်အ့ၤဒီး အဝဲတဲပှ်းယၤတၢ်မၤအသးအမ့ၢ်အတီဒ်အံၤ,
ပိာ်မုၣ်သးစၢ်တဂၤ လဲၤဆှၢအပၢ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ် လၢကကတိၤကျိာ်ထံနှ့ၢ်ဝဲအတၢ်ဆါအဂီၢ်လီၤ. အပၢ်တဲပှ်းအတၢ်ဆါတခါဝံၤတခါဒီး အဖိမုၣ်ကျိာ်ထံနှ့ၢ်က့ၤအီၤကွၢ်ကွၢ်လီၤ. လၢခံကတၢၢ် အပၢ်တဲထိၣ်ဝဲ,“အိၣ်ဒံးတခါဒံး,“ကလံၤဆဲးခံပူၤ”အဖိမုၣ်တဲဆၢအီၤ,“ပါဧ...နတၢ်နၣ်အခါအါတလၢ..ပထြၢးစလ့းတဘၣ်လၢၤစ့ၢ်ဘၣ်.”

အာဆီယံခေါင်းဆောင်များစည်းဝေးပွဲအပြီးမှာ အိမ်ရှင်စင်္ကာပူဝန်ကြီးချုပ်က ဇိမ်ခံသင်္ဘောကြီးတစင်းပေါ်မှာ ညစာစားပွဲကျင်းပပေး၏။ နည်းနည်းညနက်လာတော့ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေနည်းနည်းထွေလာကြသည်။ ထိုစဉ်မှာမလေးရှားဝန်ကြီးချုပ်က အလွန်အရသာရှိသောပန်းသီးများချကျွေးကာ ဘယ်လိုလဲ စားလို့ကောင်းလားဟုမေးလေသည်။ အားလုံးကအရမ်းအရသာရှိလိုက်တာဟုဖြေဆိုကြလျှင် ပန်းသီးတောင်းများယူ၍ရေထဲပစ်ချလိုက်၏။ အားလုံးကဘာဖြစ်လို့လဲမေးသောအခါ ကျုတော်တို့ဆီမှာ ဒါမျိုးတွေကပေါလွန်းလို့ဟုခပ်ကြွားကြွားလေးဖြေသည်။
အိမ်ရှင်ဝန်ကြီးချုပ်ကလည်း အားကျမခံ အလွန်အရသာရှိသောချော့ကလက်တွေချကျွေးရင်း ချော့ကလက်ပါကင်များကို ရေထဲပစ်ချပြကာ ကျုပ်တို့ဆီမှာဒါမျိုးအရမ်းပေါတာဟု ဝင့်ကြွားစွာဆိုပြန်လေသည်။
ကျန်ခေါင်းဆောင်များက တစ်ယောက်မျက်နှာတစ်ယောက်ကြည့်ကာ ကြွားစရာရှာစဉ်းစားကြ၏။ ဒါပေမဲ့သိကြတဲ့အတိုင်း အာဆီယံ(၁၀)နိုင်ငံထဲမှာ သူတို့၂နိုင်ငံကိုယှဉ်နိုင်သူကမရှိသလောက်–အဲဒီအချိန်မှာ မြန်မာခေါင်းဆောင်ကဝုန်းကနဲထရပ်ပြီး သူ့လူတွေဘက်ကိုကြည့်ကာ ဟေ့တစ်ယောက်လာစမ်းဟုခပ်မာမာလှမ်းခေါ်လိုက်သည်–––
ထိုအခါ ပုခုံးပေါ်တွင်အခွေအခက်များတလက်လက်တောက်ပြောင်နေသောမြန်မာစစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ယောက်ကခပ်ကုတ်ကုတ်လေးသူ့အနားမှာလာရပ်လေ၏။
ခေါင်းဆောင်ကြီးက ထိုစစ်ဗိုလ်ချုပ်၏လည်ကုတ်ကိုကိုင်ကာ သင်္ဘောဝရန်ဒါအနီးသို့ဆွဲခေါ်သွားပြီးရေထဲသို့ဆောင့်ကန်ချလိုက်လေသည်–––

ပြီး,နေရာသို့ပြန်လာပြီး ကြောင်အမ်းအမ်းနှင့်သူ့အားဝိုင်းကြည့်နေသူအားလုံးကိုဝင့်ကြွားကြွားကြည့်လိုက်ရင်း---
"ကျုပ်တို့ဆီမှာဗိုလ်ချုပ်တွေအရမ်းပေါတယ်ဗျာ"ဟုပြောလိုက်လေတော့သည်။
(mokenlay)

ကာကွယ်သူ

နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်တွင်ဖြစ်သည်။
ဖခင်သည် သူ့သားကြီးအားလေးဂွပစ်သင်ပေး၏။ အတော်အတန်ပစ်နိုင်လာသော်သားကြီးက,"အဖေ-သားပစ်နိုင်လာပြီ။ ဘာတွေကိုပစ်ရမလဲ"ဟုမေးလေသည်။
ဖခင်က-"သား-မင်းခြံထဲကိုဆင်း၊ခေါင်းရင်းခြံကဝက်တွေ တို့စိုက်ခင်းထဲကိုဝင်ထိုးရင်ပစ်။ ခြေရင်းခြံကကြက်တွေ ခြံထဲဝင်လာရင်လည်းပစ်"လို့မှာလိုက်ပါသတဲ့။
သားကြီးသည် မိမိခြံထဲတွင်အကြိမ်ကြိမ်ပတ်သော်လည်း ပစ်စရာကားမတွေ့၊ တချိသော် အိမ်ရှေ့ပန်းခြံလေးအတွင်းမှာ လှုပ်လှုပ်မြင်သည်နှင့်ပစ်လိုက်ရာ ပစ်မှတ်ကိုတည့်တည့်မှန်ပြီး မိမိညီငယ်၏ငိုသံကိုလည်းတပြိုင်နက်ကြားရလေသည်။
ဖခင်ကားပြာယာခတ်လျက်"သားကြီးရယ်မင်းမလဲရက်စက်လိုက်တာ ကိုယ့်ညီလေးကိုပစ်ရသလား---ပေး-မင်းလေးဂွ--နောက်မပစ်ရတော့ဘူး"ဟုဆူပူနေရင်းမှ---
သားကြီး၏ငိုသံပါကြီးနှင့်ပြောလိုက်သောစကားသံကိုကြားရသော် ပက်လက်လန်လေ၏။
သားကြီးပြောလိုက်သည်မှာ -
"အဖေကလည်းသားက သားတို့ခြံကိုကာကွယ်နေတာပါ"ဟူ၏။
(Clinton)

အပြစ်မရှိရင်

တခါသော် ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိသည်အကျဉ်းသားတဦးအားစစ်မေးနေ၏။
အရာရှိ။ ။ မင်းကိုငါတို့အကြမ်းပတမ်းနည်းတွေမသုံးချင်ဘူးကွာ--မင်းကိုယ့်အပြစ်ကို ကိုယ့်ဘာသာဝန်ခံလိုက်ပါ--
အကျဉ်းသား။ ။ကျတော့်မှာအပြစ်မရှိပါဘူးခင်ဗျာ---ကျတော်မတရားအဖမ်းခံရတာပါ။
အရာရှိ။ ။ဒီနေရာတောင်ရောက်လာမှတော့ အပြစ်မရှိပဲနေမလားကွ---
အကျဉ်းသား။ ။တကယ်ပါခင်ဗျာ---ကျတော်ဘာအပြစ်မှမရှိပဲအဖမ်းခံခဲ့ရတာပါ။
ထိုအခါ အရာရှိ၏ပြောလိုက်သောစကားကြောင့်အကျဉ်းသားမှာခေါင်းငိုက်စိုက်ကျသွားလေသည်။
အရာရှိပြောလိုက်သည်မှာ,"ဟော့ကောင်မင်းသေချာစဉ်းစားနော်-မင်းအပြစ်မရှိဘူးဆိုတာသေချာရင်ထောင်နှစ်အကန့်အသတ်မရှိကျသွားနိုင်တယ်---
စကားပြောဆင်ခြင်ပါ---"ဟူ၏။

ဒါလည်းဟုတ်သားပဲ

လူနှစ်ယောက် ငြင်းခုံနေကြပါသည်။

ပထမလူ။ ။ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေဗျာ၊ သူတို့အိတ်ကပ်တွေထဲမှာခိုးထားတဲ့ဒေါ်လာတွေသန်းနဲ့ချီပြီးရှိနေတာပဲ။အဲဒီထဲကနေ ဒုက္ခသည်တွေကိုနည်းနည်းလောက်တော့ပြန်လှူဖို့ကောင်းပါတယ်။

ဒုတိယလူ။ ။သူတို့လည်းမလှူချင်လို့တော့ဘယ်ဟုတ်မလဲဗျာ၊ အဲသလိုတရားမဝင်ရထားတဲ့ပိုက်ဆံတွေဖြစ်နေလို့ခက်နေတာပေါ့၊ ဒုက္ခသည်တွေအတွက်ကျတော်တို့ခိုးထားတဲ့ထဲကနည်းနည်းလောက်ပြန်လှူပေးပါတယ်လို့ လူသိရှင်ကြားပြန်လုပ်လို့ကောင်းပါ့မလား။ကဲ--ပြောပါဒုံး။(mgpo)

သေပြီးတာတောင်ထောက်ခံမယ်

ရောဝတီတိုင်းရွာလေးတရွာမှအသက်ရှင်ကျန်နေသောလူတစုသည် ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့များကိုမျှော်နေကြစဉ် စက်လှေလေးတစင်းဝင်လာသည်ကိုတွေ့သောကြောင့်ဝမ်းသာသွားကြလေသည်။ သို့သော် ကံဆိုးစွာပင်ထိုအဖွဲ့သည် ရိက္ခာဝေသောအဖွဲ့မဟုတ်ပဲ စာရင်းလာကောက်သောအဖွဲ့ဖြစ်နေလေသည်။

အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်။ ။ကဲ--ခင်ဗျားတို့ရွာမှာ သေတဲ့သူဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ။ စာရင်းလာပေးကြ။

ရွာသားများကစာရင်းပေးသောအခါ နောက်လိုက်နှစ်ယောက်ကစာအုပ်နှစ်အုပ်ထဲတွင် တပြိုင်တည်းလိုက်ရေးမှတ်နေကြသဖြင့် ရွာသားတယောက်က စာအုပ်အဖုံးများကိုခိုးကြည့်မိသောအခါ--တခုက---သေဆုံးသူစာရင်း၊နောက်တခုက---ကြိုတင်မဲပေးသူစာရင်းဆိုပြီးရေးထားတာကို အံ့ဖွယ်သုတတွေ့လိုက်ရပါသတဲ့ဗျာ။(mgpo)

ရှက်စရာကြီးရယ်ချင်တယ်

ဒုက္ခသည်စခန်းတစ်နေရာ၌ ပထမတန်းကျောင်းသူလေးတစ်ဦးအား သူ၏ဖခင်ကဤသို့မေးလိုက်သည်။ "ဖိုးမူ,နင်ကျောင်းစာသင်ခန်းထဲမှာ သူငယ်ချင်းတွေကပျင်းရိ၊စာညံ့၊အသားမဲ၊ပိန်ပြာနေတယ်လို့ပြောနေကြတယ်ဟုတ်လား?"ထိုသို့သမီးဖြစ်သူကြားရတော့"အင်း--အပါး--သူငယ်ချင်းများကပြောကြတာပေါ့ ကြည့်ထားတစေ်နေ့ကျရင် ကညီပိဉ်မုဉ်ကရၢမဲးကစံၣ်ခၢတ်ပုံထဲက အသားဖွေးဖွေးချောလှပြီး အများနဲ့အင်္ဂလိပ်စကားပြန်ပြောတဲ့အန်တီကြီးလိုဖြစ်အောင်ကြိုးစားပြမယ်ဟု"ဖခင်အားပြန်ဖြေကြားလေ၏။

တောင်ငူအဲ့မှီ

၂၀၁၃ အတၢ်လဲၤပူၤအတၢ်သ့ၣ်နီၣ်

ဘၣ်တဟါ ဖဲ(သီတင်းကျွတ်)လါ ပှဲၤအဆၢကတီၢ် ဆၢဆၢဝါဆ့ၣ်နီၤဖဲဟံၣ်မဲာ်ညါဖီကရၢၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဖဲလါကပီၤ ဆှံဆှံအခါ အဝဲအတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဆှၢက့ၤအီၤဖဲ အထီၣ်တီၤတဆံအခါ အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးအတံၤသကိး ဒီးအသရၣ်မုၣ်တဖၣ် ဒီးဖဲနၣ်အဆၢကတီၢ် တၢ်ဆိကမိၣ်ဟဲနုာ်လီၤကဒီးလၢ အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးအ(Classteacher)အခါဒီး သိတနၤဆၢဆၢဝါတသ့ၣ်နီၣ်လၢကဘၣ်က့ၤမံဘၣ်. အဝဲအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆှၢဒၣ်အီၤလၢအတၢ်ဘၣ်ထွဲအပူၤကွံာ်ဒီးသရၣ်လ့လ့တီနၣ် မတၤမးတသ့ၣ်ညါအဝဲသးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်. ဖဲပှၤမံမုာ်အဆၢကတီၢ် လၢဆၢဆၢဝါအဂီၢ် မ့ၢ်ဒၣ်မုၢ်ဆါလၢအဝဲအဂီၢ်ဒီး ဟးဂဲၤလိာ်ကွဲဒၣ်ဖဲဟံၣ်မဲာ်ညါဖီကရၢၢ်ပူၤ ဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အတၢ်ကတိၤလၢကတိၤတ့ၢ်ဝဲဒီး အတၢ်အဲၣ်တီလ့လ့သ့ၣ်တဖၣ်တဆီဘၣ်တဆီ......

လ့လ့တီ–"ဆၢ,ဆံးယံာ်မး..နကဟ့ၣ်အိၣ်ယၤလၢနကပၤလဲၣ်."

ဆၢဆၢဝါ–"တီဧၢ,ယမ့ၢ်ဖျိထီၣ်တီၤတဆံဝံၤမးဒီး ယကဆဲးထိၣ်ဒံးကၠိအသိတဖျၢၣ်..မ့ၢ်ဝံၤမး..ယကမၤလၢပှဲၤန့ၢ်နတၢ်လိၣ်ဘၣ်နီၤ..."

လ့လ့တီ –"မ့ၢ်စံးဒ်နၣ် ဂ့ာ်ကျဲးစၢးလၢနတၢ်မၤလိအပူၤမ့ၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်နီၤ."

ဆၢဆၢဝါ–"မ့ၢ်တီဧၢ..နတဘၣ်မၤဟးဂီၤနတၢ်အဲၣ်လၢယဖီခိၣ်တဂ့ၤနီၤ."

လ့လ့တီ–"ယတမၤဟးဂီၤယတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးနၤဘၣ်. မ့ၢ်ဘၣ်မၤဟးဂီၤယတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးနၤန့ၣ် ယသးတလီၤလၢနဖီခိၣ်ဘၣ်."

ဆၢဆၢဝါ–"အလီၤတံၢ်နီၤ."

လ့လ့တီ–"အလီၤတံၢ်ဝဲသၢၣ်..လါဒံၣ်စဲဘၢၣ် နမ့ၢ်က့ၤဟးလၢနဟံၣ်ယကက့ၤပိာ်နခံနီၤ."

ဆၢဆၢဝါ–"က့ၤဆါမၣ်...မတၤကအိၣ်လၢကတြီနကျဲလဲၣ်."

လ့လ့တီ–"ဝု..ယကက့ၤသပှၢ်ကတၢၢ်လီနီၤ."

ဆၢဆၢ–"မ့ၢ်..သရၣ်ဖးဒိၣ်."

လ့လ့တီ–"က့ၤဖးနလံာ်မ့ၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်နီၤ. နကမၤနၢၤတၢ်ဒီးစဲးတဘျီအံၤလီၤ."

ဖဲနၣ် အဝဲသ့ၣ်လီၤဖးလိာ်အသးဒီး တဂၤလၢဟံၣ်ဒီးက့ၤသကိးဝဲလီၤ. ဒီးတုၤဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢအဝဲကဘၣ်နုာ်လီၤတၢ်ဒီးစဲးဒီး လ့လ့တီဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကလဲၤမၤစၢၤဝဲဆၢဆၢဝါအလံာ် ဒီးလ့လ့တီလဲၤဝဲကိးမုၢ်ဟါလၢဆၢဆၢဝါအဟံၣ် တသ့ၣ်ညါတၢ်မဲးဆှးမးဘၣ်.တုၤမ့ၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ဒီးစဲးစးထီၣ်အဆၢကတီၢ် လဲၤဒီးစဲးဝဲတနံၤဘၣ်တနံၤတုၤတၢ်ဒီးစဲးဝံၤတစုဒီး တၢ်ဒီးစဲးဝံၤကၠိပျ်ကသုၣ်တလါအဃိ ဆၢဆၢဝါပာ်လီၤအသးလၢကက့ၤဟးလၢအဟံၣ်အဃိ လ့လ့တီကက့ၤပိာ်အခံလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ခီဖျိကဘၣ်က့ၤဒီးချံလၢဃိၣ်လိာ်ကျိ, ဘၣ်ကဒီးလၢချံဘၣ်တဲးအဃိ အဖံတပျဲက့ၤအီၤဘၣ်ဒီး မာ်လိာ်ဝဲဆၢဆၢဝါအပါလၢကဟဲဟးအိၣ်သကိးအီၤလီၤ. အပါဟဲဒီးက့ၤပိာ်အပါခံအခါ ခီဖျိလ့လ့တီစးထီၣ်ကျဲအသိတဘိ တထံၣ်ဝဲဒီးက့ၤကိးဝဲတသ့ဘၣ်. ဆၢဆၢဝါက့ၤအိၣ်အဟံၣ်ခံနွံဒီး ဟဲက့ၤကဒါဝဲလၢအတၢ်မၤလိလီၢ် ဒ်သိးကထံၣ်ဘၣ်ဝဲလ့လ့တီအဂီၢ် ဖဲအဝဲဟဲက့ၤအခါ အဝဲဟဲက့ၤဒီးကါဒီး မ့ၢ်ပှၤမူၤကါဆူၣ်တဂၤအဃိ အဝဲမူၤကါဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်ဒီး ထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢလ့လ့တီပိာ်လိာ်အခံဒီးအတၢ်အဲၣ်တီမုၣ် မုၢ်လၤထူအဃိ သံကွၢ်ဝဲ,"နကလဲၤဖဲလဲၣ်." လ့လ့တီစံးဆၢအီၤ,"ယကလဲၤဟးလၢသရၣ်မုၣ်တဂၤအံၤအဟံၣ်ဒီး အဝဲဒီးထိၣ်ကဒါက့ၤကါဒီးက့ၤဝဲဆူအဟံၣ်နၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ကၠိစးထိၣ်ကဒါက့ၤဒီးဆၢဆၢဝါထိၣ်ကဒါက့ၤကၠိဘၣ်ဆၣ် တမုာ်လၢအဝဲအဂီၢ်ဘၣ်. တဒံးသိးလၢအပူၤကွံာ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ခံဂၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲနၣ် တံၤသကိးသ့ၣ်ညါခဲလၢာ်ဒီး သရၣ် သရၣ်မုၣ်သ့ၣ်ညါဘူးကလၢာ်ဃၣ်ဃၣ်အဃိ အဝဲကဘၣ်လီၤဖး မ့ၢ်တၢ်မဲာ်ဆှးလၢအဝဲအဂီၢ်အဒိၣ်ကတၢၢ်နၣ်လီၤ.မ့မ့ၢ်လ့လ့တီ တၢ်မနုၤမးကမၤအသးဒီးအီၤဘၣ်. ကိးမုၢ်နံၤဒဲး လဲၤအိၣ်သကိးဝဲဒၣ်မုၢ်လၤထူနၣ်လီၤ. ပှၤလၢအသ့ၣ်ညါန့ၢ်ဆၢဆၢဝါအတၢ်တူၢ်ဘၣ်နၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ခီသၢၣ်ဒီးလီၢ်မံဒါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးအီၤနၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘူးထိၣ်လၢကဘၣ်နုာ်လီၤတၢ်ဒီးစဲးဒီး ခီဖျိကဘၣ်နုာ်လီၤပဒိၣ်တၢ်ဒီးစဲးအဃိ ဆၢဆၢဝါလၢအဂီၢ် လံာ်တမ့ၢ်တၢ်အရှဒိၣ်လၢအဂီၢ်ဘၣ်.တၢ်အရှဒိၣ်လၢအဂီၢ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဂီၤလၢကကွၢ်မံအသးဒီးမၤမုာ်အသးလၢတၢ်ကွၢ်တၢ်ဂီၤမူလီၤ. တၢ်ဒီးစဲးဆၢကတီၢ် ဆၢဆၢဝါတသ့ၣ်ညါတၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤဘၣ်အီၤဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်လၢအကျိာ်လီၤ.တၢ်ဒီးစဲးဝံၤ ဆၢဆၢဝါတဲထိၣ်ဖျဲးမးဝဲလၢလ့လ့တီမ့ၢ်တသိၣ်လိလၢၤတၢ် ကထိၣ်ဖျိက့ၤတီၤတဆံလီၤ. တအဲၣ်ဒီးဖျိတီၤတဆံလၢလ့လ့တီအစုပူၤဘၣ်. ဒီးစဲးဝံၤ က့ၤဆူအဟံၣ်ဒီးနုာ်လီၤမၤတၢ်လၢအထံအကိၢ်ဒီးပှၤကလုာ်အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဆၢဆၢဝါအတၢ်ဟ်သးလၢအပူၤ လၢအဘၣ်ဃးဒီးအကစၢ်ကလုာ်နၣ်တဃုထၢဝဲလၢၤဘၣ်. ကဃုထၢဒၣ်ကလုာ်ဂၤလီၤ. ဖဲနၣ်အဆၢကတီၢ် အတံၤသကိး အဲၣ်ဆၢ မံကိးဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤအီၤလီၤ.

အဲၣ်ဆၢ–"ဆၢဝါ..ဆၢဝါ..ဟ့...ဆၢဝါ..နဆိကမိၣ်မနုၤလဲၣ်.ယကိးနၤ..နတနၢ်ဟူဧါ."

ဆၢဆၢဝါ–"ယဆိကမိၣ်မနုၤမးဘၣ်."

အဲၣ်ဆၢ–"ဆၢဝါတက့ၤမံဒ်ဧါ. မုၢ်ဟဲထိၣ်(၃း၀၀)နၣ်ရံၣ်လံ."ဆၢဆၢဝါတဘၣ်သးမံဘၣ်.

အဲၣ်ဆၢ–"ကဲ..ပက့ၤမံပာ်က့ၤတဘိ."

ဆၢဆၢဝါ–"ယတက့ၤဘၣ်. က့ၤဟ်စၢၤနၤတဂၤ မ့ၢ်ကဘၣ်လီၤ.ယကလဲၤပှ့ၤပာ်န့ၢ်နၤဂီၤတၢ်အိၣ်လၢနမံပၢၢ်ထိၣ်ဒီးအိၣ်အီၤအဂီၢ်နၣ်လီၤ."

အဲၣ်ဆၢကွဲတန့ၢ်အဲၣ်ဆၢက့ၤမံဒၣ်တဂၤလၢလီၢ်မံပူၤတုၤမုၢ်ဝါတစုဒီး ဆၢဆၢဝါက့ၤထိၣ်ဂဲၤထိၣ်,"အဲၣ်ဆၢ,မုၢ်ဝါလံ..နတအိၣ်မ့ၤဒံးဧၣ်. နကဘၣ်ဟးမူဒါတမ့ၢ်ဧၣ်."ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်မၤကဆှီအသးဝံၤဒီးအိၣ်သကိးဝဲမ့ၤလၢတၢ်သူၣ်အိၣ်သးအိၣ်အဖီခိၣ်နၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ဆၢဆၢဝါကဃုလီၤတံၢ်အသးသမူတံၤသကိး ဖဲလဲၣ်တဂၤဒု ဆၢဆၢဝါဃုထၢဝဲတဘၣ်ဘၣ်. ဆၢဆၢဝါနၢ်ဟူလၢလ့လ့တီအတၢ်အဲၣ်တီမုၣ်ဟံအဝၤ အသးခုမးတဲဝဲတသ့ဘၣ်. အဒံးဆ့မ့ၢ်အိၣ်ကယူၤထိၣ်မးဝဲလၢတၢ်ဖးဖိနၣ်လီၤ. ဆၢဆၢဝါတဟ့ၣ်အဃၣ်လၢကပာ်တၢ်အဲၣ်တီဘၣ်.ဖဲပှၤကဃ့အဲၣ်အီၤတဂၤနၣ် တူၢ်လိာ်ဝဲအတၢ်အဲၣ်ကိးဂၤနၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤတၢ်ကွဲးအံၤ တမ့ၢ်တၢ်ကွဲးမုာ်နၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်ကဲထိၣ်တ့ၢ်အသးအနီၢ်အသး လၢပိာ်မုၣ်ဖိတဂၤနၣ်အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒီးတဲဖျါထိၣ်ဝဲဒီးကွဲးက့ၤဃဲလၢတၢ်ကွဲးအံၤလီၤ.ဘၣ်ဆၣ် ပှၤမံၤလၢတၢ်ကွဲးအီၤနၣ် တၢ်ဆီတလဲအီၤဒီးမ့ၢ်လီၤပလိာ်ဒီးပှၤဖးလံာ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အမံၤနၣ် ဝံသးစူၤလၢကနၢ်ပၢၢ်ဘၣ်ယၤနီၤ.

တလွဲဆၣ်စ့
(မုာ်တြီာ်)

တၢ်သူၣ်ထီၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်မၤလိ
ဖဲမဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤ

မဲၢ်လးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢလီၤတၢ်ကရၢကရိဆူ
ကဝီၤဒ့ပူၤ

ကီၢ်ပယီၤပိာ်မုၣ်ခၢဖိၣ်ကရၢတဖၣ်
ထီၣ်(CEDAW Shadow Report’s Focal Point’s Workshop)
တၢ်မၤလိဝံၤအလီၢ်ခံဒိသကိးတၢ်ဂီၤ

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်
တၢၣ်ပီၣ်တဲသကိးဘၣ်ဃးတၢ်မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂ့ၢ်

တၢ်မၤလၤကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ပှၤဖၢခၢ်အမုၢ်နံၤ
ဖဲအံၤတူၢ်ထၣ်ဒဲကဝီၤ

ကျိၣ်သ့ပီညါလီၤဆီတၢ်တိာ်ကျဲၤဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိ
ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိဖဲအူပျၣ်ဒဲကဝီၤ

ဖိသၣ်ဆံးကိုဖိလၢမဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤတဖၣ်
မၤလိလံာ်အဆၢကတီၢ်

ကီၢ်ရှၣ်ဒူပျၢ်ယၢ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ (၇) ဘျီတဘျီ
တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်ခီကရဲး

ဖိသၣ်ဆံးကိုဖိလၢမဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤတဖၣ်
အိၣ်မုၢ်ဆါခီတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်

ဖိသၣ်ဆံးကိုဖိလၢကညီကီၢ်ပူၤတဖၣ်
ကွဲးလိလံာ်

မဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤဖိသၣ်ဆံးကိုသရၣ်မုၣ်တဖၣ်
တ့လိလံာ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်ပီးတၢ်လီအဆၢကတီၢ်

မဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤဖိသၣ်ဆံးကိုသရၣ်မုၣ်တဖၣ်
တ့လိလံာ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်ပီးတၢ်လီအဆၢကတီၢ်

ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ လိင်အကြမ်းဖက်သားကောင်များအတွက် ညှံ့ဖျင်းလှသောတရားမျှတမှု
ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး၏အစီရင်ခံစာသစ်
“အနာထဲကဆား”
၂၀၁၁–၁၃ခုနှစ်၊ ကရင်ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ လိင်အကြမ်းဖက်မှုများနှင့်
တရားမျှတရေးရလဒ်များ

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်း(၇)ခုတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သုတေသနပြုချက်ပေါ် အခြေခံထားသည့်အစီရင်ခံစာသစ်၌ ဒုက္ခသည်စခန်းများရှိ အမျိုးသမီးများအပေါ်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်ရုပ်ခန္ဓာပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်သူများသည် ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ခွင့်ရသကဲ့သို့ အနေအထားရှိနေမှုကိုပြသနေသည်။

WLB အတွင်းရေးမှူးဂျူလီယာမာရစ်ပ်က အစီရင်ခံစာပါရလဒ်များအပေါ်ယခုလိုမှတ်ချက်ချသည်။ “မြန်မာနိုင်ငံမှာလွှမ်းမိုးနေတဲ့ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ခွင့်ယဉ်ကျေးမှုဟာ ဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာလည်းဖြစ်နေပုံရတာတွေ့ရလို့ကျမတကယ့်ကိုတုန်လှုပ်မိတယ်။ အဲဒီနေရာတွေမှာUNHCRတို့၊IRC/LACတို့လို နိုင်ငံတကာတန်းဝင်သူတွေရှိနေတော့ အခြေအနေကအတော်ကြီးကောင်းလိမ့်မယ်လို့ယူဆထားခဲ့တာ။”

နိုင်ငံတကာအမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေးနေ့ဖြစ်သည့် နိုဝင်ဘာ(၂၅)ရက်နှင့်ချိန်ကိုက်ပြီး ထုတ်ပြန်သည့်အစီရင်ခံစာမှာ(၂၀၁၁)ခုနှင့်(၂၀၁၃)ခုနှစ်အကြား စခန်း(၇)ခုတွင်ဖြစ်ခဲ့သော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား–မကွဲပြားမှုဆိုင်ရာအခြေခံသည့်အကြမ်းဖက်မှု(၂၈၉)ခုကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်သုတေသနပြုချက်၏ရလဒ်ဖြစ်သည်။ စခန်း(၇)ခုအနက် (၆)ခုတွင် တရားမျှတရေးစနစ်မှာအမှု(၈၀%)၌ နိမ့်ကျညံ့ဖျင်းလှသောတရားမျှတရေးရလဒ်များပေါ်ထွက်စေခဲ့သည်ကို အစီရင်ခံစာကတွေ့ရှိခဲ့သည်။

“ဒီစခန်းတွေရှိနေခဲ့တာ(၂၅)နှစ်မကတော့ဘူး။ ကျမတို့ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတွေကိုစီမံခန့်ခွဲဖို့ စနစ်ဇယားတွေအစုံရှိတယ်။ ဒီတော့ တရားမျှတရေးကိစ္စ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးတွေအတွက်တရားမျှတရေးကို ဒီလောက်အထိလျစ်လျူရှုထားတာဟာ သာမန်ဆိုးဝါးမှုမကတော့ဘူး” ဟု ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးအတွင်းရေးမှူးနော်ကညောဖောကပြောသည်။

သင့်တော်သောတရားမျှတမှုချို့တဲ့နေခြင်းအတွက် အကြောင်းတရားအချို့ကို အစီရင်ခံစာ၌တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းတို့အထဲတွင် ရှင်းလင်းပြည့်စုံသည့်စခန်းစည်းကမ်းများနှင့်ပြစ်ဒဏ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအစုံလိုက်မရှိခြင်း၊ ရင်းမြစ်များချို့တဲ့ခြင်း၊ စခန်းတရားမျှတရေးနှင့်စခန်းလုံခြုံရေးအကောင်အထည်ဖော်သူများအတွက် ထောက်ကူမှုမရှိခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ယခုအစီရင်ခံစာထဲဖော်ပြထားသည့် ညှံ့ဖျင်းသောတရားမျှတရေးရလဒ်များက အကြမ်းဖက်မှုကြောင့်ဖြစ်လာသည့်ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကို ပျောက်ကင်းအောင်မကုစားနိုင်ဘဲ အနာထဲဆားသိပ်သလိုသာဖြစ်နေပြီး ကျူးလွန်ခံရသူကြုံတွေ့ရသည့်ဝေဒနာကိုသက်ဆိုးရှည်စေသည်။

ကရင်ဒုက္ခသည်စခန်းကော်မတီ(KRC)မှ တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ ဆရာမနော်ဘလူးမင်းနိုက်ဇန်က “စခန်းတွေမှာတရားမျှတရေးစနစ်အားနည်းတာကိုကျမတို့သိတယ်။ ဒါကြောင့် အခြေခံပြဿနာတွေကိုကိုင်တွယ်ဖို့ ဒီအစီရင်ခံစာကိုအသုံးချနိုင်မယ်လို့ ကျမတို့မျှော်လင့်တယ်။ ဒါမှဘဲ ကျမတို့ဟာ ဒီဘက်မှာရော၊ မြန်မာပြည်ပြန်တဲ့အချိန်မှာရော ပိုပြီးတရားမျှတတဲ့ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ စခန်းတွေမှာ တရားမျှတမှုတိုးတက်အောင်လုပ်တာကို ဒုက္ခသည်တွေနေရပ်ပြန်ရေးပြင်ဆင်ရာမှာသော့ချက်ကျတဲ့အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်သဘောထားရမယ်။”

လေ့လာချက်ထဲပါရှိသည့်အမှု(၂၈၉)မှုမှာ (၃)နှစ်အတွင်း(KWO)သို့သတင်းပို့ခဲ့သည့် ပိုမိုဆိုးဝါးသောလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ခန္ဓာပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်သည်။ အမှုအားလုံး၏(၇၀%)ခန့်တွင် ကျူးလွန်သူမှာလင်ယောကျ်ားဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ဇနီးအပေါ်အကြမ်းဖက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုနှစ် နိုဝင်ဘာ(၂၅)ရက်မှဒီဇင်ဘာ(၁၀)ရက်အထိ စခန်းတိုင်းတွင်အမျိုးသမီးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး(၁၆)ရက်ကြာလှုပ်ရှားမှုလုပ်ရန်စီစဉ်ထားသည်။ စခန်းများမှ ယင်းလှုပ်ရှားမှုသည် အသိအမြင်မြှင့်တင်ရေး၊ နေအိမ်၌အကြမ်းဖက်မှုများရပ်တန့်ရန်လုပ်ဆောင်ချက်များဖော်ထုတ်ရေးနှင့် အကြမ်းဖက်မှု၏သားကောင်အမျိုးသမီးများအတွက်တရားမျှတမှုရယူရန် ပိုမိုလက်လှမ်းမီလာရေးတို့အပေါ် အလေးထားမည်ဖြစ်သည်။

“ဒါကိုဖြစ်ဖို့ဆိုရင် အမျိုးသားတွေရဲ့ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတကယ့်ကိုလိုအပ်ပါတယ်။ အမျိုးသားအများစုဟာ သူတို့မိန်းမတွေအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုမလုပ်ကြဘူးဆိုတာကျမတို့သိတယ်။ ကျူးလွန်သူတွေက အမျိုးသားနည်းနည်းပါးပါးဘဲဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခံရသူတွေက ကျမတို့သမီးတွေ၊ ညီအစ်မတွေဖြစ်နေတယ်။ ကျမတို့တိတ်တိတ်မနေသင့်ပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ဒါကိုဟာသလည်းမလုပ်သင့်ဘူး။ ကျမတို့ရပ်ရွာလူထုတွေအတွင်းမှာ အမျိုးသားတွေရောအမျိုးသမီးတွေပါ အကြမ်းဖက်မှုကိုဆန့်ကျင်ရပ်တည်ကြဖို့လိုတယ်” ဟု အုံးဖျန်စခန်းKWOဥက္ကဋ္ဌနော်ဘော့ညောကပြောသည်။

စခန်းများရှိအမျိုးသားများ၊ လူငယ်များ၊ စခန်းကော်မတီများ၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်တကွ ဒုက္ခသည်ကော်မတီများ၊ INGO များ၊ UNHCR အပါအဝင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးလက်တွဲဆောင်ရွက်ကြရန် အစီရင်ခံစာကဆော်ဩထားသည်။ ထို့အပြင် စခန်းများ၌ တရားမျှတမှုတိုးတက်စေရန် လိုအပ်သည့်လုပ်ငန်းအား အားပေးထောက်ကူရာတွင် အလှူရှင်များအနေဖြင့် ပိုမိုတာဝန်ခံမှုရှိရန်လည်း တောင်းဆိုထားသည်။

ဆက်သွယ်ရန်

နော်တာမလာစော – ၀၈၁ ၀၂၆ ၆၇၃၈ (အင်္ဂလိပ်နှင့်ကရင်ဘာသာများ)
နော်စီးယိုဖော – ၀၈၉ ၂၆၇ ၉၆၁၇ (အင်္ဂလိပ်နှင့် ကရင်ဘာသာများ)

ငြိမ်းချမ်းရေး

♦ အတိတ်ဆီမှ အရိပ်တွေက
ပြန်တွေးကြည့်ရင် ရင်နာစရာ
သေနတ်သံညံ ဗုံးသံတွေနဲ့
အသံမစဲ တသဲသဲနဲ့
ကြောက်ရွံ့စရာ အဖြစ်ဆိုးက
စိုးမိုးနေကြ။

♦ သူသူငါငါ မုန်းသူတွေကြား
လက်ဦးရရန် ပစ်ခတ်နေကြ
တိုက်ပွဲသံနဲ့ ဗုံးဆံတွေကြား
ကိုယ်လွတ်မြောက်အောင် အားတွေထုတ်လို့
ထွက်ပြေးရကြ။

♦ သူ့ဘက်ကိုယ့်ဘက် တိုက်ခိုက်ကြလို့
မီးတောက်တလူလူ ယမ်းငွေ့အူအူနဲ့
ကမ်းလင့်မည့်လက် မျှော်လင့်ချက်မဲ့လျက်
တွယ်တာမဲ့ကလေး ငိုနေပြီလား။

♦ သနားကြပါ စားစရာရှာလို့
ဝတ်စရာမရှိ ငွေကြေးဗလာနတ္ထိနဲ့
သူတို့လေးတွေ ဆင်းရဲကြလို့
နေရာမရှိ ထိုင်စရာမရှိ
ဟိုသည်ပြေးနှင့် အနေအေးဖို့
မျှော်ကိုးလျက် တမ်းတရပြန်
စိတ်ကထန်း၍ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ
ဘယ်မှာလဲ။

♦ ငြိမ်းချမ်းရေး–– ငြိမ်းချမ်းရေး
တောင်းဆိုနေတဲ့ ပြည်သူ့အသံ
ဘယ်သူလာလို့ ဖေးကူမလဲ
တောင်းဆိုနေတာ အော်တဲ့အသံ။

♦ ဒီကနေ့လား မနက်ဖြန်လား
နောင်တစ်နှစ်လား ဘယ်အချိန်ခါ
မျှော်လင့်ကြတာ ကြာပြီပေါ့လေ
ဘယ်အချိန်မှာ ရောက်လာမှာလဲ
မျှော်ကိုးနေရ။

♦ တိုက်ကြခိုက်ကြ သတ်ကြဖြတ်ကြ
ပြည်သူတွေဖက် ငဲ့ကာညှာလို့
တော်ပါပြီလေ ပြည်တွင်းစစ်ကို
ငြိမ်းချမ်းလိုက်ကြ။

♦ အကျွန်ုပ်ဆန္ဒ ပွင့်ကာပြလျှင်
လူအချင်းချင်း စာနာထောက်ထား
သနားညှာတာ ဖေးကူကြလျှင်
မျှော်လင့်စောင့်စား မျှော်မှန်းထားသော
ငြိမ်းချမ်းရေးသည် မလွဲကေန်
ရောက်လာမည်မှာ အမှန်ပါပဲ

♦ ချိုးဖြူသင်္ကေတက ငြိမ်းချမ်းရေးဆောင်
နောင်လာအနာဂတ် နေ့သစ်တွေမှာ
ပြည်သူမျှော်မှန်း ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်း
ပန်းခင်းလမ်းကို ရောက်တော့မည်မှာ
ရင်တွင်းပီတိ ဖြစ်မိပါ၏
ငြိမ်းချမ်းရေးရယ်။

နေ(ဘီးလင်း)

ငြိမ်းချမ်းရေး–တမ်းချင်း

သန္တေတည်ခဲ့ ဤမြေကမ္ဘာဝယ်
ပညာရည်နို့ သောက်စို့ရန်ဝေး
ငြိမ်းချမ်းရေးတဲ့ ငါစိမ်းတဲ့စကား
မသိခဲ့ရ ကလေးဘဝတည်းကပါ။

သေနတ်သံညံ ဗုံးဆံတွေကြား
ပြေးလွှားခဲ့ဖန် များလာပြန်တော့
စိတ်ဓာတ်တွေတောင် မာခဲ့သယောင်
ရှိလှပြီပေါ့။

မာနတွေရယ် ခဝါချလို့
ငြိမ်းချမ်းရေးတဲ့ ယူခဲ့စမ်းကွဲ့
စားကြည့်ချင်ရဲ့ ငါမသိလို့
ဘယ်လောက်တောင်များ ချိုလှမလဲကွယ်။

စောညီမင်းငယ်
အ.မ.က(မူလွန်)ပျဉ်းမပင်ဆိပ်
သတ္တမတန်း

ကြိုးစားပါလေပြည်သူတွေ

ခြောက်-- ရှမ်းရော်မှန်းမျှော်၍သာ
စောင့်ခဲ့သည်။
ငြိမ်းချမ်းရေးဘယ်ဆီ
ရောက်နေသည်။
ဟိုစဉ်ဘဝတစ်ချိန်က
ဘာသံလဲလို့မပြောပါရ။
ရင်တွင်းနှလုံး ခုန်မြန်နှုန်း
မှိုင်ပေါင်းရာတောင်ချခဲ့၏။

နေပွင့်လသာ မှောင်မိုက်ချိန်
ဘယ်ချိန်မရွေး စိတ်မအေးပေ
ချက်ရင်းတန်းလန်း ဝမ်းစာအိုးလည်း
မနှုးမနပ်ပစ်ကာလျှ။
မတွေးချင်တော့ပါ ထိုကာလ
ဟိုး---အဝေးကြီးမှာချန်ခဲ့ရ
သူတို့ပြောတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး
မစစ်သေးတော့စိတ်မအေး။

ခုချိန်သတင်းစာ ဖတ်တော့က
ထိုးသည့်လက်မှတ် နေ့တိုင်းသာ
ပစ်သည့်ကျည်လည်း မပျက်ပါ။
ကြားကတွေး ပြည်သူများ
ခါးနာလွန်း၍ အော်နေရ။

သို့သော် သူတို့မကြားကြ
ဤသို့ဖြစ်မျိုး ကြုံမြို့သာ
ခံစားနေရကျင့်ပါလှပြီး
ဒီလိုမနေ ဖြုပြင်မို့ကာ
သင်တို့၌သာ တာတ်နိုင်မည်လော။

ထို့ကြောင့် စဉ်းစား
ပြည်သူများက
ကိုယ့်အားကိုကိုး
စဉ်ထက်တိုးဖို့
တစ်ယောက်မှစ
အားလုံးကောင်းကာ

ဆောင်ရွက်ခြင်းလျှင်
စစ်မှန်ငြိမ်းချမ်း
ဘယ်ပြေးမတမ်း
တစ်နေ့တစ်လှမ်းရောက်လိမ့်မည်။
တိုက်တွန်းပါ၏
ကြိုးစားပါလေ ပြည်သူတွေ.....

ငြိမ်းချမ်းရေးဆီလှမ်းတက်ချို

ငြိမ်းချမ်းနေသောကမ္ဘာမြေ
သာယာလှပပေ။
နေခြည်ဖြာသောကောင်းကင်အောက်
နိုင်ငံသစ်ဆီလျှောက်။

အကြမ်းဖက်မှု ကင်းဝေးအောင်
တို့တွေကြိုးပမ်းဆောင်။
ယမ်းနံ့ကင်းဝေး လေမြေအေး
တို့တစေတွေ့ရှုကာမွေ့။

ရာစုသစ်မှာချီကြမှာ
ငြိမ်းချမ်းရေးဆီပါ။
ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ဖော်ဆောင်သွား
လှမ်းတက်ကြစို့လား။

အေးမြ

လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေး လမ်းစဉ်

လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်
စစ်မှန်သည်ဟုငါမမြင်။
မှန်ကန်ပွင့်လင်းလူ့ခွင့်ရေး
ခုချိန်ထိမရရှိသေး။
လူ့ခွင့်ရေးချိုးဖောက်သူအား
လူအများလစ်လျူရှုထား။
ဥပဒေ၏စီရင်ရေး၊
မတရားဘက်ပို၍လေး။
ကိုယ်တိုင်ရင်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး
လူသားတိုင်း၌မရှိသေး။
ရပ်ရွာအနားတပ်စခန်း
ပြည်သူလူထုမလိုလား။
ကရင်မြန်မာချစ်ကြည်ရန်
တပ်စခန်းများရုပ်သိမ်းပါ။
စစ်စခန်းများမရုပ်သိမ်း
မစစ်မမှန်ငြိမ်းချမ်းရေး။
လက်မှတ်ထိုးပစ်ခတ်ရပ်စဲ
ရှမ်းနှင့်မြန်မာတိုက်နေဆဲ။
ပစ်ခတ်ရပ်စဲလက်မှတ်ထိုး
ကချင်မြန်မာတိုက်နေတုံး။
မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး
ပစ်ခတ်ရပ်စဲလက်မှတ်ထိုး
ဘာကြောင့်တိုက်နေခိုက်နေကြတာတုံး။
လက်ရှိလျှောက်လှမ်းငြိမ်းချမ်းလမ်း
မသေမချာဝေဝါးဝါး။
လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်
မတည်ငြိမ်ဇာတ်လမ်းသို့ပင်။
ထို့ကြောင့်
လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်
စစ်မှန်သည်ဟုငါမမြင်။
ရှေ့ဆက်အစစ်အမှန်ငြိမ်းချမ်းဖို့
တူညီလက်တွဲဆောင်ရွက်စို့။

ပွင့်မာ(သထုံ)

ညီညွတ်ရေးသို့

သူငယ်ချင်း
နင်လည်းကရင် ငါကရင်မို့
တောင်ပေါ်မြေပြန့် ဒေသခြားနား
ဘာသာအယူ မတူကွဲပြား
စာပေစကား မည်သို့များလည်း
သူငယ်ချင်း
ငါလည်းကရင် နင်ကရင်မို့
ဘာသာစကား စာပေများနှင့်
ရိုးရာမွေစု ယဉ်ကျေးမှုကို
အမျိုးသားရေး ရှည်မျှော်တွေး၍
ထိန်းသိမ်းဖို့လည်းမမေ့နှင့်။
သူငယ်ချင်း
နင်ငါကရင် အတူပင်မို့
ခင်မင်အကြည့် ရင်းနှီးမှုဖြင့်
သိမ်မွေ့ပျူငှာ ကိုယ်မူရာဖြင့်
ချစ်ဖွယ်စကား နှုတ်ဝယ်ထား၍
ဖြူစင်နှလုံး ကိုယ်စီသုံးလျက်
သံလွင်မြစ်ရေ စီးဆင်းနေသလို
လန်းလှစွာညို ဆန်းစပြာသို့
နှစ်သစ်လှပို လက်ကမ်းကြိုရင်း
ညီညွတ်ရေးသို့လှမ်းကြစို့။

ခိုင်စံရွှေမြင့်
မူတရော်

ခရွေးယပင်းစသတ်ချစ်

စင်စစ် မရှိမဖြစ်
လိုအပ်နေတာအချစ်ပါ
အလှသခင် နတ်မိရှင်၏
ရင်တွင်းထဲမှ ကိုယ့်ရဲ့အပေါ်
စီးကျယိုဖိတ် ချစ်တဲ့စိတ်တွေ
တစ်ဆိပ်လောက်သာ ရှိခဲ့ပါရင်
ရင်မှာအစဉ် ကိုယ့်ဘဝင်က
ရေစင်သီတာ အေးမြရာသို့
စဉ်သာလန်းဆန်း ရေထိပန်းနှယ်
ညှိုးနွမ်းခက်ရာ အလှဖြာ။

ပန်းလှဗေဒါ ရေပြင်မှာပင်
တည်ရာမမြဲ ရေလျှင်ဆွဲရာ
ကွဲကွာကွေကွင်း ခက်ကြုံခြင်းနှယ်
ဖြစ်ခြင်းဆိုးဝါး ထိုအလားသို့
ချစ်အားမလျော့ ချစ်တိုးတော့လည်း
ပျော့ညံ့သည့်မာန် မုန်တိုင်းထန်တွင်း
ရှုန်းကန်ကြောက်ရွံ့ နောက်ဆုတ်တွန့်ကာ
လူးလွန့်ဝမ်းနည်း မျက်ရည်ဝဲ။

အော်–သိပြီ–––
ချစ်နွံထဲနစ် စိတ်တွေညစ်လည်း
အဖြစ်ဆိုးလှ ဒီဘဝကြောင့်
ဆူးညှောင့်ခလုတ် မည်မျှရှုပ်စေ
နောက်ဆုတ်ဖို့ရန် စိတ်မှာကြံတိုင်း
အမှန်ပို၍ နီးလေလေဘဲ။

အာကာမောင်မောင်

ဝိရောဓိလမ်း

ဦးစီးဦးဆောင်များကျိုးပြောင်
ဟိုမှာတစ်မှောင့် ဒီတစ်မှောင့်နဲ့
မဖြောင့်ရှုပ်ထွေး ကွေ့ကောက်ရေးသို့
အလေးမထား မာန်လုံးထွားဖြင့်
အများကဲ့ရဲ့ ချီးမွမ်းမဲ့ပြီး
ဂုဏ်ပျက်မည်သာ များအလယ်မှာ။

စနစ်မမှန် မှုမမှန်လျှင်
ကျည်းတန်ရုပ်ဆိုး လှမတိုးဘဲ
ဖွံ့ဖြိုးမှုဆုတ် တဖြုတ်ဖြုတ်နဲ့
ခလုတ်ထိတိုက် အမှောင်ဆိုက်တော့
လက်ပိုက်ငေးငိုင် ချိနဲ့ယိုင်။

ဦးစီးဦးဆောင်များကျိုးအောင်
ဘဝပုံရိပ် လှပချိတ်ဖို့
သိစိတ်မြင့်မြတ် ဖြူစိတ်ဓာတ်နှင့်
အရုပ်လေးအင် များချစ်ခင်ရန်
ကြိုတင်စဉ်းစား သတိထားမှ
တစ်အားအမှန် များလေရာ။

အစချီကောင်း ပြုဖွယ်ကောင်းလျှင်
အနှောင်းမွန်မြတ် ချစ်ထွင့်တပ်ပြီး
မပြတ်ငြိမ်းအေး ဂုဏ်ရှိန်မွှေးကာ
ရှေ့ရေးမပူ ကြည်ဖြူသူတွေ
ကူညီဖေးမ တဖွဖွဖြင့်
ဝင်းပလဝန်း လဲ့လဲ့ရွှန်းသို့
ချီးမွမ်းထောပနာ ပြုလေရာ။ ။

အက်ကလိုသိန်း

"မေတ္တာစွမ်း"

"သံကိုသံဖျက်သံချေးတက်၊ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ဖျက်ကိုယ်သာပျက်၊ခေးကိုဖျက်တာဝါးမြက်၊လူကိုဖျက်တာအရက်" ဆိုတဲ့စကားအတိုင်း ကိုယ့်ကိုကိုယ်ပြန်ပြီးမဖျက်ဖို့လိုသည်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ဖျက်ရင်မည်သူဘဲလာပြင်လာပြင် မကျွတ်ထိုက်တဲ့သတ္တဝါမို့ ဗုဒ္ဓရှင်ဘုရားတောင်မချွတ်ခဲ့လေရာ ကောင်းလာသို့ဟူသည် ပန်းတိုင်ရှိရာကိုမသွားဘဲ ကျောခိုင်းကာနောက်ဆုတ်သွားရာနှင့်တူလှပါပေ၏။ ကိုယ်ကောင်းမကောင်းဟူသည် အရာအားလုံးကိုလိမ်ညာပြီးလှည့်ဖျားလို့ရပေမယ့် ကိုယ့်ကိုကိုယ်တော့ လုံးဝဘယ်နည်းနှင့်မှလိမ်ညာလို့ရမည်မဟုတ်ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ဆိုးတယ်ကိုယ်ကောင်းတယ်ဆိုတာ မည်သူတွေဘာဘဲပြောပြောကိုယ်သာအသိဆုံးဖြစ်သည်။ စကားဆိုသည်မှာ တိုးတိုးပြောလည်းစကား ကျယ်ကျယ်ပြောလည်းစကားဖြစ်နေပါသဖြင့် တိုးတိုးပြောတာနဲ့ကျယ်ကျယ်ပြောတာဟာစကားခြင်းတူပေမယ့်နှစ်မျိုးနှစ်သွယ် ကိုယ်စီသွားနေလေတော့တိုးတိုးပြောခြင်းသည်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သဘောသို့ သက်ရောက်ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြောတာကိုတော့ ကြမ်းတမ်းခြင်းအဖြစ်သို့ သက်ရောက်လေတော့သည်။

ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တာကိုတော့ အများကလက်ခံကြပေမယ့် ကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းခြင်းကတော့ အများကမနှစ်သက်ကြလေရာ ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျရွေးစတမ်းဆိုရင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တဲ့မဲကမနည်းနိုင်ဘဲ များလိမ့်မယ်လို့ယုံကြည်မိပါသည်။ ဒါဆိုမဲများရာအသာဆိုရင် ရိုင်းစိုင်းခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းခြင်းသဘောသက်ရောက်နေတဲ့ ကျယ်ကျယ်ပြောတဲ့မဲကအနိုင်မဲပြားနည်းပြီး အရှုံးမဲပြားများနေမှာသေချာလှပါသည်။

ဒါကြောင့် စကားပြောရာမှာရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်းမရှိဖို့ အင်မတန်လိုအပ် လှပေသည်။ လူကျွံလို့နုတ်လို့ရပေမယ့် စကားကျွံတာကိုတော့ နုတ်ဖို့ခဲယဉ်းလှပါတယ်။ ခဲယဉ်းပါတယ်ဆိုတဲ့အရာကိုမနှစ်သက်ကြပါစေနဲ့၊ အများနှစ်မြို့နေတာကိုဘဲလိုလားကြပါ။

ကရင်ပြည်နယ်၊တပ်မဟာ(၁)နယ်မြေမှ(–)ရွာတစ်ရွာဖြစ်သည်။ အဲဒီရွာမှ မိုတင်းနေထိုင်ကြတဲ့လူမျိုးတွေက ကရင်ရွာဖြစ်တဲ့အတွက် ကရင်လူမျိုးတွေချည်းသာဖြစ်သည်။ တောသူတောင်သားကရင်လူမျိုးများပီပီ အနှစ်နှစ်အလလနေလာခဲ့တာ တောလုပ်ငန်းနှင့်ကြီးပြင်းလာပြီးတောသဘာဝနှင့်သာပျော်ခဲ့ကြရာ တိုးတက်ဆန်းပြားနေတဲ့ ခေတ်ကြီးစနစ်ကြီးအကြောင်းကိုသွားပြောရင် နားမဝင်နိုင်ဘဲသူ့အလုပ်နှင့်သာ တစ်နေ့ဝင်တစ်နေ့ထွက်ရင်းနဲ့ အချိန်တွေကုန်သထက်ကုန်လေတော့သည်။ ကုန်လွန်သွားတဲ့အချိန်ကိုလက်ချိုးရေပြီးဆန်းစစ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်အဆက်ကနေ ယခုထိတိုင်နှစ်ပေါင်းဟူသည် တစ်ကယ်မနည်းလေတော့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒီနည်းသောအချိန်တွေကြားမှာ တိုးတက်မှုတစ်စုံတစ်ရာဟူသည် လုံးဝဘာတစ်ခုမှမမြင်ရသေးဘဲ နှိုးထိုးဖက်ကောက်အဖြစ်နဲ့ သံသရာလည်တာကိုဘဲယူကြုံးမရခြင်းဖြစ်သည်။

သံသရာလည်နေတဲ့သူတို့ဘဝလေးရယ်က မကြားဘူးမမြင်ဘူးရသေးသောကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးဆိုတဲ့စကားလေးတစ်ခွန်း ဆန်းပြားထွေလာဖြစ်နေတဲ့သူတို့လေးတွေအဖို့ ဘာများပါလိမ့်အချင်းချင်းမေးကြမြန်းကြလေရာ သေသေချာချာဖြေကြားပေးမယ့်သူဟူသည်မရှိကိုမှ မရှိခြင်းဖြစ်သည်။

ဒီအတွက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းမှသင်တန်းမှူးများဆင်းလာကြပြီး ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် တပ်မဟာ(၁)နယ်မြေတစ်ခွင်မှာသင်တန်းစတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ရွာတိုင်းရွာတိုင်း မိမိရွာအတွက်သင်တန်းတက်နေကြသော ကျေးလက်နေလုံမေတွေက သင်တန်းပြီးသောအခါဝယ် ကိုယ်စီကိုယ်စီဝန်တာတွေ ကျေပြွန်အောင်ထမ်းဆောင်ကြပြီး ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးစသည့်ဝန်တာများအသီးသီးထမ်းဆောင်ကြရာတစ်နေ့သော ၂၁၊၂၀၁၅ရက်နေ့ညာ၁၀း၀၀နာရီကျော်အချိန်ဖြစ်သည်။

ရပ်တိုင်းရွာတိုင်းမှာ ရပ်စည်းကမ်းရွာစည်းကမ်းအသီးသီးရှိကြသည်။ ဒီစည်းကမ်းချက်တွေကို အုပ်ချုပ်သူရွာသူကြီးများလက်ထဲမှာရှိနေပါသဖြင့် လူတိုင်းစည်းကမ်းလိုက်နာဖို့အင်မတန်အရေးကြီးသောအချက်တစ်ချက်ဖြစ်သည်။ ဒီအတွက် ကျူးလွန်သူတိုင်း အပြစ်ဒဏ်အသီးသီးခံရမည်ဖြစ်သည်။ ည(၁၀)နာရီနောက်ပိုင်း ဆူညံသံပြုရန် လုံးဝခွင့်မရရှိတော့ဘဲအားလုံးလိုက်နာရန် လူမှုစည်းကမ်းချက်အရဖြစ်သည်။ အဲဒီသတ်မှတ်ချက်ဘောင်ကျော်လွန်ပြီးမကျူးလွန်မိဖို့ သူသူငါငါ

ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်ရေးအတွက် အသီးသီးနေလာကြရာ နှစ်တွေအတန်ချီ လာပေမယ့် ဘာတစ်ခုမှမဖြစ်ဘဲ ပျော်ရွှင်စွာနဲ့နေခဲ့ရလေခြင်းဖြစ်သည်။ သူတို့ဘဝ သူတို့ကမ္ဘာမှာ နတ်ဘုံနတ်နန်းနှယ်မဟုတ် ပေမယ့် ဟိုတုန်းကလို "ဂျိမ်းဂွမ်း"သံမကြားရတာကိုဘဲဝမ်းသာလွန်းလို့ ည(၁၀) နာရီနောက်ပိုင်းဆိုရင် စိတ်ချလက်ချသဘောချစိုးရိမ်မှုကင်းရှင်းကာ ကိုယ်စီကိုယ်စီ အိပ်ကြလေသည်။ မနက်မိုးလင်းတာနဲ့ သူ့အလုပ်ကိုယ့်အလုပ် လုပ်ငန်းခွင်အသီးသီး ထဲသွားလာနေကြရပါသဖြင့် သမုဒ္ဒယာဝမ်းတစ်ထွာအတွက်နဲ့ နားရက်အားလပ်ရက်မရှိဘဲ လုပ်ငန်းတာဝန်အသီးသီးနဲ့ ပျော်ရွှင်စွာနေထိုင်ကြရလေသည်။

ဟိုတုန်းကဆိုရင် ဒီနယ်မြေဒီဒေသတွေဟာ စစ်မြေပြင်စစ်တလင်းဖြစ်တဲ့ အတွက် အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးအဖွဲ့အစည်းရှိဖို့နေနေသာသာ မနက်မိုးလင်းတာနဲ့ ကြုံရမယ့်ဆုံရမယ့်အဖွဲ့တွေကိုတွေးပြီး စိုးတထိတ်ထိတ်နဲ့ "ဒိုင်း--ဒိုင်း" သံပေများ နေတဲ့ကြားမှာ ကြောက်စိတ်တွေအဖုံဖုံနဲ့ လှုပ်ရှားရုန်းကန်နေရတဲ့တောသူတွေရဲ့ဘဝရယ်မို့ ဝမ်းနည်းပက်လက်မျက်ရည်ထွက်ခဲ့ပေါင်းသည် မနည်းရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ပြည်လုံးပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးလုပ်နေသောခုချိန်ခါမှာ လမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေးဆိုတာလည်း ဟိုတုန်းကလိုမဟုတ်တော့ဘဲ မယုံနိုင်စရာမြို့ဘားအံကို နေ့ချင်းပြန်အဖြစ်နဲ့ ရောက်နိုင်တာကို ကူယ်လွန်သွားလေတဲ့မိဘဘိုးဘွားများ သိရမြင်ရတွေ့ရရင် ဘယ်လောက်ဝမ်းသာသွားမလဲဆိုတာ ဖော်ပြမတတ်လောက်အောင်ဖြစ်သည်။

အဝတ်တွေကလည်းအမျိုးမျိုး၊ အစားအသောက်တွေကလည်းအများကြီး ထွေလာများစွာသောဝတ်စရာစားစရာတွေကစုံလင်စွာပေါများသည်ဖြစ်၍ အရင်ကလို စားဝတ်နေရေးအတွက်နဲ့ မပူပန်ရတော့ဘဲ ပင်ပန်းဟူသမျှ လုပ်နိုင်သမျှ မှချသုခရလေသည်ဖြစ်၏။

လူသားတို့၏ဘဝသည် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာနေခဲ့ရပေမယ့် လောကနိယာမတရားကိုမလွန်ဆန်နိုင်သေးသည်ဖြစ်၍ ရပ်တွင်းရွာတွင်း နေထိုင်နေကြသောအမျိုးသမီးအမျိုးသားများအနက် တစ်ယောက်သောအမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးက မမျှော်လင့်ဘဲရိုးရာနတ်စားအဖြစ် အရက်သေစာသောက်ရာကနေအမူးလွန်နေပါသဖြင့် ရပ်ရွာသတ်မှတ်ထားသောအချိန်အတိုင်းအတာကို အလေးမထားဂရုမစိုက်နိုင်တော့ဘဲ မနက်မိုးလင်းရင် နှမ်းပင်တွေသွားနုတ်နိုင်ဖို့လူငှားတွေအလိုရှိကြလေရာ မိမိ၏သားလူပျိုတစ်ယောက်ကို အားကိုးတစ်ကြီးနဲ့လူငှားရှာခိုင်းလေသည်။

တိုးတိုးပြောလည်းစကား ကျယ်ကျယ်ပြောလည်းစကားဖြစ်သည့်မို့ အမူးသမားရဲ့အသံသည်ကောင်းကင်ယံထိကြားနိုင်ခြင်းရှိသောအခါမှာ လူပျိုဖြစ်တဲ့သားက အရက်ဒဏ်ကိုမခံနိုင်ပါသဖြင့် အမေတိုးတိုးပြောပါဟုဆိုပေမယ့် အမေ့အသံသည်ပို၍ပို၍ကျယ်လောင်လာသောအခါမှာ ပါးနပ်လေသောသားက အမေ့နားမှခွါကာ တစ်နေရာသို့သွားလေတော့သည်။ အမေဖြစ်သူက ငါမွေးလာတဲ့သား ငါပြောစကားနားမထောင်ရကောင်းလားဆိုပြီး ဝမ်းနည်းလွန်းလို့ငိုရိုကာ ဒေါသခွက်ခွက်လန်ပြီး ကျယ်လောင်သောအသံကြီးကြီးနဲ့ အော်ကာ တစ်ရွာလုံးပွဲတင်လိုင်သွားလေတော့သည်။

ညဥ့်နက်လူတိတ်ပြီးမတော်သော အချိန်ရယ်မို့ ကျယ်လောင်သောအသံကိုကြားနေရသော ရွာထဲရှိအမျိုးသမီးအ စည်းအရုံးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် ၎င်းဖြစ်စဉ်အားသွားရောက်ဖြန်ဖြေသင့်ပါလျက်နှင့်မသွားဘဲနားထောင်နေရင်"လူအချင်းချင်းနိမ့်စက်ခြင်းကင်းရှင်းကြပါစေ။မေတ္တာရန်သူဒေါသမှုအပူလင်းပါစေ။ ဒို့မေတ္တာစွမ်းကမ္ဘာလွှမ်းငြိမ်းချမ်းကြပါစေ။"ဟုရွတ်ဆိုကာ ကိုယ်နှင့်မဆိုမဆိုင်သလို အေးအေးလူလူ သာနေခြင်းဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိနေကြတဲ့လူတွေကတော့ ဒီမုကရဲ(အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး)က ဟိုမှာသွားပြီးဖြန်ဖြေရမှာကိုမသွားဘဲ သူနဲ့မဆိုင်သလိုလိုသူ့ဖာသာသူဘုရားစာတရားစာတွေရွတ်နေတာဘာသဘောလဲ။ အချင်းချင်းပြောကြပြီး ရယ်သွမ်းသွေးပြုနေကြပါသည်။

ဟုတ်ပါသည်။ လောင်နေတဲ့မီးဟာလောင်နေတုန်းအနားကပ်ရင်ပူပါတယ်။ ဒီပူနေတဲ့မီးကိုငြိမ်းအေးရန်ရေဘဲလိုပါတော့သည်။ ယခုလောင်နေတဲ့မီးဟာ လူမီးဖြစ်နေပါသဖြင့် ရေနဲ့ပက်ဖြန်းဖို့ အနားကပ်ရန်မလိုအပ်ဘဲ မေတ္တာခေတ်နှင့်သာပို့ပေးရခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုင်တာမဆိုင်တာတော့အတတ်မပြောနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

မှန်ပါသည်ဟုတ်ပါသည်၊မေတ္တာခေတ်သည် တစ်ကယ်တော့ စူးရှမှုနိုင်းလို့ ရသည်မဟုတ်ပါ။ ရှိတော့ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့်မမြင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ မေတ္တာခေတ်ကြောင့် လူတွေကောင်းလာတာရှိသလို မေတ္တာခေတ်ကြောင့် ကမ္ဘာကြီးအေးချမ်းတာလည်းရှိသည်။

မေတ္တာခေတ်နှင့်စစ်ခင်းလေ သောဗုဒ္ဓသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားသည့်တိုင်ဗုဒ္ဓတန်ခိုးမညှိုးနိုင်သေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဒါကြောင့် မုကရဲ၏ပို့သသောမေတ္တာခေတ်သည် ရှည်တိုပုကွအလုံးအပြားအကောင်အထည်မရှိပေမယ့် သက်ရောက်မှုရှိလေရော့သလား။ ဒါမှမဟုတ်တိုက်ဆိုင်လို့ဘဲလား။ အော်ဟစ်နေတဲ့အမူးလွန်အမျိုးသ

မီးက မနက်မိုးလင်းထလာသောအခါမှာ အိမ်နီးနားချင်းရောင်းရင်းတွေက သူ့အားပြောပြရာလေသည်။ အဲဒီအခါကျမှ နောင်တဆိုတာ တစ်ကယ်ကိုဘဲနောင်းလေရော့သလားဖြစ်သည်။ မေတ္တာပို့နေတဲ့မုကရဲကဘာမှမဖြစ်ပေမယ့် မေတ္တာပို့ခံရတဲ့ဒေါ်မမူးရယ်က,ငါ-ငါ-ကောင်းမှကောင်းသေးရဲ့လား။ ဒီရွာမှာလူတစ်ထောင်ကျော်ရှိနေတာကိုဂရုမစိုက်ဘဲ ငါအော်ချင်သလိုအော်၊ ဆဲချင်သလိုဆဲ ငါ့ကိုထိပ်တုံးထဲထည့်လို့ရပေမယ့် လူအချင်းချင်းစာနာပြီးနားလည်မှုပေးကာ ငါ့ကိုခွင့်လွှတ်သွားတာ ဒီအဖြစ်ကိုယူကြုံးမရစွာနဲ့ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ဆင်ခြင်ပြီး အရက်ဆိုတာ သောက်တတ်ရင်ဆေး သောက်မတတ်ရင်ဘေးတဲ့၊ အရက်ဟာဆင်ဘဲသောက်သောက်၊ မြင်းဘဲသောက်သောက်သောက်တာနဲ့မူးတာဘဲ သောက်တိုင်းမူးတဲ့အရက်ကို ဒီနေရာမှာအဖြေကလေးရယ်က---မသင့်တာကိုသင့်မရဲတာကိုရဲ အချိန်မတော်အခါမတော် မရက်မကြောက်ဘဲ တစ်ယူဇနာကြားနိုင်လောက်တဲ့အသံကို အော်ဟစ်ဆဲဆိုရဲနေပါသဖြင့် မိမိ၏သားလူပျိုအတွက် အရက်နှင့်သိက္ခာဘယ်လိုထိခိုက်သလဲဆိုတာတွေးပြီး ဝမ်းနည်းမိလေတော့သည်။ ပြီးသွားလေသောအရာတစ်ခုကို ဝမ်းနည်းပြီး ပြန်လည်၍အဖတ်ဆည်လိုပေမယ့် အကျိုးမဲ့ရှာသွားပါလေပြီဖြစ်သည်။

သားသမီးဆိုဆုံးမရာ၌ အရက်မူးမှဆုံးမတတ်တဲ့မိဘဟာ တစ်ကယ်တော့အများကချီးမွမ်းနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ မူးနေတုန်း တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ပြီး ကိုယ်ချည်းဘဲအမှန်သာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အတွေးမျိုးကိုတော့ အများကလက်ခံနိုင်မည်မဟုတ်။ အများလက်မခံနိုင်တာကိုမပြုမိဖို့ လူတိုင်းသိဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ ဒီအသိတရားတွေကို လူသားတိုင်းမှာတည်ရှိနေမယ်ဆိုရင် လောကမှာလူသားတွေအဖို့ မည်မျှချမ်းမြေ့မလဲဆိုတာတွေးကြည့်ရင် အဖြေမှန်ကအဆိုးမဟုတ်သောအကောင်းဖြစ်တယ်ပေါ့။ ဒါကြောင့် မူးလွန်နေတဲ့အမျိုးသမီးက ပျက်ရင်အစဉ်ပြင်ရင်ခဏဆိုတဲ့ဆိုထုံးလုလုလေးကိုလက်ကိုင်ထားပြီး နေမဝင်ခင်တရားမြင်က အစဉ်သူမြတ်ဖြစ်လက်မလွဲရယ်မို့ တစ်ခွက်သောက်ရင်ဆေးဆိုတဲ့အရက်ကိုမသောက်တော့ဘဲ ဘယ်သူတွေဘာဘဲပြောပြော မေတ္တာခေတ်၏သွားရာသည် တစ်ကယ်ကိုဘဲအေးလေရော့သလားဖြစ်သည်။

အက်ကလိုသိန်း

စိတ်ဓာတ်မမြင့်လျှမတင့်

အရိုးရင့်လေဥာဏ်ပွင့်လေတဲ့ အရိုးရင့်ပါလျက်နှင့် ဥာဏ်မပွင့်လေတော့ အများတကာရဲ့အလယ်မှာ မျက်နှာညှိုးငယ်စွာနဲ့ အရာရာကိုကောင်းကြောင်းမထူပြနိုင်ဘဲ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်နေရခြင်းသည် လူ့လူ့သမိုင်းကြောင်းမှာတွင်ရှိင်းရှိင်းနှင့်သာ ဖြစ်လေမည်။ လူသားတွေဟာ ကောင်းမြတ်သောစိတ်ဓာတ်၊ မြင့်မြတ်သောစိတ်ဓာတ်တွေရှိဖို့လိုအပ်လှပေသည်။စိတ်ဓာတ်နိမ့်ကျနေရင် ဂုဏ်တွေမပွင့်ဘဲဆာလောင်သလို ရင်ထဲမှာဟာတာတာနှင့် ဘာကိုဘာမှမထိုးဖောက်နိုင်ဘဲဖြစ်သည်။ စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာပြီးမြင့်နေရင်တော့ ပြိုင်ပွဲတစ်ခုမှာရှုံးမယ်လို့ထင်နေရပါသော်လည်း ရှန်းကန်ရင်းနဲ့အားတွေဖြစ်လာပြီး အရှုံးထဲမှ အနိုင်ဖြစ်သွားတတ်သည်။

လူသားတိုင်း လူသားတိုင်း ရှုံးပန်းပန်တယ်ဆိုတာ ဘယ်သူမှမလိုချင်ကြပေ။အေး––အောင်နိုင်သူအဖို့ ရှုံးပန်းပန်ခြင်းနဲ့ကင်းဝေးကြပေမယ့် ရှုံးနေသူအဖို့ကတော့ အောင်ပန်းနဲ့မနီးစပ်တာကိုဘဲ ဝမ်းနည်းစရာအကြောင်းတစ်ခုဖြစ်လာတော့သည်။ ရှုံးတိုင်းနှင့် လူဖျင်းလူဘိန်းလို့ဆိုရမှာလားမဟုတ်ပါ။ ပြိုင်ပွဲတစ်ခုမှာ အရှုံးနှင့်အနိုင်နှစ်မျိုးသာရှိတဲ့အတွက် မည်သူမဆိုအနိုင်ရချင်တာချည်းဖြစ်သည်။

အနိုင်တွေကိုရရှိဖို့ စိတ်ဓာတ်ရေးရာမှာလိုအပ်နေသလို ကြိုးစားမှုအပေါ်မှာလည်းမူတည်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာမှာ အမေရိကတို့ဟာကောင်းသောစိတ်ဓာတ်၊ မြင့်မြတ်သောစိတ်ဓာတ်တွေတအားရှိနေလေတော့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကိုစိုးမိုးနေတာဟာ အားကျဖို့ကောင်းလှပေသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးနေတဲ့လူတွေကိုသနားတဲ့စိတ်ဓာတ်၊ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့လူတွေကို ကူညီရိုင်းပင်းချင်တဲ့စိတ်ဓာတ်တွေအပြည့်အဝရှိပြီး မကောင်းဆိုးဝါးတဲ့လူတွေကို မကောင်းကောင်းလာအောင် အမျိုးမျိုးပြုပြင်ဆောင်ရွက်သွားကြတယ်။ ပြုပြင်ဆောင်ရွက်လို့ဘယ်နည်းနှင့်မှမရတော့သောအဆုံး လက်လျှော့ကာနှိမ်နင်းစတမ်းပြုလုပ်လာတော့သည်။ ရန်သူကိုနှိမ်နင်းတဲ့အခါမှာ ပြတ်ပြတ်သားသားနှိမ်နင်းဖို့သည် ဝန်မလေးနိုင်သောစိတ်ဓာတ်မျိုးရှိလှပေသည်။ သနားသင့်ရင်သနားပြီး ကူညီသင့်ရင်ကူညီကာ နှိမ်နင်းစရာလိုအပ်လာရင်တော့ ပြတ်သားစွာဖြင့်နှိမ်နင်းတတ်တဲ့အမေရိကတို့၏စိတ်ဓာတ်သည် အားကျစရာတကယ်ကောင်းလွန်းလှပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနိုင်ငံကတော့ ကောင်းမွန်တဲ့စိတ်ဓာတ်၊ မွန်မြတ်တဲ့စိတ်ဓာတ်တွေမရှိသည့်အပြင် ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ကိုယ့်လူမျိုးအချင်းချင်းကိုတောင် ကူညီရိုင်းပင်းနေရမယ့်အစား တိုင်းတပါးသားကိုလုံခြုံရေးယူပေးခြင်းဖြင့် ကိုယ့်အမျိုးရဲ့အသက်ကိုတောင်မငဲ့နိုင်တော့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုယ့်နိုင်ငံသူနိုင်ငံသား၏အသက်တစ်ချောင်းသည် ကြက်တစ်ကောင်လောက်သာတန်ဖိုးမထားဘဲ မဆုံးရှုံးသင့်မဆုံးရှုံးထိုက်တာကိုဆုံးရှုံးသွားရခြင်းသည် ဒီထက်ကြီးမားသောဝမ်းနည်းစရာကား ဘယ်လိုနေရာမျိုးမှာ သွားပြီးဖွေရှာရနိုင်ပါလေအံ့။

တကယ်တော့ လူသားတိုင်းလူသားတိုင်းဟာ ကိုယ့်လူမျိုးကိုမဆိုထားပါဘိ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်နေတဲ့ခွေးအချင်းချင်းကိုက်တာတောင်မှ ကိုယ့်ခွေးကိုကိုယ်နိုင်လိုချင်တဲ့စိတ်သည်ရင်ထဲမှာကိန်းအောင်းနေသလို အမျိုးကိုချစ်တဲ့သူတိုင်း ကိုယ့်လူမျိုးဘက်ကိုရပ်တည်ရမှာဖြစ်သည်။ အမျိုးကိုချစ်တဲ့စိတ်ကင်းမဲ့နေတဲ့လူတွေဟာ ကိုယ့်အမျိုးလုပ်ရပ်တွေမည်သို့ပင်မှန်စေအုံးတော့ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံရှာကြံပြီး အပြစ်မရှိအပြစ်ရှိအောင်ဖန်တီးဆောင်ရွက်ဖို့ဆိုတာ ဝန်လေးနိုင်စရာမရှိဘဲ လောကမှာအရာရာကိုစိုးမိုးနိုင်မှ ပွဲလယ်တင့်တယ်ဆိုတဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်အတွေးသစ်အမြင်သစ်နဲ့ အမြဲတမ်းပျော်နေမည်မှာဖြစ်သည်။

ဝမရှိရင်ဝိမလုပ်ပါနဲ့၊ ဝမရှိဘဲဝိလုပ်နေရင် လူသားတိုင်းမွေးရာပါအခွင့်အရေးကိုသွားထိခိုက်တတ်သည်။ လူသားတို့၏မွေးရာပါအခွင့်အရေးကိုထိခိုက်လာသောအခါမှာ ကောင်းရာမမြင်အဆိုးထင်လာတော့ ပရမ်းပတာဖြစ်လေရော့ပါလေလား။ ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုအကြောင်းပြုပြီး လူ့အခွင့်အရေးအား ချိုးနှိမ်သွားတာကိုတော့ ကောင်းသောအကျိုးသက်ရောက်မှုသည် မရှိသလောက်နည်းပါးသွားလေမည်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဆိုပြီး အများအကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု ဘာတစ်ခုမှမရှိဘူးဆိုရင် အဖြစ်ဆိုးတွေက ပို၍ပို၍များပြားလေလေဖြစ်မည်။

အဖြစ်ဆိုးတွေသည်းလေလေ လူ့အခွင့်အရေးထိခိုက်လေလေဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးကိုတအားကြီးထိခိုက်လာသောအခါမှာတော့ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကိုရည်မှန်းတဲ့အတိုင်း ချောမောစွာအလွယ်တကူမဖြစ်လာနိုင်ဘဲ မထင်မှတ်သောအဟန့်အတားတွေဖြစ်စေလာနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဟန့်အတားဖြစ်လာသောအခါမှာ သူတစ်ပါးအကျိုး ကိုယ့်အကျိုးဆိုတာမမြင်နိုင်တော့ဘဲအတ္တကိုသာရှေ့ရင်းပေးပြီးယိမ်းယိုင်သွားလေတော့မမျှော်လင့်သောအဖြစ်တွေသွားပုတ်လေလွှင့်လို့ယူကြုံးမရသောအဖြစ်လေးရယ်က တစ်သီတစ်တန်းပေါ်လာလေပြီး နစ်နာနေရမှာ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကိုယ့်လူမျိုးကသာဖြစ်သည်။

မန္တလေးသဘော်ဆိပ်မှာ စိတ်မသက်သာတဲ့နော်ဝေးဘုရင်ကြီးကိုအားကျလို့ ပွဲကြိုက်နေပြီလား၊ မီးခဲပြာဖုံးလို့ အပြုံး

ပန်းတွေတဝေဝေလန်းနေမယ့်အစား အမုန်းပန်းတွေအတိုင်းအဆမပြနိုင်အောင်နွမ်းနေတာကိုဘဲယူကြုံးမရမိတာ ရင်ထဲမှာဟာသွားပါပြီး။ စိတ်ရွှင်ရွှင်နဲ့မငိုတတ်မရီတတ်တဲ့မျက်လုံးအိမ်ဟာ လူပုံအလယ်မှာမတင့်တယ်တာကိုဘဲဝမ်းနည်းပါလေရက်။

ဖြောင့်ဖြောင့်သွားသောနွားလားသည် နောက်လိုက်နွားတွေကဖြိုးဖြောင့်စွာနဲ့လိုက်သွားတတ်ပေသည်။ ကွေ့ကောက်စွာသွားနေတတ်သောနွားလားကိုတော့ ကောင်းမကောင်းဆင်ခြင်တုံကင်းမဲ့ပြီး နောက်လိုက်သောနွားတွေကဖြိုးဖြောင့်စွာလိုက်သွားဖို့နေနေသာသာ ဝင်္ကဘာလမ်းခင်းနေတာကိုဘဲ စိတ်မချမ်းသာစရာဖြစ်တာတွေကို ပြောလို့ကောကောင်းပါသေးရဲ့လား။ မင်းသားကြီးကဘီလူးဖြစ်နေမှတော့ ဟာသလူရွှင်တော်တွေပေါ်ရိသာဒဖြစ်တာကို တစ်ကယ်တော့မဆန်း။

ခုလည်းကြည့်ကြပါလေအုံး။မြို့ကြီးပြကြီးဖြစ်တဲ့ရန်ကုန်၊ မန္တလေးတွေတောင်မှ လမ်းဘေးမှာတဲထိုးပြီးအိုးမဲ့အိမ်မဲ့အဖြစ်နဲ့ဘဝကိုရုန်းကန်နေရတဲ့အချို့သောမြန်မာပြည်သူပြည်သားတွေဘယ်လောက်သနားဖို့ကောင်းသလဲဆိုတာတွေးကြည့်ရင်ဝမ်းနည်းစရာဖြစ်လာသည်။ အေး–လူမှုအကျိုးပြုတဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေ ဘယ်လိုပင်ကူညီပံ့ပိုးစေကာမူ အရေအတွက်များလေတော့ လူတလုံးသူတလုံးဖြစ်အောင်မဆောင်ရွက်နိုင်ဘဲ တတ်နိုင်သလောက်သာကူညီပေးနိုင်တာကိုဘဲ လူမှုအကျိုးပြုအဖွဲ့အစည်းကိုအများကြီးကျေးဇူးတင်ရပေမည်။ မြို့ပြအနေဖြင့် ဤသို့သောမြင်ကွင်းမျိုးရှိနေလေတော့ ကျေးလက်တောရွာမှာဆိုရင်(သို့)ညီနောင်တိုင်းရင်းသားတို့ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ကျေးလက်နေပြည်သူတွေအဖို့မတွေးထင်ဝံ့အောင်ဖြစ်လေသည်။ အားလုံးသောဒီပြည်သူတွေကိုအတိုးနည်းအိမ်ယာတွင်နေရာချထားပေးဖို့ဆိုတာ ပါးစပ်ကအော်ချင်သလိုအော်တစ်ကယ်တမ်းကျတော့ကနေ့အထိသာအကောင်အထည်မဖေါ်လာနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံမှာဆိုရင် အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာအတွက်နှင့် အများပြည်သူတွေဒုက္ခမရောက်စေချင်တဲ့ဆန္ဒဖြင့်လုပ်ငန်းဌာနတစ်ခုမှာ အလုပ်ချိန်တွေကိုနာရီပိုင်းနှင့်ခွဲဝေပေးပြီး အလုပ်ဝင်ခိုင်းနေတာကိုကော သတိမူပြီးမဆိုင်သလိုလိုနဲ့ရာဇဝင်ပြုအမြည့်နေနေတုံးဘဲလား။ နိုင်ငံတော်ကိုချစ်ရင် နိုင်ငံသားကိုလည်းသနားပါ။ ကိုယ့်နိုင်ငံသားဆင်းရဲနေတာကိုမနှစ်မြို့မိပါစေနဲ့။ နိုင်ငံသားချမ်းသာရင် နိုင်ငံတော်ကြီးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေမှာပါ။ နိုင်ငံတော်ကြီးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှသာယာမှာပေါ့။ နိုင်ငံတော်ကြီးအေးချမ်းသာယာသွားရင် ရွှေမြန်မာဆိုတဲ့စကားနှင့်ညီထွေမှုရှိမှာပေါ့။ အခုတော့ရွှေမြန်မာဆိုပြီး ပြည်သူပြည်သားတွေက လမ်းဘေးမှာအိုးမဲ့အိမ်မဲ့အဖြစ်နဲ့နေရသေးတယ်ဆိုတော့ ပြဒါးတစ်လမ်းသံတစ်လမ်း ရေနဲ့ဆီလိုတစ်ခြားစီ အမြင်မကြည်လင်ဘဲ ပီယဝါစာချစ်ဖွယ်ရာနားဝင်ချိုသာဖို့ဆိုတာ မနီးစပ်သေးဘူးလို့ ဆိုရလေအုံးမည်ဖြစ်သည်။

နော်ဝေးဘုရင်ကြီးဟာ ဆင်းရဲမွဲတေနေတဲ့မြန်မာပြည်သူတွေ မူလစိတ်ရင်းဖြူစင်ကောင်းမွန်စွာနဲ့ ကူညီပံ့ပိုးထောက်မပေးနေမဲ့အစား အရှက်တွေတဝေဝေနဲ့မကြည်သာသောစိတ်ဖြင့် သဒ္ဒါတရားတွေမဖြန့်နိုင်တော့ဘဲ ဝမ်းနည်းပက်လက်အဖြစ်ဆိုးနှင့်ဘဲရောင့်ရဲနေရတာကို လူတွေမသိကြမမြင်ကြပေမယ့် နတ်ကောင်းနတ်မြတ်တွေကတော့ သိမှာသေချာသလောက်ဖြစ်သည်။ ဒီလိုနဲ့ဆိုရင်အနေကြာတော့ ရွှေမြန်မာဟာ မဖြေသာသောအဖြစ်မျိုးနဲ့အကျည်းတန်လွန်းတဲ့ပန်းချီကားတစ်ချပ်လိုမဖြစ်ဖို့ အနေသင့်ရင်ရွှေတစ်ရစ်မြတစ်ရစ်နဲ့အပြောလှယ်သလောက်ခက်ပေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ကိုယ့်လူမျိုးတိုးတက်နေမယ်ဆိုရင်၊ကိုယ့်လူမျိုးချမ်းသာနေမယ်ဆိုရင် ရှက်ဖို့မလိုအပ်လှပေ။ ကိုယ့်လူမျိုးလူလိမ်လူညာသူခိုးမဖြစ်တာကိုဘဲဂုဏ်ယူရမှာဖြစ်သည်။ အမှားတရားဟာဆင်းရဲမှုဖြစ်ပေမယ့် အမှန်တရားဟာချမ်းသာမှုကိုပေးဆောင်နိုင်တယ်။ ချမ်းသာမှုကိုဆင်းရဲတယ်ဆိုပြီး အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်းမဖော်ပြရဲတော့ အမှန်ကနေအမှားဖြစ်ပြီး ဒုက္ခဖြစ်သွားတော့တယ်။

အမှန်ကနေအမှားဖြစ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသောဒုက္ခသည် ကောင်းသောအသွင်နဲ့ ဘယ်လိုမှမကျန်ရစ်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မှားနေတာကို အမှန်ရောက်အောင်ကြိုးစားပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသောချမ်းသာမှုသည် ကောင်းသောသမိုင်းတွင်ကျန်နိုင်မည်မှာဖြစ်သည်။ မှားနေတဲ့အမှားတစ်ခုကိုဆက်မမှားဘဲ အမှန်ဘက်ကိုရောက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့သည် အင်မတန်မှအရေးကြီးသောလိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အမှားကြီးကြီးနဲ့အမှန်ကြီးကြီးဟာ အများကအမှန်ကြီးကြီးကိုအားကျနှစ်ခြိုက်ကျပြီး အမှားကြီးကြီးကိုတော့ မချဉ်မငံမျက်ကွယ်ပြုသွားမည်မှာဖြစ်သည်။

ရှေ့ဆောင်နွားလားဖြောင့်ဖြောင့်သွားနေမယ်ဆိုရင် နောက်လိုက်နွားတွေကလည်းတဖြောင့်တည်းသွားပြီး လိုရာကိုရောက်လွယ်လှပေ၏။ ရှေ့ဆောင်နွားလားမဖြောင့်သွားနေမှတော့ နောက်နွားတစ်သိုက်လည်း ဒုက္ခဝင်္ကဘာထဲမှာပတ်ချာလည်ရင်းနဲ့ လိုရာကိုမရောက်နိုင်တော့ဘဲနေရောင်တောင်စွယ်မှာကွယ်ပြီး အမှောင်ထဲမှာစမ်းတဝါးဝါးနဲ့ အလင်းတန်းကိုယ်စီမျှော်နေကြပါသော်လည်း တစ်ကယ်တော့ဒုက္ခ၏ညတာသည်ရှည်လျားထွေပြားလေခဲ့ရာ တဝဲလည်လည်ကြာမြေ့စွာရင်ဆိုင်ရုန်းကန်နေရပြီး ကျော်လွှားနိုင်ဖို့ဆိုတာခဲယဉ်းပေအုံးမည်ဖြစ်သည်။

အကောက်ရှိရင် အဖြောင့်ရှိရမယ်။ အကောက်နှင့်အဖြောင့်နှစ်ခုဟာ အကောက်ကိုအားမကျမိဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ အကောက်ကိုမုန်းတီးပြီး အဖြောင့်ကိုလိုချင်ပါတယ်ဆိုရင်စာရိတ္တပိုင်းနှင့်နီးနွယ်လာနေပြီဖြစ်တဲ့အတွက် စာရိတ္တပြုပြင်ဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ လူဆိုတာစာရိတ္တကောင်းဖို့ဟာ အရေးကြီးဆုံးသောအသက်ရှင်ခြင်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။ အသက်ရှင်သန်ပါလျက်နှင့် စာရိတ္တတွေပျက်ပြားနေမယ်ဆိုရင် လူ့ကမ္ဘာတွင်ရှင်သန်ခြင်းသည် သေတာနှင့်မခြားနားလှပေသည်။

လူတစ်ယောက် ဘယ်လောက်ဘဲတော်တော် စာရိတ္တမကောင်းရင် အမှန်ထဲကအမှားဖြစ်သွားတတ်တယ်။ စာရိတ္တကောင်းပါတယ်ဆိုရင်တော့ မှားပေသည်ထားပါအုံး၊ သို့မဟုတ် ရှုံးပေသည်ထားပါအုံး၊အမှားထဲကအမှန်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး သို့မဟုတ် အရှုံးထဲကကြိုးပမ်းရင်းနဲ့ အနိုင်ရလာတတ်လေသည်။ ဒါကြောင့် ရှည်လျားထွေပြားနေတဲ့ဒုက္ခညတာသည် ကောင်းသောစာရိတ္တဖြင့် စိတ်ဓာတ်ရေးရာကြံ့ခိုင်မှုရှိနေပါလျှင် အားလုံးမျှော်လင့်တောင့်တနေတဲ့အာရုဏ်ဦး၏လင်းရောင်ခြည်သည်ဘွားကနဲပေါ်ပေါက်လာပေမည်ဖြစ်သည်။

တစ်ကယ်တော့ဒုက္ခတရား၏မျှော်လင့်ခြင်းနှင့်တောင့်တခြင်းသည် အလိုရမ္မက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ အလိုရမ္မက်မပြည့်မချင်း အချိန်ကာလအတိုင်းအတာတစ်ခုသည် မကုန်ဆုံးနိုင်တော့သလို ကြာမြေ့စွာရှည်လျားတတ်ပါသည်။ အေး–သုခ၏အလိုကာလအတိုင်းအတာကိုတော့မကုန်ချင်ပေမယ့် ကုန်လွယ်နိုင်ခြင်းသည် နမြောတသစွာနဲ့ထာဝရပိုင်ဆိုင်လိုပါလည်းဆန့်ကျင်ဘက်သဘောတရားနှစ်ခု၏သွားရာလမ်းသည် တစ်ခုကဒုက္ခတာအဖြစ်နဲ့တိုစေလိုပြီး တစ်ခုကသုခတာအဖြစ်နဲ့ရှည်စေလိုပေမယ့် လွန်ဆန်လို့မရနိုင်သောလောကနိယာမသဘောတရားရယ်မို့အမျိုးကိုချစ်တိုင်းပြည်ချစ်ပြီး နိုင်ငံတော်ကြီးကိုခေတ်မှီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သောနိုင်ငံတော်ကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်အောင်ဝိုင်းဝန်းပြီး သူသူငါငါ အကောက်ကိုကြဉ် အဖြောင့်ဆင်ပြီး နှိုးနှိုးကြားကြား ကြိုးကြိုးစားစားနဲ့ဆောင်ရွက်ကြစို့လား––––––။

အာကာမောင်မောင်

ယနေ့လူငယ်များနှင့်တပိုင်းတစပညာ

ယနေ့များစွာသောလူငယ်တို့သည် မူလတန်းပညာအဆင့်(သို့မဟုတ်)အလယ်တန်းပညာအဆင့်ဖြင့် ကျောင်းထွက်အလုပ်လုပ်နေရကြသည်။ ဤကဲ့သို့တပိုင်းတစပညာဖြင့် ကျောင်းထွက်အလုပ်လုပ်ကြသူများသည် များသောအားဖြင့် ကျေးလက်ဒေသတွင်နေထိုင်ကြသည့်လူငယ်များဖြစ်ကြသည်။ စာမတတ်သူနည်းပါးသွားသော်လည်း တပိုင်းတစပညာဖြင့် ကျောင်းထွက်အလုပ်လုပ်သည့်လူငယ်များ တနေ့တခြားတိုးပွားများပြားလာသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ လူငယ်များ တပိုင်းတစပညာဖြင့် ကျောင်းထွက်ရခြင်း၏အကြောင်းရင်းမြစ်ကိုလေ့လာမည်ဆိုလျှင် များသောအားဖြင့် မိဘများငွေကြေးအဆင်မပြေမှုများကြောင့်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

ကျမတို့နေထိုင်သည့်မြို့နယ်သည်ကျယ်ပြန့်ပြီး ကျေးရွာပေါင်းများစွာရှိသည့်မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤမြို့နယ်အတွင်း၌ အလယ်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းနှင့် တွဲဘက်အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းသာရှိပြီး များစွာသောကျေးလက်ဒေသများ၌မူ မူလတန်းအဆင့်ရှိကျောင်းများသာရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် မူလတန်းကျောင်းသာရှိသည့် ကျေးလက်ဒေသမှလူငယ်တို့သည် မူလတန်းအဆင့်အောင်မြင်ပြီး အလယ်တန်းဆင့်ပညာကိုဆက်လက်ဆည်းပူးသင်ယူလိုက အလယ်တန်းကျောင်းရှိသည့်နေရာဒေသသို့သွားရောက်ကာဆက်လက်၍ပညာကိုသင်ယူကြရသည်။ ထို့နည်းတူ အထက်တန်းပညာကိုဆက်လက်သင်ယူလိုပါက မိမိတို့ရပ်ရွာနှင့်ဝေးကွာလှသည့်အထက်တန်းကျောင်းရှိသည့်နေရာဒေသသို့သွားရောက်ကာပညာသင်ယူကြရသည်။ ဤကဲ့သို့ မိမိတို့ရပ်ရွာမှအလယ်တန်းကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်းရှိသည့်နေရာဒေသသို့သွားရောက်ပညာသင်ယူမည်ဆိုလျှင် ကျောင်း၌ကုန်ကျစရိတ်၊ စားစရိတ်၊ အထွေထွေကုန်ကျစရိတ်များ၊ များစွာကုန်ကျမည်ဖြစ်၍ မိဘတိုင်း သားသမီးတို့အား ဆက်လက်ပညာသင်ကြားစေရန်မတတ်နိုင်ကြ။ ထို့ကြောင့် သားသမီးတို့အား ပညာတပိုင်းတစဖြင့် ကျောင်းမှထုတ်ကာအလုပ်လုပ်စေပြီး မိဘတို့၏စားဝတ်နေရေးကိုကူညီဖြည့်စွမ်းစေခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ပညာတပိုင်းတစဖြင့် ကျောင်းထွက်အလုပ်လုပ်ကြသည့်လူငယ်များ တနေ့တခြားများပြားလာရခြင်းဖြစ်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏အခမဲ့ပညာရေးစနစ်သည် ကျေးလက်ဒေသသို့ရောက်ရှိလာပါသော်လည်း ရယူခြင်းနှင့်ပြန်ပေးရခြင်းသည်ညီမျှမှုမရှိပါ။ အခမဲ့စာအုပ်သယ်ခ၊ ကျောင်းဝင်ကြေး၊ အားကစားကြေး၊ လပတ်စာမေးပွဲဝင်ကြေး၊ နှစ်ဝက်စာမေးပွဲဝင်ကြေး၊အကြိုစာမေးပွဲဝင်ကြေး၊ အတန်းတင်စာမေးပွဲဝင်ကြေး၊ ကျောင်းလခ၊ မဝယ်မနေရအထူးထုတ်၊ မဝယ်မနေရဗလာစာအုပ်နှင့်အခြားအထွေထွေကုန်ကျစရိတ်များအပြင် ကျူရှင်ခ၊ စားစရိတ်များပါထည့်တွက်မည်ဆိုလျှင် တနှစ်တာကျောင်းသားတစ်ဦး၏ကုန်ကျငွေပမာဏသည် များပြားလှသဖြင့် ငွေရေးကြေးရေးအဆင်မပြေသည့် မိဘများ မည်သို့မျှ သားသမီးအားပညာဆက်လက်သင်ကြားစေရန်မတတ်နိုင်ကြ။ အချို့သောမိဘများသည် သားသမီးများအား စာတတ်စေချင်လွန်း၍ မူလတန်းပညာ(သို့မဟုတ်)အလယ်တန်းပညာအဆင့်ထိတတ်မြောက်စေရန် အခက်အခဲများစွာကြားမှ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားကာ ပညာသင်ကြားစေသော်လည်း အထက်တန်းပညာအဆင့်သို့ဆက်လက်သင်ကြားစေရန် ကုန်ကျမှုများကြောင့် မိဘတို့အတွက်များစွာအခက်အခဲဖြစ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘတို့သည်သားသမီးတို့ကိုတပိုင်းတစပညာဖြင့်ကျောင်းမှထုတ်ကာ မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ စင်ကာပူ၊ မလေးရှားစသည့်နိုင်ငံများသို့စေလွှတ်ကာအိမ်ဖော်အလုပ်ကိုလုပ်စေခဲ့သည်။ မိဘတို့သည် မိမိတို့၏စားဝတ်နေရေးအဆင်မပြေမှုများကြောင့် အဆင်ပြေလာစေရန် ငွေရေးကြေးရေးရရှိစေရန် တစ်ခုတည်းသောမျှော်လင့်ချက်ဖြင့်သားသမီးတို့အား တပါးနိုင်ငံသို့စေလွှတ်ကြသည်။ ဖြစ်လာတတ်သည့်နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများကိုမမြင်ကြ။ တွေးခေါ်ခြင်းမရှိကြ။ စေလွှတ်ခံသားသမီးတို့လည်း တပိုင်းတစပညာအတွေးအခေါ်အသိအမြင်မျိုးသာရှိသဖြင့် ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသည့်ပြဿနာအရပ်ရပ်ကိုမတွေးမခေါ်တတ်ကြသဖြင့် ရင်နာဖွယ်ကောင်းသည့်ဖြစ်ရပ်များနှင့် ကြုံတွေ့ရသည့်သမီးငယ်များ အကြောင်းရင်းမှန်ကိုမသိရှိရဘဲအသက်ဆုံးရှုံးသွားရသည့်သားငယ်များဒဏ်ရာအနာတရဖြင့်ပြန်လာသည့်သူများရှိသကဲ့သို့ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်ဖြင့်အိမ်ထောင်ကျ၊ အိမ်ထောင်ကွဲများလည်းရှိကြသည်။ သို့သော် အချို့မှာမူ မိဘထံငွေကြေးများပို့နိုင်ကြသည်။ ဤငွေပို့နိုင်သည့်သူများကိုသာမြင်ကြပြီး ပြဿနာဖြင့်ပြန်လာကြရသည့်သူများကိုမမြင်ကြသဖြင့် ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် တပိုင်းတစပညာဖြင့်ကျောင်းမှထွက်ကာသွားကြမည့်လူများ အများအပြားပင်ရှိနေသေးသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ ငွေရေးကြေးရေးအဆင်မပြေမှုများကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခတွင်းမှလွတ်မြောက်လိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယခုဆိုလျှင်တပါးနိုင်ငံသို့စေလွှတ်ပြီး အိမ်ဖော်(သို့မဟုတ်)အောက်ခြေအလုပ်များကိုလုပ်စေကာ ငွေပို့နိုင်သည့်သားသမီးများကို အခြားသောမိဘတို့က မိမိတို့၏သားသမီးများကိုလည်း ငွေပို့နိုင်သည့်သားသမီးများနည်းတူ မိမိတို့ထံ၌လည်းငွေပို့နိုင်ရန်မျှော်လင့်ခြင်းများစွာဖြင့်စေလွှတ်ကြသည်။ အချို့သောသူတို့သည်သွားသည့်ကာလကြာသော်လည်းငွေမပို့နိုင်ကြသဖြင့် မိဘတို့၏ညည်းတွားအပြစ်ဆိုမှုများကို ကျမနားနှင့်မဆံ့ ကြားနေကျဖြစ်သဖြင့် ကျမအဖို့အ

ဆန်းတကြယ်မဖြစ်တော့၊ အားလုံးကိုခြုံကြည့်မည်ဆိုလျှင် တပိုင်းတစပညာသည်တို့သည်ကျောင်းမှထွက်ကာ အိမ်ဖေါ်(သို့မဟုတ်)အောက်ခြေအလုပ်များဖြင့် ကံစမ်းကြသည်။ ကံကောင်းသူများရှိသကဲ့သို့ ကံမကောင်းသူများလည်းရှိကြမည်။ ကံစမ်းမဲဟူသည်ပေါက်မဲနည်းပါးလှသဖြင့် လူတိုင်းမပေါက်ကြ။ ကံစမ်းမဲဈေးကွက်ခေတ်စားနေချိန်ဖြစ်သဖြင့် တပိုင်းတစပညာအဆင့်ရှိလူငယ်လူရွယ်တို့လည်း တပါးနိုင်ငံသို့သွားရောက်အလုပ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ကံစမ်းကြခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုရပေမည်။

ယနေ့လူငယ်လူရွယ်တို့သည် နောင်တစ်ချိန်၌ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့၌ ဦးစီးဦးဆောင်မည့်သူများဖြစ်သည်။ အကောင်းအဆိုးကိုဝေဖန်ပိုင်းခြားဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့်သူများဖြစ်သည်။ဦးစီးဦးဆောင်မှု၌၎င်း၊ စီမံကွပ်ကဲမှု၌၎င်း အောင်မြင်သောခေါင်းဆောင်ကောင်းများဖြစ်လာရန်အတွက် အဆင့်မြင့်ပညာတတ်မြောက်ရန်လိုအပ်ပေသည်။ တပိုင်းတစပညာဖြင့်ဦးစီးဦးဆောင်မည်ဆိုလျှင် အောင်မြင်မှုရရှိနိုင်ချေပို၍နည်းပါးမည်ဖြစ်သည်။ လူတိုင်း၌အတ္တကိုယ်စီရှိကြသည်။ သို့သော် အတ္တနှင့်ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ကိုခွဲခြားစိတ်ဖြာပြီး ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ဖြင့် မိမိတို့၏တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအတွက် အားကျိုးမာန်တက်ဆောင်ရွက်မည့်သူများ များစွာပေါ်ပေါက်လာရန်လိုအပ်ပေသည်။ ထို့နောက် ကျေးလက်ဒေသရှိလူငယ်လူရွယ်တို့၏ပညာရေးကိစ္စများကို အလေးထားဂရုပြုစေလိုကြပါသည်။ သို့မှသာ လူငယ်လူရွယ်တို့သည်မူလတန်းဆင့်၊ အလယ်တန်းဆင့်၊ အထက်တန်းဆင့်မှတက္ကသိုလ်အဆင့်ထိတက်လှမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပညာအဆင့်ဆင့်သို့တက်လှမ်းနိုင်ရန် မိဘတို့ကအဆင့်ဆင့်ရှိသည့်ပညာရေးလှေခါးကိုထောင်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ မိဘများသားသမီးများအတွက် ပညာရေးလှေခါးထစ်များကိုထောင်ပေးနိုင်ရန်အတွက် မိဘတို့ကိုယ်တိုင်သည်လည်း ဆင်းရဲခြင်းတွင်းထဲမှလွတ်မြောက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဆင်းရဲခြင်းတွင်းထဲမှ မိဘတို့ကိုကယ်တင်နိုင်ရန်အတွက် လူတိုင်းပရဟိတစိတ်ဓာတ်ဖြင့်ဝိုင်းဝန်းကူညီပြီး ဆင်းရဲခြင်းတွင်းထဲသို့ လှေခါးလေးချပေးမည်ဆိုလျှင် ဆင်းရဲခြင်းတွင်းထဲမှလွတ်မြောက်ပြီး မိမိတို့၏သားသမီးများအတွက်လည်း ပညာရေးလှေခါးများပြုလုပ်ထောင်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့လူငယ်လူရွယ်တို့ ပညာရေးကိုဆုံးခန်းတိုင်အောင်သင်ကြားနိုင်ရန်အတွက် ပညာရေးလှေခါးနှင့် မိဘတို့ဆင်းရဲခြင်းတွင်းထဲမှတက်လာနိုင်ရန်အတွက် လှေခါးနှစ်ချောင်းအထူးလိုအပ်ပါသဖြင့် လူတိုင်းလူတိုင်းပရဟိတစိတ်ဓာတ်ဖြင့်ဝိုင်းဝန်း၍ ဤလှေခါးနှစ်ချောင်းကိုတည်ဆောက်ကြပါစို့။

မိဘတိုင်း ဆင်းရဲခြင်းတွင်းထဲမှလွတ်မြောက်ပြီး သားသမီးတို့အားပညာဆုံးခန်းတိုင်အောင်သင်ကြားစေနိုင်ပြီး ချမ်းသာသုခများနှင့်ပြုံးပျော်နိုင်ကြပါစေဟုဆုမွန်ကောင်းတောင်းလျက်-------

ပွင့်မာ(သထုံ)

အိမ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှသည် --ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးသို့

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ပူလောင်နေသောလူထုအစဉ်ကို အေးမြသွားစေသောငြိမ်းချမ်းရေး ထိုငြိမ်းချမ်းရေးကိုမည်သို့ဖော်ဆောင်မည်နည်း။ဤသတ္တဗေဒကမ္ဘာမြေတွင်။

လူတစ်ကိုယ်စိတ်တစ်မျိုးဖြစ်နေသောလောကကြီးတွင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိလူတွေအားလုံး၏စိတ်တွေ တသားတည်းဖြစ်စေရန် စွမ်းဆောင်ဖန်တီးပေးနိုင်သောစွမ်းဆောင်ရှင် ယနေ့ထက်တိုင်မပေါ်ပေါက်သေးသည်မှာတော့ အသေအချာပင်ဖြစ်သည်။သို့သော် ထိုသို့သောစွမ်းဆောင်ရှင်ပေါ်ထွက်လာရန်လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ကမ္ဘာမြေကြီးငြိမ်းချမ်းမည်ဟုသင်ထင်ပါလား။ ကျွန်ုပ်၏စိတ်အစဉ်တွင် ၎င်းသည်မလိုအပ်ဟုထင်မိပါသည်။ စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေး၊ မှန်ကန်အေးမြသောငြိမ်းချမ်းရေး၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးသည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သာ ပြုပြင်ဖန်တီးနိုင်သောအရာပင်ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရန်အသာထား လူသားတို့သည်မိမိနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်တစ်ကာယသက်ဆိုင်သောမိမိ၏မိသားစုနှင့်အတူ အိမ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကိုဖော်ဆောင်နိုင်ပြီလား။ အိမ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှအဆင့်ဆင့်တက်၍သာ မိမိ၏အနီးအနားလူမှုပတ်ဝန်းကျင်မှသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကိုဖော်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

အိမ်တွင်းဆူပူအကြမ်းဖက်မှုများတည်ရှိဖန်တီးနေသရွေ့ အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးသူငယ်များဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများ၊ စာတတ်မြောက်ရေး၊ ပညာတတ်မြောက်မှုလုပ်ငန်းများ စသည်တို့သည် အချို့သောသူများအတွက်ဆုံးရှုံးနေအုံးမည်ဖြစ်သည်။ အိမ်တွင်းဆူပူအကြမ်းဖက်မှုများရှိသောမိသားစုမှ ပေါက်ဖွားလာသောကလေးသူငယ်များ အဘယ်မှာငြိမ်းချမ်းပါအံ့နည်း။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ကြမ်းတမ်းမှုများဖြင့်ခံစားဖြစ်တည်နေရသော၎င်း၏စိတ်အရွယ်ရောက်သောအခါတွင်ငြိမ်းချမ်းရေးကိုဖော်ဆောင်နိုင်မည်လား။ ထိုကလေး၏စိတ်နှလုံးသာသည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းနေပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသို့အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုပိုမိုများလာလေလေ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရာခက်ခဲလေဖြစ်သည်။ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုကင်းစင်ငြိမ်းချမ်းသော မိသားစုမှမွေးဖွားလာသောကလေးသူငယ်များ၏စိတ်နှလုံးသားသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့ငြိမ်းချမ်းမည်ဖြစ်ပေသည်။ မိမိတို့၏အေးချမ်းသာယာသောစိတ်သည်သာလျှင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရန်အခွင့်အလမ်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်နိုင်စေရန် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုကင်းဝေးနည်းပါးအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနည်းပါးမှသာလျှင် အေးချမ်းသောလူ့ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိဖန်တီးနိုင်မှာဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို စွမ်းဆောင်ရှင်မလိုအပ်ပဲ ဖန်တီးဖော်ဆောင်နိုင်မည်မှာ မလွဲဧကန်ပင်ဖြစ်ပေတော့သည်။

ဒေါ်အေးမြသူ
မူလွန်၊ပျဉ်းမပင်ဆိပ်(၁)

လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်

ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသောစကားလုံး၏အနက်အဓိပ္ပါယ်သည် ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းလှ၏။ ငြိမ်းချမ်းရေးတွင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွါးရေး၊လူမှုရေး၊ပညာရေး၊ကျန်းမာရေး၊ဘာသာရေးစသည့်ရေးပေါင်းများစွာပါဝင်သည်။ ဤရေးပေါင်းများစွာတို့သည် လိုအပ်ချက်များစွာရှိနေသေးသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့်ကျွန်ုပ်တို့လျှောက်လှမ်းနေသည့်ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းသည် စစ်မှန်သည့်ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းဟုမဆိုနိုင်ပေ။

လူတိုင်းမိမိတို့ယုံကြည်သည့်ဘာသာတရားကို လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ပြုထားသည်ဟုဆိုသော်လည်း(၂၁၊၈၊၂၀၁၅)ရက်နေ့၌ မိဇိုင်းခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ကျူးကျော်ပြီး မြိုင်ကြီးငူဘုန်းကြီးနှင့်အဖွဲ့များဘုရားလာတည်ခြင်းသည် ခရစ်ယာန်ကိုးကွယ်ယုံကြည်သူများအားစော်ကားခြင်း၊ မထီမဲ့မြင်ပြုခြင်းသာဖြစ်သည်။ မြိုင်ကြီးငူဘုန်းကြီးသည် သခ်ိန်းဝတ်ခြုံထားသည့်စစ်အာဏာရှင်တစ်ဦးလော။ သို့မဟုတ် နောက်ကွယ်၌ကြိုးကိုင်ဖိအားပေးသည့်အင်အားကောင်းအဖွဲ့အစည်းတစ်စုရှိနေခြင်းကြောင့်လော။ လန်ဒန်ဆရာတော်ဘုန်းကြီးများခွင့်ပြုမိန့်မယူမိ၍ လာရောက်သိတင်းသုံးနေထိုင်ခြင်းကိုဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားကြောင်း ဂျာနယ်ထဲ၌ဖတ်ရှုရသည်။ သို့ဆိုလျှင် ခရစ်ယာန်ဘုရားဝင်းအတွင်း ကျူးကျော်ဘုရားလာတည်ခြင်းသည်ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိခြင်းကြောင့်လော။ ခွင့်ပြုမိန့်ရလျှင် မည်သူတို့ကခွင့်ပြုထားသနည်း။ ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိက အဘယ်ကြောင့်ကျူးကျော်ပြီးဘုရားလာတည်ခြင်းပြုရပါသနည်း။ ဤသို့သောလုပ်ရပ်သည် စဉ်းစားတွေးတောစရာလုပ်ရပ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဤအဖြစ်အပျက်ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့်မိမိတို့၏ယုံကြည်သည့်ဘာသာရေးကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်မပြုခြင်း၏သာဓကပင်ဖြစ်သည်။

ထို့နည်းတူ ပညာရေး၊ စီးပွါးရေးနှင့်လူမှုရေးကဏ္ဍများ၌လည်း လိုအပ်ချက်များစွာရှိနေသေးသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ပညာရေးနှင့်စီးပွါးရေးသည် ဒွန်တွဲလျက်ရှိသည်။ စီးပွါးရေးအဆင်မပြေမှုများကြောင့်ကလေးသူငယ်များ၊ များစွာပညာမသင်ကြားနိုင်ကြသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ စီးပွါးရေးအခြေအနေကြောင့် တစ်ပါးနိုင်ငံသို့သွားရောက်အလုပ်လုပ်ငွေရှာကြသည့် တစ်ပိုင်းတစ်စပညာသည် လူငယ်များ၊ များစွာရှိသကဲ့သို့ လုံးဝစာမသင်ကြားရသည့်လူငယ်များလည်းရှိကြသည်ကိုတွေ့ရှိကြရသည်။ ထို့နောက် လူမှုရေးဖောက်ပြန်မှုများ၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ မတရားပြုကျင့်မှု၊ မတရားသတ်ဖြတ်မှုများ မကြာခဏဆိုသလိုကြားနေရသည်မှာ လူနေမှုဘဝလုံခြုံမှုမရှိခြင်း၏သာဓကပင်ဖြစ်သည်။

အားလုံးကိုခြုံ၍ကြည့်မည်ဆိုလျှင် မည်သည့်အရာတစ်ခုမျှ ပြည့်စုံပြည့်ဝခြင်းမရှိသေးပေ။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းသည် လူတိုင်းပါဝင်သင့်သလို လူတိုင်းမှန်မြတ်သောစိတ်ဓာတ်ကိုယ်တိုင်ရင်တွင်း၌ အမှန်တစ်ကယ်ငြိမ်းချမ်းလိုသောစိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဝိုင်းဝန်းဖော်ဆောင်မှသာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့မျှော်လင့်သောအစစ်အမှန်ငြိမ်းချမ်းရေးကိုတည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ယခုလက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းသည်ငြိမ်းချမ်းရေးပန်းတိုင်သို့ရောက်ရှိရန်အတွက် ဦးတည်ချက်များစွာလွဲနေသည်ကိုတွေ့ရှိရသဖြင့် လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်သည် အစစ်အမှန်ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်း စဉ်မဖြစ်နိုင်သေးသည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်မြင်မိကြောင်းတင်ပြအပ်ပါသည်။

ပွင့်မာ(သထုံ)

သစ်တောက်ငှက်ငယ် တစ်လစ်လစ်လေးလို

ကျေးငှက်တွေရဲ့အားလုံးအထဲတွင် ထူးခြားသွက်လက်လျှင်မြန်ဖျတ်လတ်တဲ့ငှက်ငယ်တစ်မျိုးဖြစ်သည်ဟုဆိုရပေမည်။

အများခေါ်ဝေါ်ကြတာကတော့ သစ်တောက်ငှက် (Forest bird), အရောင်အဆင်းကတော့ နှစ်မျိုးရှိသည်ဟုပြောရမည်။ အစိမ်းနှင့်အမဲရောစပ်၍ အစိမ်းဖျော့တစ်မျိုး၊ အနီနှင့်အမဲရောစပ်၍ အနီဖျော့တစ်မျိုး၊ အရွယ်အစားကတော့မကြီးမသေးခန့်မှန်းလက်တစ်ဆုပ် ဦးခေါင်းကတော့မျောက်ပန်းသဏ္ဍာန်၊ နှုတ်သီးကတော့အင်မတန်မှထက်မြက်ပြီးချွန်နေပါသည်။ သို့ပေမဲ့ လျှာကတော့အဖျားချွန်၍ဆွဲဆန့်လျှင်တော့ အရှည် ၂လက်မ ၃လက်မခန့်ရှိမည်။ ငှက်ငယ်၏ခြေထောက်အစုံမှာ သစ်ဝါးတို့အားပေါ့ပါးသွက်လက်စွာကပ်တွယ်၍ လှည့်ပတ်ကုပ်တက်နိုင်သည်။ သူ၏နှာတစ်စုံမှာ ပိုးမွှားလှုပ်ရှားမှုရှိမရှိနှင့်ဘေးပတ်ဝန်းကျင်အနီးတဝိုက် အန္တရာယ်ကင်းမကင်း အသံတို့ကိုဖမ်းယူနိုင်စွမ်းရှိသည်။ မျက်လုံးအစုံမှာလည်း လျှပ်တပြက်မြင်တွေ့နိုင်စွမ်းရှိသည်။ ၎င်း၏နှုတ်သီးအချွန်မှာတော့ ခါးမြှောင်ထိပ်ပိုင်းအဖျားချွန်သကဲ့သို့ သစ်ပင်ဝါးပင်တို့အားဖောက်ပြဲတောက်ခေါက်နိုင်စွမ်းလည်းရှိသည်။ အရပ်မျက်နှာအခြားတစ်ဖက်မှတစ်ဖက်သို့ပျံသန်းစဉ်တွင် အတောင်ပံတစ်စုံမှာလည်းဖျတ်ဖျတ်မည်ပြီး လျှပ်တပြက်ပျံသန်းနိုင်သေးသည်။ စတင်ပျံသန်းလာစဉ်မှ သစ်ပင်ဝါးပင်တို့၏အောက်ခြေ ၄ပေ၅ပေခန့်အကွာတွင်ဆိုက်ကပ်ပြီး ထိပ်ဖျားအဆုံးထိရောက်ရှိမှသာ အခြားသောအပင်များသို့ဆက်လက်ပျံသန်းကာ ပိုးမွှားအကောင်ငယ်များကိုရှာဖွေစားသောက်လေ့ရှိသည်။ သစ်တောက်ငှက်(Forest bird)ငှက်၏ထူးခြားချက်မှာ အခြားကျေးငှက်များကဲ့သို့ထိုသစ်ပင်များပေါ်တွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာတည်ရှိနေခြင်းမရှိဘဲ ပိုးမွှားအကောင်ငယ်များကိုဖမ်းစားရန်အတွက် အစာတောက်ခေါက်ချိန်မှလွဲ၍ သစ်ပင်ဝါးပင်တို့အားလျှင်မြန်စွာလှည့်ပတ်ပြီး အပင်ထိပ်ဖျားထိကုပ်တက်တတ်သည်။၎င်း၏လျှာချောင်းအား လူတစ်ချို့ကကျန်းမာရေးအရအသုံးပြုတတ်သေးသည်။ လျှာချောင်းအား အခြောက်လှန်းပြီး သွားပိုးစားသော် သွားကြားထဲတွင်ထိုးပြီး သွားပိုးများပျောက်ကင်းနိုင်သည်ဟုယုံကြည်စွာအသုံးပြုသည်ကိုတွေ့မြင်သိရှိရသည်။ သို့ပေမဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဌာန သစ်တောဝန်ကြီးနှင့်သစ်တောအဖွဲ့အစည်းများက ပစ်ခတ်ဖမ်းယူစားသုံးခြင်းမပြုရန် ပိတ်ပင်တားစီးသတ်မှတ်ထားကြသည်။ ထိုသို့ဟန့်တားရသည့်အကြောင်းအရင်းကတော့ တန်ဖိုးကြီးမားသောသစ်တောထွက်သစ်အမျိုးအစားကောင်းတို့မှ ပိုးမွှားအကောင်များအားဖမ်းယူစားသုံးခြင်း၊ဖယ်ရှားခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။ သစ်တောက်ငှက်ငယ်၏ထူးခြားသောအချက်ကတော့ နံနက်ဝေလီဝေလင်းအစောဆုံးအချိန်မှ ညနေအမှောင်ထုဝင်မိုးချုပ်သည်အထိ တစ်နေကုန်တစ်နေရာမှတစ်နေရာ တစ်ပင်မှတစ်ပင်ကူးကာ အောက်ခြေမှထိပ်ဖျားအထိမနားမနေလှုပ်ရှားလျက်ရှိပြီး တောက်ခေါက်သံမှလွဲ၍ အခြားသောအသံမကြားရဘဲ ပိုးမွှားအကောင်ငယ်တို့အား ပုံမှန်ဖမ်းယူရှာဖွေစားသောက်လေ့ရှိသည်။ ၎င်းငှက်ငယ်နားနေသည့်အချိန်မှာတော့ အသိုက်(သစ်ခေါင်းပေါက်)ထဲဝင်ပြီး ငြိမ်သက်စွာအိပ်စက်အနားယူခြင်းအချိန်သာဖြစ်သည်။ ငှက်ငယ်မှာ တစ်လစ်လစ်ဆိုသည့်အော်ဟစ်မြည်သံဆက်တိုက်ကြားရပြီး တဖျတ်ဖျတ်ပျံသန်းမည်ဆိုပါက တောတိရိစ္ဆာန်အချင်းချင်းသတ်ပုတ်ကာ ထိတ်လန့်ထွက်ပြေးခြင်း သို့မဟုတ် လူသားများပစ်ခတ်ရန်အနီးတဝိုက်သို့ချဉ်းကပ်လာခြင်း၊ တစ်စုံတစ်ခု တစ်နေရာတွင်ထူးခြားနေသည်ဟုခန့်မှန်းအတပ်ပြောနိုင်သည်။သစ်တောက်ငှက်၏အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခြင်းတို့မှာသစ်တောစိမ်းလန်းစိုပြေသာယာလှပခြင်း၊ရာသီဥတုပုံမှန်ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ကမ္ဘာနှင့်လူသားများအတွက်ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်ရခြင်းအကျိုးကျေးဇူးအဓိပ္ပါယ် ခံစားရသည်မဟုတ်ပါလား––။

ထို့ကြောင့်(Forest bird)သစ်တောက်ငှက်တစ်လစ်လစ်ငှက်ငယ်လေးအားကြည့်ရှုသုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် အတုယူနိုင်းယှဉ်စရာများပြားစွာရှိပါသည်။ သို့ပေမဲ့ကျေးငှက်တိရိစ္ဆာန်တွေနဲ့နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကလူသားများအနေနဲ့ ရယ်စရာပြောစရာများဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ယခင်ရာစုနှစ်တွေထဲမှာ ယှဉ်တဲ့အသုံးပြုနည်းကိုပြောရမည်ဆိုလျှင် သံရိုက်သံထုပ်၊ သံကိုလက်ဖြင့်မကိုင်ဘဲတဲ့ရိုက်နိုင်တဲ့တူကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဆိတ်ချိုအားတု၍အသုံးပြု(Forest bird)သော စံနမူနာမှာလည်းသိရှိ(Forest bird)တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ယခုခေတ်ကာလတွေမှာ ပေါ်ပျူလာဖြစ်ကြတဲ့ကွန်ပျူတာ၊အင်တာနက်အသုံးပြုတာတွေပေါ်လို့ ကွန်ပျူတာစက်တစ်လုံးတည်းနဲ့နည်းမျိုးစုံခွဲထုတ်အသုံးပြုနေတာကိုလည်းသိရှိတွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သစ်တောက်ငှက်

(Forest bird)ငယ်က အချိန်တစ်ချိန်တည်းမှာဘဲ အလုပ်များစွာလုပ်ဆောင်တာက အတုယူစရာပင်။ ခြေအစုံမှာလည်းတစ်လုမ်းခြင်းရွေ့လျားကာနှုတ်သီးကတောက်ခေါက်နိုင်ပြီး နားကလည်းအသံစွင့်၊ မျက်လုံးအစုံကတော့ဘေးပတ်ဝန်းကျင်အန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှုရှိမရှိစူးစမ်းရှာဖွေတတ်ပြီး နှုတ်သီးမှတစ်လစ်လစ်ဆိုသည့်အသံဖြင့် အော်မြည်လျက် ရှည်လျားသောလျှာမှာမူ ပိုးမွှားအကောင်ငယ်တို့အားဖမ်းယူစားသုံးသေးသည်။

ပင်ကိုယ်ရှိသည့်အင်္ဂါရပ်တို့မှာ မညည်းမညာချုန်လုန့်ထားခြင်းမရှိဘဲ တစ်စုတစ်စည်းတည်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမှာ အလွန်ပင်အံ့သြစရာဖြစ်ပေသည်။ ပင်မဖွဲ့စည်းပုံတို့မှာ တစ်ပြိုင်တည်း အရာအားလုံးလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းက လူသားများအတွက်အထူးအဆန်းမဟုတ်ပေမဲ့ စည်းလုံးခြင်းသည်အင်အားဆိုသည့်အတိုင်း မိမိတို့၏တာဝန်ကိုယ်စီတစ်စုတစ်စည်းတည်းလုပ်ဆောင်ရမည်မဟုတ်ပါလား......။

ထို့ကြောင့် ကလေးသူငယ်လူရွယ်မောင်မယ်မှစ၍ အသက်ကြီးရင့်လာသည်အထိ တာဝန်ကိုယ်စီထမ်းဆောင်နေကြသောကျွန်ုပ်တို့ကရင်လူမျိုးစုများ၊ တနည်းတဖုံနှင့်ကူညီပံ့ပိုးအားဖြည့်ပေးကြသည့်အဝေးရောက်ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ၊ အဖက်ဖက်မှပိုင်းဝန်းအားပေးနှစ်သိမ့်ပေးကြတဲ့မိဘဖိုးဖွားများ၊ လက်ရှိတာဝန်ယူထမ်းဆောင်နေကြသောစစ်သည်များ၊ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှရပ်မိရပ်ဖပ်များ၊ ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ စသည်တို့ဖြင့် သစ်တောက်ငှက်ငယ်ကလေးလို ပင်ကိုဖွဲ့စည်းပုံအလိုက် တစ်ပြိုင်တည်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သင့်ပြီဖြစ်သည်။ ဦးချိုကိုချိုးမွမ်းပြီး ခြေလက်ကိုကဲ့ရဲ့တဲ့သမင်ပျိုကြီးကနောက်ဆုံးတော့ခြေလက်ကိုအားကိုးပြေးနေရပြီး ဦးချိုနဲ့ချုံနွယ်များညှိ၍ အသက်ပါဆုံးရှုံးသွားသောသမင်ပမာမဖြစ်သင့်တော့ပါ။ သစ်တောက်ငှက်သည် ပင်ကိုဖွဲ့စည်းပုံဖန်ဆင်းထားသည့်အတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာလုပ်ငန်းတစ်ခုစီတိုင်းကို တစ်ပြိုင်တည်းထည့်အသုံးချလုပ်ဆောင်တာကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အတုယူလုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် တာဝန်ကိုယ်စီလုပ်ဆောင်နေကြသောလူငယ်မောင်မယ်များ လက်ရှိတာဝန်မှ ကိုယ်ဘယ်လောက်ရပ်တည်နေနိုင်ပြီလဲ။

သစ်တောက်ငှက်ငယ်လို သူ့နှုတ်သီးနဲ့ သစ်ပင်ကိုပေါက်၍ ခေါက်နေသောလက်ရှိအပေါက်ဘယ်လောက်နက်နဲနေပြီလဲ။ သူ့ဝမ်းပိုက်အတွက်အဆင်ပြေချောမွေ့မှုရှိမရှိတို့အား သူ၏ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်အတူ ဦးနှောက်အသိစိတ်နဲ့ဆုံးဖြတ်ပိုင်းခြား၍ ခြေလည်းခြေအလျောက်၊ နှုတ်သီးလည်းနှုတ်သီးတာဝန်၊ မျက်စိလည်းမျက်စိတာဝန်၊ နားလည်းနားတာဝန်၊ လျှာလည်းလျှာတာဝန်အလျောက် ပင်ကိုဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း ချုန်လုန့်ထားခြင်းမရှိဘဲ တစ်ပြိုင်တည်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် နောက်ဆုံးတော့ သူ၏ဝမ်းစာအတွက်သာမက သစ်တောသဘာဝရှုခင်းများကိုပါ အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။ သစ်တောက်ငှက်(forest bird) သည် တိရိစ္ဆာန်သဘာဝအတိုင်း ဝမ်းစာအဆင်ပြေရုံအတွက်သာပိုးမွှားအကောင်ငယ်များကို တိုက်ခိုက်စားသုံးခြင်းသာဖြစ်သည်။ အလားတူ ကျွန်ုပ်တို့ကရင်လူမျိုးစုတို့သည် ပြည်နယ်အေးချမ်းသာယာဖို့၊ လူမျိုးစုတစ်စု၏ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိဖို့၊ တန်းတူညီတူမျှတစွာရှိခြင်း၊ ဆူပူမှုကိုမလိုလားဘဲ ပျော်ရွှင်ငြိမ်းချမ်းစွာနဲ့လွတ်လပ်စွာလုပ်ကိုင်စားသောက်နိုင်ဖို့၊ ခုခံကာကွယ်တဲ့အနေဖြင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သည့်စစ်အာဏာရှင်ကိုမလိုလားဘဲ တော်လှန်နေတဲ့ကော်သူးလေကြီးပဲဖြစ်ပါတယ်။ မည်ကဲ့သို့အခက်အခဲများစွာရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံနေရပါစေ မလျော့သောဇွဲလုံ့လဝီရိယနဲ့ အနာဂတ်သာယာလှပစေဖို့ သစ်တောက်ငှက်ငယ်လေးလို မိုးလင်းမိုးချုပ် မနားမနေ ရှန်းကန်လှုပ်ရှားကျော်ဖြတ်ပျံသန်းရမည်ဖြစ်သည်။

သစ်တောက်ငှက်(forest bird) သည် အရောင်အားဖြင့် အစိမ်းဖျော့နှင့်အနီဖျော့နှစ်မျိုးရှိစေကာမူ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သစ်တောနယ်မြေအရပ်ရပ်တွင်ရှိသည့် သစ်တောက်ငှက်အမျိုးအစားတို့သည် နယ်မြေမည်ကဲ့သို့ပင်ခြားနားနေပါစေ ဖန်ဆင်းထားသည့်ပင်ကိုသဘာဝအတိုင်း ကျင်လည်လှုပ်ရှားပုံတို့မှာတစ်ပုံဆန်တည်းဖြစ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ကရင်လူမျိုးများသည် အရှေ့၊အနောက်၊တောင်၊မြောက်၊နိုင်ငံအရပ်ရပ်၊ ဒေသအသီးသီး၊အသံစကားအမျိုးမျိုး၊ အသားအရောင်အမျိုးမျိုးရှိနေစေကာမူ ရှေ့ဖွဲ့စည်းရေးသာတည်ရှိထားသောမူ(၄)ရပ်နှင့် ကရင်ပြည်၊ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး၏အလံတော်အောက်တသွေးတသံ တစ်စုတစ်စည်းရှိဖို့လိုအပ်ပါသည်။ သစ်တောက်ငှက် (forest bird) ငယ်သည် တိရိစ္ဆာန်ဖြစ်သော်လည်း လူအများကအသိအမှတ်ပြုသကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးလုပ်ဆောင်နေသောတော်လှန်ရေးကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိတိုင်းရင်းသားများသာမက ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပြီးပြည့်စုံတဲ့ကရင်ပြည်နယ်၊ ကရင်သမိုင်း၊ ကရင်ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာများကိုသိရှိနားလည်ပြီး အသိအမှတ်ပြုဖို့ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းလုပ်ဆောင်ရပါမည်။ သို့မှသာ ဧကန်အမှန်ကရင့်တော်လှန်ရေးကြီးအောင်ပွဲဆင်နွှဲနိုင်ပါမည်။

အဲ့မှီ
တောင်ငူဘဲ့
တပ်မဟာ(၂)